

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2021/2116,**2. detsember 2021,****mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2 ja artikli 322 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust ⁽¹⁾,võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾,võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽³⁾,toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽⁴⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni 29. novembri 2017. aasta teatistes pealkirjaga „Toidutootmise ja põllumajanduse tulevik“ jõuti järeldusele, et on vaja jätkuvalt suurendada ühise põllumajanduspoliitika (edaspidi „ÜPP“) reageerimist tuleviku katsumustele ja võimalustele, edendades tööhõivet, majanduskasvu ja investeringuid, võideldes kliimamuutustega ja nendega kohanedes ning tuues teadusuuringud ja innovatsiooni laboriseinte vahelt välja põldudele ja turgudele. Samuti peaks ÜPP aitama lahendada kodanike muresid seoses kestliku põllumajandustootmisega.
- (2) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklile 208 tuleks ÜPP rakendamisel arvestada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkidega, sealhulgas liidu kohustustega kliimamuutuste leevendamise ja arengukoostöö vallas.
- (3) Nõuete täitmisest juhinduvat praegust ÜPP rakendamismudelit tuleks kohandada, et see keskenduks rohkem tulemustele ja tulemuslikkusele. Seepärast peaks liit kehtestama poliitika põhieesmärgid, sekkumisviisid ja liidu põhinõuded, samas kui liikmesriikidel peaks olema suurem vastutus ja aruandekohustus nende eesmärkide täitmisel. Seetõttu tuleks tagada suurem subsidiaarsus ja paindlikkus, et võtta paremini arvesse kohalikke tingimusi ja vajadusi. Selleks peaksid uue ÜPP rakendamismudeli kohaselt liikmesriigid ise kooskõlas oma konkreetsete vajaduste ja liidu põhinõuetega vastutama oma ÜPP sekkumismeetmete kujundamise eest, et anda võimalikult suur panus ÜPP liiduüleste eesmärkide saavutamisse. Ühise lähenemisviisi ja liikmesriikidevaheliste võrdsete tingimuste tagamiseks peaksid liikmesriigid samuti kehtestama ja välja kujundama toetusesaajate suhtes kohaldatava nõuete täitmiseks ja selle kontrollimiseks vajaliku raamistiku, sealhulgas maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise standardid ja kohustuslikud majandamisnõuded.

⁽¹⁾ ELT C 41, 1.2.2019, lk 1.⁽²⁾ ELT C 62, 15.2.2019, lk 214.⁽³⁾ ELT C 86, 7.3.2019, lk 173.⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi 23. novembri 2021. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta otsus.

- (4) ÜPP hõlmab erinevaid sekkumisviise ja meetmeid, millest paljud sisalduvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115⁽³⁾ III jaotises käsitletud ÜPP strateegiakavades. Muud meetmed järgivad endiselt traditsioonilist nõuete täitmise loogikat. Oluline on rahastada igasugust sekkumist ja kõiki meetmeid, et aidata kaasa ÜPP eesmärkide saavutamisele. Kuna sekkumisel ja meetmetel on teatavaid ühiseid elemente, tuleks nende rahastamine sätestada samade sätetega. Need sätted peaksid aga võimaldama vajaduse korral erinevaid käsitusviise. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1306/2013⁽⁴⁾ reguleeriti kahte Euroopa põllumajandusfondi: Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (edaspidi „EAGF“) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (edaspidi „EAFRD“). Need kaks fondi tuleks käesoleva määrusega säilitada. Arvestades praeguse ÜPP reformi ulatust, on asjakohane määrus (EL) nr 1306/2013 asendada.
- (5) Käesolevas määruses ette nähtud sekkumise ja meetmete suhtes tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046⁽⁵⁾ (edaspidi „finantsmäärus“) sätteid, eelkõige neid, mis käsitlevad eelarve jagatud täitmist koostöös liikmesriikidega, akrediteeritud asutuste toimimist ja eelarvepõhimõtteid.
- (6) Selleks et ühtlustada vääramatut jõudu käsitleva klausli kohaldamist liikmesriikides, tuleks käesolevas määruses asjakohasel juhul sätestada vääramatu jõu ja erandlike asjaolude puhuks erandid ÜPP normidest ning samuti võimalike vääramatu jõu ja erandlike asjaoludega seotud juhtumite mittetäielik nimekiri, mida liikmesriikide pädevatel asutustel tuleb tunnustada. Liikmesriikide pädevad asutused peaksid langetama vääramatu jõu või erandlike asjaolude kohta otsuseid juhtumipõhiselt, tuginedes asjakohastele tõenditele.
- (7) Lisaks tuleks käesolevas määruses sätestada erandid ÜPP normidest vääramatu jõu ja erandlike asjaoludega seotud juhtumite puhul nagu näiteks rasked ilmastikutingimused, mis kahjustavad toetusesaaja põllumajanduslikku majapidamist nii olulisel määral, et see on võrreldav loodusõnnetusega.
- (8) ÜPP kulusid, sealhulgas määruse (EL) 2021/2115 III jaotise kohaste ÜPP strateegiakavade sekkumise kulusid, tuleks rahastada liidu üldeelarvest (edaspidi „liidu eelarve“) kas otse EAGFi ja EAFRD kaudu või koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve jagatud täitmise korras. Tuleks täpsustada nende kahe fondi kaudu rahastatavate kulude liigid.
- (9) Selleks et saavutada ELi toimimise lepingu artiklis 39 seatud ÜPP eesmärgid ning järgida finantsmääruse artiklis 63 sätestatud eelarve jagatud täitmise põhimõtet, peaksid liikmesriigid looma vajaliku juhtimissüsteemi. Selleks tuleks käesolevas määruses sätestada juhtorganite, nimelt pädeva asutuse, makseasutuse, koordineeriva asutuse ja sertifitseerimisasutuse määramise kord.
- (10) Tuleb ette näha makseasutuste liikmesriikidepoolne akrediteerimine ja koordineerivate asutuste liikmesriikidepoolne määramine ja akrediteerimine, liidu vahendite haldaja kinnituste, iga-aastase kontrollimis- ja heakskiitmisdokumentide, iga-aastase lõplike auditaruannete kokkuvõtte ning tulemusaruannete saamise menetluste sisseseadmine ning haldus- ja seiresüsteemide ja aruandlussüsteemide sertifitseerimine ning raamatupidamise aastaaruannete sertifitseerimine sõltumatute asutuste poolt. Selleks et tagada liikmesriikide tasandil tehtavate kontrollide süsteemi, eelkõige loa-, valideerimis- ja maksemenetluste läbipaistvus ning vähendada komisjoni ja

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

liikmesriikide haldus- ja auditeerimiskoormust seoses iga makseasutuse akrediteerimise nõudega, tuleks piirata nende asutuste ja organite arvu, kellele need ülesanded antakse, arvestades iga liikmesriigi põhiseaduse sätteid. Kui liikmesriigi põhiseaduslik raamistik sätestab piirkonnad, peaks nimetatud liikmesriigil olema võimalik luua teatavatel tingimustel piirkondlikud makseasutused.

- (11) Kui liikmesriik akrediteerib rohkem kui ühe makseasutuse, peaks ta määrama üheainsa avalik-õigusliku koordineeriva asutuse, kes tagab EAGFi ja EAFRD haldamise järjepidevuse, vahendab komisjoni ja eri akrediteeritud makseasutuste vahelist suhtlust ning tagab, et komisjoni nõutav eri makseasutuste tegevust käsitlev teave esitatakse kiirelt. Koordineeriv asutus peaks samuti võtma ja kooskõlastama meetmeid selleks, et lahendada liikmesriigi tasandil esinevad üldist laadi puudused, teavitama komisjoni järeelmeetmetest ja tagama liidu õigusnormide ühtlustatud kohaldamise, võttes arvesse kehtivatest põhiseaduse sätetest tingitud mis tahes piiranguid või kitsendusi.
- (12) Liikmesriikide akrediteeritud makseasutuste kaasamine on uue ÜPP rakendamismudeli kohaselt otsustav eeltingimus selleks, et tagada piisav kindlus, et liidu eelarvest rahastatava sekkumise abil saavutatakse ajakohastes ÜPP strateegiakavades seatud eesmärgid ja sihtväärtused. Seetõttu tuleks käesolevas määruses sõnaselgelt sätestada, et liidu eelarvest võib hüvitada ainult akrediteeritud makseasutuste kantud kulusid. Peale selle peab määruses (EL) 2021/2115 osutatud liidu rahastatava sekkumise kuludele vastama väljund ning see peab olema kooskõlas liidu põhinõuete ja juhtimissüsteemidega.
- (13) Ülevaate saamiseks avalik-õiguslikest ja eraõiguslikest sertifitseerimisasutustest ning aktiivseid sertifitseerimisasutusi käsitleva ajakohastatud teabe omamiseks peaks komisjon saama teavet liikmesriikidelt ja pidama kõnealuste asutuste ajakohastatud registrit. Selleks et Euroopa Parlamendil oleks täpne ja ajakohane teave, on vaja, et komisjon edastaks talle igal aastal loetelu määratud sertifitseerimisasutustest.
- (14) Eelarvedistsipliini raames on vaja kindlaks määrata EAGFi rahastatavate kulude iga-aastane ülemmäär, võttes arvesse maksimumsummasid, mis on EAGFi jaoks kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistikuga, mis on sätestatud nõukogu määruses (EL, Euratom) 2020/2093 ⁽⁸⁾.
- (15) Eelarvedistsipliiniga on ühtlasi nõutud, et EAGFi rahastatavate kulude iga-aastasest ülemmäärast tuleb kinni pidada igal juhul ja kõikides eelarvemenetluse ning eelarve rakendamise etappides. Sellest tulenevalt on vajalik, et igale liikmesriigile antavate otsetoetuste ülemmääraks loetakse määruses (EL) 2021/2115 asjaomase liikmesriigi otsetoetuste suhtes sätestatud ülemmäär ning et kõnealuste toetuste hüvitamisel ei ületata nimetatud rahalist ülemmäära.
- (16) Selle tagamiseks, et ÜPP rahastamiseks kasutatavad summad jääksid aastaste ülemmäärade piiridesse, tuleks säilitada finantsdistsipliini mehhanism, millega kohandatakse otsetoetuste taset. Säilitada tuleks põllumajandusreserv, et toetada põllumajandussektorit põllumajanduslikku tootmist või turustamist mõjutavate turumuutuste või kriiside korral. Finantsmääruse artikli 12 lõike 2 punktis d sätestatakse, et kulukohustustega sidumata assigneeringud võib üle kanda üksnes järgmisse eelarveaastasse finantsmääruse artikli 9 tähenduses ("eelarveaasta"). Selleks et rakendamist toetusesaajate ja liikmesriikide haldusasutuste jaoks oluliselt lihtsamaks teha, tuleks kasutada pikenduse mehhanismi, kasutades 2022. aastal põllumajandussektori kriisidele reageerimiseks loodud reservi kasutamata summasid. Selleks on vaja näha ette erand finantsmääruse artikli 12 lõike 2 punktist d, mis võimaldab põllumajandusreservi kulukohustustega sidumata assigneeringud kanda üle selleks, et rahastada põllumajandusreservi järgmistel eelarveaastatel kuni 2027. aastani. Lisaks on ka 2022. eelarveaasta seisukohast vaja teha erand, kuna põllumajandussektori kriisireservi kasutamata kogusumma, mis on 2022. eelarveaasta lõpus alles, tuleks 2023. eelarveaastasse käesoleva määruse alusel kindlaks määratud uue põllumajandusreservi eelarvereele üle kanda, ilma et see kantaks täies ulatuses tagasi eelarveridadele, mis hõlmavad ÜPP strateegiakava kohast otsetoetustena makstavat sekkumist. Selleks et 2023. eelarveaastal põllumajandustootjatele hüvitatavaid summasid siiski

⁽⁸⁾ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11).

maksimeerida, tuleks uue põllumajandusreservi loomiseks 2023. eelarveaastal kasutada esimeses järjekorras kõiki muid määruses (EL, Euratom) 2020/2093 sätestatud EAGFi 2023. eelarveaasta vaheülemmäära raamesse jäävaid võimalusi.

- (17) Liikmesriikide haldusasutuste ja põllumajandustootjate liigse halduskoormuse vältimiseks, menetluste võimalikult suuremaks lihtsustamiseks ning toetusetaotluse vormide keerukuse vähendamiseks ei tuleks finantsdistiipliini kohaldamise raames eelmisest põllumajanduslikust eelarveaastast üle kantud summasid tagasi maksta, kui finantsdistiipliini kohaldatakse teist aastat järjest (N+1 aasta) või kui kulukohustustega sidumata assigneeringute kogusumma moodustab alla 0,2 % EAGFi aastasest ülemmäärast.
- (18) EAGFi ja EAFRD rahalise osaluse kindlaksmääramiseks võetavad meetmed, mis on seotud rahaliste ülemmäärade arvutamisega, ei mõjuta ELi toimimise lepingus määratud eelarvepädevate institutsioonide volitusi. Need meetmed peaksid sellest tulenevalt põhinema rahastamispakettidel, mis on kehtestatud kooskõlas 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistiipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽⁹⁾.
- (19) Eelarvedistiipliin nõuab ka keskpika perioodi eelarveseisundi pidevat jälgimist. Komisjon peaks vajaduse korral tegema Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku võtta asjakohased meetmed, et tagada määruses (EL, Euratom) 2020/2093 sätestatud ülemmäärade järgimine liikmesriikide poolt. Lisaks peaks komisjon igal ajal täies ulatuses kasutama oma halduspädevust, et tagada iga-aastasest ülemmäärast kinnipidamine, ning vajaduse korral soovitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule või kui see on asjakohane, üksnes nõukogule, asjakohaseid meetmeid eelarveseisundi parandamiseks. Kui liikmesriikide esitatud hüvitisetaotlused ei võimalda eelarveaasta lõpus kinni pidada iga-aastasest ülemmäärast, peaks komisjonil olema võimalik võtta meetmeid, mis tagavad summade ajutise jaotuse liikmesriikide vahel proportsionaalselt nende hüvitusootel taotlustega, ja ka meetmeid, mis tagavad vastavuse asjaomaseks aastaks kehtestatud ülemmääraga. Kõnealuse aasta maksed tuleks teha järgneva eelarveaasta arvel ning liidu rahastuse kogusumma liikmesriigi kohta ja samuti kõik liikmesriikidele makstavad hüvitised tuleks lõplikult kindlaks määrata, et tagada kindlaksmääratud summast kinnipidamine.
- (20) Eelarve täitmisel tuleks komisjonil sisse seada igakuine põllumajanduskulude varajase hoiatamise ja seiresüsteem, et ta saaks iga-aastase ülemmäära ületamise ohu korral võimalikult kiiresti võtta asjakohased meetmed talle antud halduspädevuse raames ning pakkuda välja muid meetmeid, juhul kui varasemad meetmed osutuvad ebapiisavaks. Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt esitatavas komisjoni aruandes tuleks võrrelda aruande esitamise päevani kantud kulusid kuluprognosidega ja anda hinnang eeldatavale eelarve täitmisele järelejäänud eelarveaastal.
- (21) EAGFiga seoses peaks komisjon andma liikmesriikidele akrediteeritud makseasutuste kantud kulude katmiseks vajalikud rahalised vahendid hüvitistena kõnealuste asutuste kantud kulude raamatupidamiskirjendite alusel. Igakuiste maksetena saadavaid hüvitisi oodates tuleks liikmesriikidel koondada ise rahalised vahendid vastavalt oma akrediteeritud makseasutuste vajadustele. Käesolevas määruses tuleks sõnaselgelt sätestada, et liikmesriikide ja ÜPP rakendamiseiga seotud toetusesaajate haldus- ja personalikulud peavad need liikmesriigid ja toetusesaajad ise kandma.

⁽⁹⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

- (22) Selleks et anda komisjonile eelkõige vahendid põllumajandusturgude juhtimiseks, põllumajanduskulude seire lihtsustamiseks ning põllumajandusressursside seireks keskmises ja pikas perspektiivis, hõlmates ka keskkonna- ja kliimamuutustele vastupanu võimega seotud vahendeid ning edusamme asjakohaste liidu eesmärkide suunas, tuleks ette näha agrometeoroloogilise süsteemi kasutamine ning satelliidiandmete hankimine ja täiustamine.
- (23) Komisjonile tuleks anda vahendid turgude seireks, võttes arvesse liidu eesmärke ja kohustusi, sealhulgas poliitika-valdkondade arengusidusust, millega antakse panus turgude läbipaistvusesse.
- (24) EAFRD finantsjuhtimise suhtes tuleks kehtestada sätted seoses eelarveliste kulukohustuste, maksetähtaegade, kulukohustustest vabastamise ja katkestustega. Sekkumist maaelu arengusse tuleks rahastada liidu eelarvest igaaastaste osamaksetena määratud kulukohustuste alusel. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kasutada liidu fondide vahendeid kohe, kui ÜPP strateegiakavad heaks kiidetakse. Seetõttu on vaja sobivalt piiratud eelmaksete süsteemi, et tagada regulaarne rahavoog, mis võimaldab teha sekkumise raames toetusesaajatele makseid õigel ajal.
- (25) Lisaks eelmaksetele on vaja eristada ka komisjoni vahe- ja lõppmakseid akrediteeritud makseasutustele. Sätestada tuleb ka kõnealuseid makseid käsitlevad üksikasjalikud normid. Kulukohustustest automaatse vabastamise põhimõte peaks kiirendama sekkumismeetmete rakendamist ja aitama kaasa finantsjuhtimise usaldusväärsusele. Määruses (EL) 2021/2115 sätestatud normidega piirkondlikku sekkumist hõlmavate riiklike raamistike kohta nähakse liikmesriikide jaoks ette ka vahend eelarve täitmise ja usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks.
- (26) Liikmesriigid peaksid tagama, et liidu toetus makstakse toetusesaajatele õigeaegselt, nii et toetusesaajatel on võimalik seda tõhusalt kasutada. Kui liikmesriigid ei pea kinni liidu õiguses sätestatud maksetähtaegadest, võib see põhjustada toetusesaajatele suuri raskusi ja ohustada liidu aastaeelarve koostamist. Seetõttu tuleks liidu rahastamisest välja jätta need kulud, mille puhul ei ole maksetähtaegadest kinni peetud. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega peaks komisjonil olema EAGFi ja EAFRD puhul siiski võimalik kehtestada erandeid nimetatud üldreeglid.
- (27) Liidu eelarve täitmisega seotud vastutuse elluviimisel peaks komisjon järgima Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtet. Lisaks on vaja kõnealust proportsionaalsuse põhimõtet järgida EAGFi ja EAFRD rakendamise ja kasutamise korras ning võtta arvesse üldist eesmärki vähendada programmide haldamise ja kontrollimisega seotud asutuste halduskoormust.
- (28) ÜPP uue rakendamismudeli ülesehituse ja põhijoonte kohaselt ei peaks see, kas liikmesriigi tehtud maksed vastavad liidupoolse rahastamise tingimustele, sõltuma enam konkreetsetele toetusesaajatele tehtud maksete seaduslikkusest ja korrektsusest. Selle asemel peaksid liikmesriikide maksed seoses määruses (EL) 2021/2115 osutatud sekkumisviisidega ning ilma, et see piiraks selles määruses puuvilla eritoetuse suhtes kehtestatud konkreetsete rahastamiskõlblikkuse normide kohaldamist, olema rahastamiskõlblikud juhul, kui neil on vastav väljund ja need on vastavuses kohaldatavate liidu põhinõuetega.
- (29) Määrusega (EL) nr 1306/2013 sätestatakse seaduslikkuse ja korrektsuse kontrollimise toetamiseks igakuiste või vahemaksete vähendamine ja peatamine. Uue ÜPP rakendamismudeliga tuleks neid vahendeid kasutada tulemuslikkusepõhise rakendamise toetamiseks. Samuti tuleks selgitada vähendamise ja peatamise vahelist erinevust.
- (30) Menetlust, mille kohaselt EAGFi makseid liidu õiguses sätestatud rahalise ülemmäära ületamise korral vähendatakse, tuleks lihtsustada ja ühtlustada see samasuguse menetlusega, mida kasutatakse EAFRD maksete puhul.

- (31) Liikmesriigid peaksid saatma iga aasta 15. veebruariks komisjonile raamatupidamise aastaaruande, ÜPP strateegiakava rakendamise iga-aastase tulemusaruande ning iga-aastase kokkuvõtte lõplikest auditiaruannetest ning liidu vahendite haldaja kinnituse. Kui kõnealuseid dokumente ei saadeta ja komisjon ei saa seetõttu kontrollida ega heaks kiita asjaomase makseasutuse raamatupidamisaruannet ega kontrollida aruandes esitatud väljundite põhjal kulude rahastamiskõlblikkust, peaks komisjonil olema võimalik peatada igakuised maksed ja katkestada kvartalipõhine hüvitamine niikauaks, kuni puuduvad dokumendid on esitatud.
- (32) Kasutusele tuleks võtta uus maksete peatamise vorm juhuks, kui väljundid on ebatavaliselt väikesed. Kui aruandes esitatud väljundid on deklareeritud kuludega võrreldes ebatavaliselt väikesed ning liikmesriigil puudub sellele olukorrale õigustatud põhjendus, peaks komisjonil olema võimalik lisaks N-1 põllumajandusliku eelarveaasta kulude vähendamisele peatada ka tulevased kulud seoses selle sekkumismeetmega, mille väljundid olid ebatavaliselt väikesed. Selline peatamine tuleks kinnitada iga-aastases tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuses.
- (33) Ka tulemuslikkuse mitmeaastase seire raames peaks komisjonil olema võimalik makseid peatada. Kui liikmesriigi ÜPP strateegiakavas seatud sihtväärtuste poole liikumine viibib või on ebapiisav ning kui liikmesriik ei suuda seda nõuetekohaselt põhjendada, peaks komisjonil olema võimalik nõuda, et asjaomane liikmesriik võtaks vajalikud parandusmeetmed kooskõlas tegevuskavaga, mis koostatakse komisjoniga konsulteerides ning mis sisaldab selgeid edunäitajaid koos edusammude tegemise ajakavaga. Kui liikmesriigi tegevuskava ei esita või ei rakenda, kui tegevuskava on olukorra parandamiseks ilmselgelt ebapiisav või kui seda ei ole komisjoni kirjaliku taotluse kohaselt muudetud, peaks komisjonil olema võimalik igakuised või vahemaksed peatada. Komisjon peaks maksma kinnipeetud summad tagasi, kui tulemuslikkuse hindamine või liikmesriigi poolt tegevuskava edenemise ja puuduste parandamiseks võetud parandusmeetmete kohta eelarveaasta jooksul esitatud vabatahtlik teade kinnitab rahuldavaid edusamme sihtväärtuste saavutamisel.
- (34) Võttes arvesse vajalikku üleminekut tulemustele orienteeritud tulemuslikkuse mudelile, ei peaks komisjoni esitatud taotlus tegevuskava koostamiseks 2025. põllumajanduslikuks eelarveaastaks tooma kaasa maksete peatamist enne 2026. põllumajandusliku eelarveaasta tulemuslikkuse hindamist.
- (35) Nagu on ette nähtud ka määruses (EL) nr 1306/2013, peaks komisjonil olema võimalik peatada maksed juhul, kui juhtimissüsteemide korrakohases toimimises on olulisi puudusi, sealhulgas mittevastavus liidu põhinõuetele ja aruandluse ebausaldusväärsus. Mehhanismi tõhusamaks muutmiseks tuleks aga läbi vaadata maksete peatamise tingimused. Peatamise finantstagajärjed tuleks otsustada sihtotstarbelise vastavusmenetluse tulemusena.
- (36) Liikmesriikide pädevad asutused peaksid liidu õiguses ette nähtud ÜPP maksed toetusesaajatele täies ulatuses välja maksma.
- (37) Selleks et ÜPPga seotud teatavaid tululiike ÜPP otstarbel uuesti kasutada, tuleks need määratleda sihtotstarbelise tuluna. Määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 43 sisalduvat summade loetelu tuleks muuta ning asjaomased sätted tuleks ühtlustada ja ühendada sihtotstarbeliste tulude suhtes kehtivate sätetega.
- (38) Määruses (EL) nr 1306/2013 on loetletud ÜPPga seotud teavitusmeetmed ja nende eesmärgid ning kehtestatud nende rahastamise ja vastavate projektide rakendamise normid. Eesmärgid ja rahastatavate teavitusmeetmete liike käsitlevad erisätted tuleks käesolevasse määrusse üle kanda.
- (39) ÜPP kohaste meetmete ja sekkumise rahastamine rajaneb põhiliselt eelarve jagatud täitmise põhimõttel. Selleks et tagada liidu fondide usaldusväärne haldamine, peaks komisjon kontrollima, kuidas makseid tegevad liikmesriikide ametiasutused fonde haldavad. Tuleks kindlaks määrata komisjoni tehtavate kontrollide laad, täpsustada komisjoni vastutust liidu eelarve täitmise küsimuses ning selgitada liikmesriikide koostöökohustusi.

- (40) Selleks et komisjonil oleks võimalik täita oma kohustust kontrollida liidu kulude haldus- ja kontrollisüsteemide olemasolu ja nõuetekohast toimimist liikmesriikides, tuleks sõltumatult liikmesriikide enda tehtavatest kontrollidest ette näha kontrollid, mida teevad komisjoni nimel tegutsema volitatud isikud, kellel peaks olema võimalik taotleda oma töös abi liikmesriikidelt.
- (41) Komisjonile edastatava teabe koostamiseks tuleks võimalikult suurel määral kasutada infotehnoloogiat. Kontrollide käigus peaks komisjonil olema täielik ja kohene juurdepääs kulusid käsitlevale teabele nii paberkanalil kui ka elektroonilisel kujul.
- (42) Selleks et kohaldada finantsmääruse nõudeid kolmanda isiku audititele tuginemise kohta, vähendada eri institutsioonide tehtud auditite kattumise ohtu ning minimeerida kontrollide maksumust ning toetusesaajate ja liikmesriikide halduskoormust, tuleb sätestada normid ühtse auditi põhimõtte kohta ja anda komisjonile võimalus tugineda kontrollimisel usaldusväärsete sertifitseerimisasutuste tööle, võttes nõuetekohaselt arvesse ühtse auditi ja proportsionaalsuse põhimõtteid seoses liidu eelarvele avalduva riski tasemega.
- (43) Ühtse auditi põhimõtte rakendamisel, kus komisjon peaks üldiselt tuginema sertifitseerimisasutuste tööle, peaks tal olema võimalik, võttes arvesse oma riskihinnangut omapoolsete kontrollide vajalikkuse kohta asjaomases liikmesriigis, teha kontrole, kui ta on asjaomasele liikmesriigile teatanud, et ei saa sertifitseerimisasutuse tööle tugineda. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik oma ELi toimimise lepingu artiklist 317 tulenevate kohustuste täitmiseks teha kontrole, kui juhtimissüsteemide korrakohases toimimises võib esineda olulisi puudusi, millega nimetatud liikmesriik ei tegele.
- (44) Akrediteeritud makseasutuste ja liidu eelarve vahelise finantssuhte kehtestamiseks peaks komisjon makseasutuste raamatupidamisarvestust igal aastal kontrollima ja selle heaks kiitma raamatupidamisarvestuse iga-aastase kontrollimise ja heakskiitmise raamistikus. Raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsus peaks piirduma raamatupidamisarvestuse täielikkuse, täpsuse ja tõepärasusega ega peaks hõlmama kulude vastavust liidu õigusele.
- (45) Kooskõlas uue ÜPP rakendamismudeliga tuleks ette näha iga-aastane tulemuslikkuse kontrollimine ja heakskiitmine, et kontrollida kulude rahastamiskõlblikkust aruandes esitatud väljundite põhjal. Tuleks kehtestada toetuste vähendamise mehhanism, et lahendada olukordi, kus deklareeritud kuludele vastavad väljundid puuduvad ning liikmesriigid ei suuda nimetatud kõrvalekallet põhjendada.
- (46) Komisjon vastutab ELi toimimise lepingu artikli 317 kohaselt liidu eelarve täitmise eest koostöös liikmesriikidega. Komisjonil peaks seega olema võimalik otsustada, kas liikmesriikide kantud kulud on liidu õigusega vastavuses. Liikmesriikidele tuleks anda võimalus oma makseotsuseid põhjendada ning lahendada nende ja komisjoni vahelised lahkemhelid lepitusmenetluse teel. Selleks et anda liikmesriikidele minevikus kantud kuludega seoses õiguslikud ja rahalised tagatised, tuleks kindlaks määrata tähtaeg, mille vältel komisjon otsustab, millised finantstagajärjed peaksid mittevastavusel olema.
- (47) Liikmesriikidel on määruse (EL) 2021/2115 artikli 9 kohane kohustus rakendada nende ÜPP strateegiakavasid, mis on heaks kiidetud komisjoni poolt kooskõlas kõnealuse määruse artiklitega 118 ja 119. Kuna see kohustus kujutab endast liidu põhinõuet, peaks komisjonil juhul, kui ÜPP strateegiakava liikmesriigis rakendamisel tuvastatakse olulisi puudusi, olema võimalik otsustada jätta selliste puuduste poolt mõjutatud, riskiga seotud kulud liidu eelarvest rahastamata.
- (48) Liidu eelarve finantshuvide kaitsmise eesmärgil peaksid liikmesriigid looma süsteemid tagamaks, et EAGFist ja EAFRDst rahastatud sekkumine tõepoolest toimub ja on korrakohane, säilitades samas usaldusväärse finantsjuhtimise praeguse kindla raamistiku. Nimetatud süsteemid peaksid hõlmama kontrollide tegemist toetusesaajate suhtes, hinnates, kuidas nad täidavad rahastamiskõlblikkuse kriteeriume ja muid tingimusi ning ka kohustusi, mis on ette nähtud ÜPP strateegiakavades ja kohaldatavates liidu õigusnormides.

- (49) Vastavalt finantsmäärusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013 ⁽¹⁰⁾ ning nõukogu määrustele (Euratom, EÜ) nr 2988/95, ⁽¹¹⁾ (EÜ, Euratom) nr 2185/96 ⁽¹²⁾ ja (EL) 2017/1939 ⁽¹³⁾ tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumisega, sealhulgas kelmuste ja pettuste ärahoidmise, avastamise, korrigeerimise ja uurimise, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmise ja asjakohasel juhul halduskaristuste kehtestamisega seotud meetmeid.

Elkõige on Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) vastavalt määrustele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 õigus korraldada haldusjuurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrollid ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud kelmust, pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Euroopa Prokuratuuril on määruse (EL) 2017/1939 kohaselt õigus uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371 ⁽¹⁴⁾ ja esitada süüdistusi. Vastavalt finantsmäärusele peab iga isik või üksus, kes saab liidu vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel igakülgset koostööd, andma komisjonile, OLAFile, kontrollikoja ja tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide suhtes kooskõlas määrusega (EL) 2017/1939 Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annavad samaväärsed õigused.

- (50) Et OLAF saaks teostada oma pädevust ja tagada rikkumisjuhtumite tõhusa analüüsi, peaksid liikmesriikidel olema süsteemid, mis võimaldavad neil teatada komisjonile avastatud õigusnormide rikkumisest ja muudest ÜPP strateegiakavade raames liikmesriikide kehtestatud tingimustele mittevastavuse juhtudest, sealhulgas kelmused ja pettused, ning võetud järelmeetmetest ja OLAFi juurdluste järelmeetmetest. Selleks et tagada EAGFi ja EAFRDga seotud kaebuste tulemuslik läbivaatamine, peaks liikmesriikides olema kehtestatud selleks vajalik kord.
- (51) Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega peaksid liikmesriigid komisjoni taotlusel uurima komisjonile esitatud kaebusi, mille lahendamine kuulub nende ÜPP strateegiakavade kohaldamisalasse, ja teavitama komisjoni nende uurimiste tulemustest. Komisjon peaks tagama, et otse talle esitatud kaebuste suhtes võetakse asjakohased järelmeetmed, kooskõlas komisjoni kaalutusõigusega, mille alusel ta otsustab, milliseid juhtumeid menetleda ⁽¹⁵⁾.
- (52) Selleks et aidata liikmesriikidel tagada liidu finantshuvide tõhus kaitse, peaks komisjon tegema neile riskide hindamise jaoks kättesaadavaks andmekaevevahendi. Komisjon peaks esitama 2025. aastaks aruande ühtse andmekaevevahendi kasutamise ja selle koostalitlusvõime hindamise kohta, pidades silmas selle üldist kasutamist liikmesriikide poolt ning lisades aruandele vajaduse korral asjakohased ettepanekud.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

⁽¹¹⁾ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

⁽¹²⁾ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

⁽¹³⁾ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

⁽¹⁵⁾ Vt täpsemalt: 6. detsembri 1989. aasta otsus kohtuasjas C-329/88: komisjon vs. Kreeka, EKL 1989, ECLI:EU:C:1989:618; 1. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-317/92: komisjon vs. Saksamaa, ECLI:EU:C:1994:212, lk I-2039; 6. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-562/07: komisjon vs. Hispaania, ECLI:EU:C:2009:614; 14. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-571/93: Lefebvre frères et sœurs, GIE Fructifruit, Association des Mûrisseurs Indépendants ja Star fruits Cie vs. komisjon, ECLI:EU:T:1995:163; 19. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas C-531/06: komisjon vs. Itaalia, ECLI:EU:C:2009:315.

- (53) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud horisontaalseid finantsreegleid. Need reeglid on sätestatud finantsmääruses ning nendega määratakse eelkõige kindlaks menetlus eelarve kehtestamiseks ja selle täitmiseks toetuste, hangete, auhindade ja eelarve kaudse täitmise kaudu ning nähakse ette finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontroll. ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud reeglid käsitlevad ka liidu eelarve kaitsmist juhul, kui liikmesriikides esineb üldisi puudusi õigusriigi toimimises, sest õigusriigi põhimõtte austamine on usaldusväärse finantsjuhtimise ja tulemusliku liidu rahastamise oluline eeltingimus.
- (54) Asjakohane on tagada, et hankelepingute sõlmimise korralle mittevastavusest tulenev maksete tegemisest keeldumine või nende tagasinõudmine vastab mittevastavuse raskusele ja on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, nagu on näiteks esitatud komisjoni kehtestatud asjakohastes suunistes finantskorrektsioonide kohta, mida kohaldatakse kõnealusele korralle mittevastavuse puhul liidu eelarve jagatud täitmise kohaselt rahastatavate kulude suhtes. Lisaks on kohane selgitada, et selline mittevastavus mõjutab tehingute seaduslikkust ja korrektsust ainult toetuse mittemakstava või lõpetatava osa ulatuses.
- (55) Põllumajanduslike õigusaktide mitmete sätete kohaselt nõutakse tagatise esitamist, et tagada kohustuse mittetäitmise korral nõutava summa maksmine. Tagatiste raamistiku tugevdamiseks tuleks kõikide kõnealuste sätete suhtes kohaldada ühtset horisontaalset normi.
- (56) Liikmesriigid peaksid looma teatavate määruses (EL) 2021/2115 ette nähtud sekkumise ning vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 228/2013 ⁽¹⁶⁾ IV peatükis ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 229/2013 ⁽¹⁷⁾ IV peatükis sätestatud meetmete jaoks ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi (edaspidi „ühtne süsteem“) ning tagama selle toimimise. Liidu toetuse tõhususe ja seire edendamiseks tuleks liikmesriikidel lubada ühtset süsteemi kasutada ka muu liidu sekkumise puhul.
- (57) Selleks et tagada eri liikmesriikide toetusesaajatele võrdsed tingimused, tuleks liidu tasandil kehtestada teatavad kontrollid ja karistusi käsitlevad üldnormid.
- (58) Ühtse süsteemi olemasolevad põhiosad ning eelkõige sätted, mis on seotud põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi, georuumilise ja loomapõhise taotlussüsteemi, toetusõiguste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi, toetusesaajate identifitseerimise süsteemi ning kontrolli ja karistuste süsteemiga, tuleks säilitada. Liikmesriigid peaksid jätkuvalt kasutama Copernicuse programmi pakutavaid andmeid ja teabetooteid lisaks sellistele infotehnoloogilistele vahenditele nagu Galileo ja EGNOS, et tagada kogu liidus täielikud ja võrreldavad andmed põllumajandusliku keskkonna- ja kliimapoliitika seireks, hõlmates ka ÜPP mõju, keskkonnatoimet ning liikumist liidu eesmärkide suunas, ning Copernicuse Sentineli satelliitide ja teenustega kogutud täielikult, tasuta ja avalikult kättesaadavate andmete ja teabe kasutamise edendamiseks. Selleks peaks ühtne süsteem hõlmama ka pinnaseiresüsteemi.
- (59) Osana ÜPP rakendamiseks vajalikest juhtimissüsteemidest peaks ühtne süsteem tagama, et iga-aastastes tulemusaruannetes esitatavad koondandmed on usaldusväärsed ja kontrollitavad. Nõuetekohaselt toimiva ühtse süsteemi olulisust arvestades tuleb kehtestada selle kvaliteedinõuded. Liikmesriigid peaksid hindama igal aastal põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi, georuumilise taotlussüsteemi ja pinnaseiresüsteemi kvaliteeti. Samuti peaksid liikmesriigid võtma meetmeid võimalike puuduste kõrvaldamiseks ning koostama komisjoni nõudmisel tegevuskava.
- (60) Komisjoni teatistes „Toidutootmise ja põllumajanduse tulevik“, „Euroopa roheline kokkulepe“, „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ ning „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 - Toome looduse oma ellu tagasi“ määratleti tulevase ÜPP strateegilise suunitlusena keskkonnahoiu ja kliimameetmete edendamine ning liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse ja -sihtidesse panustamine. Seega on tekkinud vajadus jagada keskkonna- ja kliimaeesmärkidel liikmesriikide ja liidu tasandil põllumajanduslike

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepiirkondade jaoks ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 247/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 23).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 229/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed Egeuse mere väikesaarte jaoks ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1405/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 41).

maatükkide identifitseerimise süsteemi ja muid ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi andmeid. Seetõttu tuleks ette näha ühtse süsteemi raames kogutud ning keskkonna- ja kliimaeesmärkide jaoks oluliste andmete jagamine liikmesriikide ametiasutuste vahel ning liidu institutsioonide ja organitega. Selleks et suurendada tõhusust eri ametiasutustele kättesaadavate andmete kasutamisel Euroopa statistika koostamiseks, tuleks ka sätestada, et ühtsest süsteemist saadavad andmed tuleb teha statistilistel eesmärkidel kättesaadavaks asutustele, mis on osa Euroopa statistika-süsteemist.

- (61) Makseid saavate ja tegevate ettevõtjate äridokumentide kontrollimine võib olla väga tõhus vahend EAGFi rahastamis-süsteemi kuuluvate tehingute kontrollimiseks. Nimetatud kontroll täiendab muid liikmesriikide tehtavaid kontrole. Lisaks peaks liikmesriikidel olema lubatud sätestada ulatuslikumat kontrolli, kui on ette nähtud liidu õiguses.
- (62) Dokumendid, mille põhjal selline kontroll tuleb teha, tuleks valida nii, et oleks võimalik teha täielik kontroll. Kontrollitavad ettevõtjad tuleks valida nende vastutusel tehtud tehingute laadi põhjal ning makseid saavate või tegevate ettevõtjate sektoripõhine jaotus tuleks valida vastavalt nende majanduslikule tähtsusele EAGFi rahastamis-süsteemis.
- (63) Määratleda tuleks kontrolli tegemise eest vastutavate ametnike volitused ja ettevõtjate kohustus teha äridokumendid nimetatud ametnikele kindlaks ajavahemikuks kättesaadavaks ning edastada ametnikele nende nõutud teave. Samuti tuleks ette näha, et teatavatel juhtudel võib äridokumente ära võtta.
- (64) Põllumajanduskaubanduse rahvusvahelise struktuuri tõttu ja siseturu nõuetekohase toimimise huvides on vaja korraldada liikmesriikidevahelist koostööd. Peale selle on vaja luua liidu tasandil keskne dokumendisüsteem kolmandates riikides asutatud ettevõtjate kohta, mis saavad või teevad makseid.
- (65) Kuigi liikmesriigid vastutavad oma kontrolliprogrammide vastuvõtmise eest, tuleb kõnealused programmid edastada komisjonile, et komisjon saaks täita oma seire ja koordineerimisega seotud ülesandeid, tagades programmide vastuvõtmise asjakohaste kriteeriumide põhjal ning kontrolli suunamise suure kelmuse- või pettuseohuga seotud sektoritesse või ettevõtjatele. On oluline, et iga liikmesriik määraks asutuse või asutused, kes vastutavad äridokumentide kontrolli järelevalve ja koordineerimise eest. Määratud asutused peaksid olema sõltumatud asutustest, kes viivad läbi kontrolli enne maksete sooritamist. Sellise kontrolli käigus kogutud teave peaks olema ametisaladusega kaitstud.
- (66) ÜPP oluline osa on tingimuslikkus, millega tagatakse, et maksetega edendatakse suuremat kestlikkust ning tagatakse põllumajandustootjatele võrdsed tingimused nii liikmesriikides kui ka liidus, eriti seoses ÜPP sotsiaal-, keskkonna- ja kliimaelementidega, aga ka rahvatervise ja loomade heaolu puhul. Seetõttu tuleb tingimuslikkuse süsteemi toimivuse tagamiseks teha kontrole ning vajaduse korral kohaldada karistusi. Selleks et tagada eri liikmesriikide toetusesaajatele sellised võrdsed võimalused, tuleks liidu tasandil kehtestada teatavad üldnormid tingimuslikkuse kohta ning mittevastavusega seotud kontrollide ja karistuste kohta.
- (67) Tagamaks, et liikmesriigid jõustavad tingimuslikkust ühetaoliselt, tuleb ette näha minimaalne kontroll liidu tasandil, kuid pädevate kontrollorganite ja kontrollide korraldus peaks olema jäetud liikmesriikide otsustada.
- (68) Liikmesriikidel peaks küll olema võimalik sätestada karistuste üksikasjad, kuid karistused peaksid olema proportsionaalsed, tõhusad ja hoiatavad ega tohiks piirata muid liidu või liikmesriikide õiguses sätestatud karistusi. Karistuste proportsionaalsuse, tõhususe ja hoiatava laadi tagamiseks on asjakohane näha ette normid selliste karistuste kohaldamiseks ja arvutamiseks. Võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi „Euroopa Kohus“) otsust

kohtuasjas C-361/19, ⁽¹⁸⁾ tuleks põllumajandustootja käitumise ja karistuse vahelise seose tagamiseks näha ette, et üldjuhul tuleks karistuse arvutamisel tugineda maksetele, mis tehti või tehakse selle kalendriaasta jooksul, millal mittevastavus aset leidis. Kui aga sündmuse laadi tõttu ei ole võimalik kindlaks määrata aastat, millal mittevastavus aset leidis, tuleb karistussüsteemi tõhususe tagamiseks sätestada, et selliste juhtumite puhul tuleks karistuse arvutamisel tugineda mittevastavuse tuvastamise kalendriaastal tehtud või tehtavatele maksetele. Selleks et tagada liikmesriikide tulemuslik ja ühetaoline lähenemisviis, on vaja liidu tasandil ette näha minimaalne karistusmäär. Liikmesriigid peaksid kohaldama sellist minimaalset karistusmäära olenevalt tuvastatud mittevastavuse raskusest, ulatusest, püsivusest ja korduvusest. Karistuste proportsionaalsuse tagamiseks peaksid liikmesriigid sätestama, et karistusi ei kohaldata, kui mittevastavusel ei ole asjaomase standardi või nõude eesmärgi saavutamisele mingit mõju või kui see mõju on tähtsusetu ning looma teadlikkuse mehhanismi, et tagada toetusesaajate teavitatus tuvastatud mittevastavustest ja võimalikest võetavatest parandusmeetmetest.

- (69) Sotsiaalse tingimuslikkuse mehhanism peaks tuginema täitmise tagamise menetlustele, mida teostavad pädevad asutused või organid, kes vastutavad töö- ja tööhõivetingimuste ning kohaldatavate tööstandardite kontrollimise eest. Sellised täitmise tagamise menetlused võivad toimuda eri vormis, olenevalt riiklikust süsteemist. Kontrollide ja täitmise tagamise menetluse tulemused tuleks koos asjaomase õigusakti rikkumise raskuse hinnanguga edastada makseasutustele.
- (70) Kohaldades sotsiaalset tingimuslikkust ÜPP strateegiakavades ning vastavates kokkulepetes makseasutuste ning sotsiaal- ja tööhõivevaldkonna õigusaktide ja kohaldatavate tööstandardite täitmise tagamise eest vastutavate pädevate asutuste või organite vahel, tuleks hooliga järgida nende täitmist tagavate asutuste või organite autonoomiat ning konkreetset viisi, kuidas sotsiaal- ja tööhõivevaldkonna õigusakte ja kohaldatavaid tööstandardeid igas liikmesriigis kohaldatakse ja nende täitmist tagatakse. Nimetatud mehhanism peaks jääma sõltumatuks liikmesriigi konkreetsest sotsiaalsest mudelist ega tohiks mõjutada kõnealuse mudeli toimimist ning samuti ei tohiks see mingil moel mõjutada kohtute sõltumatust. Seepärast tuleks tagada vastutuse selge jaotus ühelt poolt sotsiaal- ja tööhõivevaldkonna õigusaktide ja kohaldatavate tööstandardite täitmise tagamise eest vastutavate asutuste või organite ning teiselt poolt põllumajanduslike makseasutuste vahel, võttes arvesse viimati nimetatute rolli maksete tegemisel ning karistuste kohaldamisel. Sotsiaalpartnerite autonoomiat ning samuti nende õigust pidada läbirääkimisi ning sõlmida kollektiivlepinguid tuleks täielikult austada. Nende autonoomiat tuleks austada ka siis, kui sotsiaalpartnerid vastutavad töötingimuste kontrollimise eest.
- (71) Komisjoni ja liikmesriikide sujuva koostöö tagamiseks ÜPP kulude rahastamisel ning eelkõige selleks, et võimaldada komisjonil teha liikmesriikide finantsjuhtimise üle järelevalvet ning kontrollida akrediteeritud makseasutuste raamatupidamisarvestust ja see heaks kiita, on vajalik, et liikmesriigid säilitaksid kindlat liiki teavet ning edastaksid seda komisjonile.
- (72) Komisjonile edastatava teabe koostamiseks ning komisjonile täieliku ja kohese ligipääsu võimaldamiseks kulusid käsitlevatele andmetele nii paber kandjal kui ka elektroonilisel kujul tuleb sätestada andmete esitamise ja edastamise asjakohased normid, sealhulgas tähtaegu käsitlevad normid.
- (73) Kuna liikmesriikide kontrollisüsteemide ja vastavuse kontrolli kohaldamine võib olla seotud isikuandmete ja tundliku äriteabega, peaksid liikmesriigid ja komisjon tagama sellega seoses saadud teabe konfidentsiaalsuse.
- (74) Liidu eelarve usaldusväärse finantsjuhtimise ning nii liikmesriikide kui ka toetusesaajate erapooletu kohtlemise huvides tuleks kehtestada normid euro kasutamise kohta.
- (75) Omavääringu ja euro vahetuskursid võivad tehingu sooritamise ajal muutuda. Seega tuleks asjaomaste summade suhtes kohaldatav kurss määrata sündmuse alusel, millega saavutatakse tehingu majanduslik eesmärk. Kohaldada tuleks vastava sündmuse kuupäeval kehtivat vahetuskursi. Tuleb määrata nimetatud sündmus ehk rakendusjuht või selle kohaldamisest loobumine, järgides seejuures teatavaid kriteeriume, eelkõige kursimuutuste kiiret mõju. Tuleks sätestada erinormid selliste liidus või maailmaturul tekkivate erandlike rahandusolukordade jaoks, millele tuleb

⁽¹⁸⁾ Euroopa Kohtu 27. jaanuari 2021. aasta otsus kohtuasjas C-361/19 De Ruiter vof vs. Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, ECLI:EU:C:2021:71.

viivitamata reageerida, et tagada ÜPP alusel kehtestatud korra tõhus toimimine.

- (76) Liikmesriikidel, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, peaks olema võimalik tasuda ÜPPga seotud õigusaktidest tulenevate kulude eest eurodes, mitte omavääringus. Tuleks kehtestada erinormid tagamaks, et nimetatud võimalus ei too kaasa põhjendamatuid eeliseid maksete tegijatele ega saajatele.
- (77) Tuleks kohaldada liidu õigust, milles käsitletakse üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumist, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/679 ⁽¹⁹⁾ ja (EL) 2018/1725, ⁽²⁰⁾ kui liikmesriigid ja komisjon koguvad isikuandmeid oma vastavate käesoleva määruse kohaste haldus-, kontrolli- ja auditeerimisülesannete ning seire- ja hindamiskohustuste täitmiseks.
- (78) EAGFi ja EAFRD toetuse saajate nimede avaldamine võimaldab tugevdada avalikkuse kontrolli nende fondide kasutamise üle ning on vajalik liidu finantshuvide piisava kaitse tagamiseks. See saavutatakse osaliselt sellise avaldamise ennetava ja hoiatava mõju kaudu, osaliselt hoides toetusesaajaid tagasi norme rikkumast ning osaliselt suurendades ka põllumajandustootjate isiklikku vastutust saadud avalike vahendite kasutamisel. Asjakohase teabe avaldamine on kooskõlas Euroopa Kohtu hiljutise kohtupraktikaga ning ka finantsmääruses sätestatud lähenemisviisiga.
- (79) Sellega seoses tuleks nõuetekohaselt tunnustada kodanikuühiskonna, sealhulgas meedia ja valitsusväliste organisatsioonide rolli ja panust kelmuse ja pettuse ning avalike vahendite väärkasutuse vastase halduskontrolliraamistiku tugevdamisse.
- (80) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 ⁽²¹⁾ on sätestatud normid, millega nähakse ette Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamise ja nimetatud fondide programmidega seotud teabevahetuse läbipaistvus. Sidususe tagamiseks tuleks sätestada, et kõnealuseid norme kohaldatakse asjakohasel juhul ka toetusesaajate suhtes EAGFi ja EAFRD sekkumise puhul.
- (81) Et saavutada EAGFist ja EAFRDst saadud raha kasutamise üle avalikkuse kontroll, tuleb toetusesaajate kohta avalikustada teatav teave. Nimetatud teave peaks sisaldama toetusesaaja identifitseerimisandmeid, toetuse summat ja seda, millisest fondist toetus saadi, ning asjaomase tegevuse erieesmärki. Nimetatud teave tuleks avaldada sellisel viisil, mis riivaks võimalikult vähe toetusesaajate õigust eraelu puutumatusele ning isikuandmete kaitsele. Mõlemad õigused on tunnustatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 7 ja 8.
- (82) Võttes arvesse vajadust suurema läbipaistvuse järele seoses EAGFist ja EAFRDst ÜPP jaoks vahendite jaotusega, sealhulgas ÜPP toetusesaajatega seotud omandistruktuuriga, peaks liikmesriigi poolt tagantjärele avaldatud ÜPP vahendite saajate nimekirjas olema võimalik identifitseerida ka ettevõtjate kontserne. See aitaks märkimisväärselt kaasa omandistruktuuride jälgimisele ning hõlbustaks liidu vahendite võimaliku väärkasutuse, huvide konfliktide ja korruptsiooni uurimist.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

- (83) Üksikasjade avaldamine tegevuse kohta, mis annab põllumajandustootjale õiguse toetust saada, ning toetuse eesmärgi ja erieesmärgi kohta annab avalikkusele konkreetset teavet toetust saanud tegevuse kohta ja toetuse andmise eesmärgi kohta. Avalikkusele sellise järelevalvevõimaluse andmine avaldaks ennetavat ja hoiatavat mõju ning aitaks kaitsta liidu finantshuve.
- (84) Kõnealuse teabe avaldamine koos käesolevas määruses sätestatud üldise teabega muudab liidu rahaliste vahendite kasutamise ÜPP raames läbipaistvamaks, aidates niiviisi kõnealust poliitikat nähtavamaks ja mõistetavamaks muuta. Teabe avaldamine võimaldab kodanikel osaleda rohkem otsustusprotsessis ja tagab haldusasutustele suurema legitiimsuse ning tulemuslikkuse ja suurema vastutuse kodanike ees. Samuti näitab see kodanikele, milliseid avalikke hüvesid põllumajanduses pakutakse, toetades seeläbi riikliku ja liidu toetuse õiguspärasust põllumajandussektoris.
- (85) Seega ei ületa asjakohase teabe üldise avalikustamise sätestamine demokraatlikus ühiskonnas vajaliku avalikustamise piire, pidades silmas vajadust kaitsta liidu finantshuve ja ka seda, kui kaalukas on taotletav eesmärk ehk avalikkuse kontroll EAGFi ja EAFRD raha kasutamise üle.
- (86) Andmekaitseõuete järgimiseks tuleks EAGFi ja EAFRD toetuse saajaid teavitada enne andmete avaldamist sellest, et nende andmed avaldatakse. Neid tuleks teavitada ka sellest, et liidu finantshuvide tagamise eesmärgil võivad liidu ja liikmesriikide auditeerimis- ja uurimisorganid nende isikuandmeid töödelda. Lisaks tuleks toetusesaajaid teavitada nende õigustest, mis on sätestatud määruses (EL) 2016/679, ning nimetatud õiguste kasutamise korrast.
- (87) Käesoleva määruse teatavate mitteolemuslike osade täiendamiseks või muutmiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽²²⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (88) Pidades silmas makseasutuste ja koordineerivate asutuste tõhusa toimimise tagamist, riikliku sekkumise kulude rahastamist EAGFi poolt ning liidu eelarvesse EAGFi jaoks kantud assigneeringute nõuetekohast haldamist, peaks see volituste delegeerimine hõlmama miinimumtingimusi makseasutuste akrediteerimiseks ja koordineerivate asutuste määramiseks ja akrediteerimiseks, makseasutuste kohustusi seoses riikliku sekkumisega ning norme makseasutuste juhtimis- ja kontrollialaste ülesannete sisu kohta. Lisaks peaks see volituste delegeerimine hõlmama finantsdistsipliini ühtse kohaldamise tagamiseks liikmesriikides ka liikmesriikide poolt põllumajandustootjate suhtes kohaldatava finantsdistsipliini arvutamise norme. Riikliku sekkumise kulude nõuetekohase haldamise tagamiseks peaks see volituste delegeerimine hõlmama ka liidu eelarvest rahastatavate riikliku sekkumise meetmete liike ja hüvitamistingimusi, rahastamiskõlblikkuse tingimusi ja arvutusmeetodeid makseasutuste poolt tegelikult tuvastatud asjaolude, komisjoni kehtestatud ühtsete määrade või konkreetset põllumajandussektorit käsitlevate õigusaktidega ettenähtud ühtsel määral põhinevate või ühtsel määral mittepõhinevate summade alusel, riikliku sekkumisega seotud toimingute maksumuse hindamist ja riikliku sekkumise alla kuuluvate toodete kao või riknemise korral võetavaid meetmeid ning rahastatavate summade kindlaksmääramist.
- (89) Selleks et võimaldada komisjonil teha enne varaseimat võimalikku maksekuupäeva või pärast hiliseimat võimalikku maksekuupäeva kantud kulud liidu vahenditest rahastamiskõlblikuks, piirates samas selle finantsmõju, peaks see volituste delegeerimine hõlmama ka erandite tegemist selliste maksete rahastamiskõlbmatuks tunnistamisest, mille makseasutused on toetusesaajatele teinud enne varaseimat või pärast hiliseimat võimalikku maksekuupäeva. Et liikmesriikidele kehtiksid selged normid ja tingimused, peaks see volituste delegeerimine hõlmama ka maksete peatamise määra seoses iga-aastaste kontrolli- ja heakskiitmismenetlustega ning samuti maksete peatamise määra ja kestust ning asjaomaste summade tagasimaksmise või vähendamise tingimust seoses mitmeaastase tulemuslikkuse seirega. Samuti peaks see volituste delegeerimine hõlmama sekkumist või meetmeid, mille puhul võivad

⁽²²⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

liikmesriigid teha ettemakseid, eesmärgiga tagada järjepidevus määruses (EL) nr 1306/2013 sätestatud normidega ning asjakohaste rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktidega, järgides finantsmääruse artikli 11 lõike 2 punktis b kehtestatud rahalisi piiranguid. Selleks et võtta arvesse tulusid, mida makseasutused koguvad liidu eelarvesse, tehes liikmesriikide edastatud kuludeklaratsioonide alusel makseid, peaks see volituste delegeerimine hõlmama ka tingimusi, mille alusel hüvitatakse EAGFi ja EAFRD raames tehtud teatavaid kulusid ja saadud tulusid. Lisaks sellele ja pidades silmas liikmesriikide vahel kättesaadavate assigneeringute võrdse jaotuse võimaldamist, peaks see volituste delegeerimine hõlmama kohustuste ja summade maksmisele kohaldatavaid meetodeid, kui liidu eelarvet ei ole eelarveaasta alguseks vastu võetud või kui kavandatud kohustuste kogusumma ületab finantsmääruse artikli 11 lõikes 2 sätestatud piirmäära.

- (90) Peale selle peaks see volituste delegeerimine kohapealsete kontrollidega ning dokumentidele ja teabele juurdepääsuga seotud sätete korrektse ja tõhusa kohaldamise tagamiseks hõlmama liikmesriikide erikohustusi seoses kontrollidega ja juurdepääsuga dokumentidele ja teabele, liikmesriikide põhjenduste kriteeriume ning vähenduste kohaldamise metoodikat ja kriteeriume seoses iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmisega, samuti vastavuse kontrollimise menetluse raames kohaldatavate finantskorrektsioonide metoodikat ja kriteeriume.
- (91) Tagamaks, et kontrollid viiakse läbi korrektselt ja tõhusalt ning et rahastamiskõlblikkuse tingimusi kontrollitakse tõhusal, sidusal ja mittediskrimineerival moel, mis kaitseb liidu finantshuve, peaks see volituste delegeerimine, kui see on vajalik süsteemi nõuetekohaseks haldamiseks, hõlmama ka norme lisanõuete kohta, mis on seotud tolliprotseduuridega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 952/2013 ⁽²³⁾ sätestatud tolliprotseduuridega. Et tagada mittediskrimineeriv kohtlemine, õiglus ja proportsionaalsuse järgimine tagatise esitamisel, peaks see volituste delegeerimine hõlmama norme, mis käsitlevad tagatise, vastutava isiku kindlakstegemist juhul, kui teatavat kohustust ei täideta, konkreetseid olukordi, kus pädev asutus võib loobuda tagatisenõudest, tingimusi esitatavale tagatisele ja tagatise andjale, tagatiste esitamise ja vabastamise tingimusi, ettemaksete raames tagatise esitamisega seotud eritingimusi ning tagatisega hõlmatud kohustuste rikkumise tagajärgede määratlemist.
- (92) Seoses ühtse süsteemiga peaks see volituste delegeerimine hõlmama ka põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi, georuumilise taotlussüsteemi ja pinnaseiresüsteemi kvaliteedi hindamise norme ning põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi, toetusesaajate identifitseerimise süsteemi ning toetusõiguste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi käsitlevaid norme.
- (93) Selleks et reageerida muutustele konkreetset põllumajandussektorit käsitlevates õigusaktides ning tagada järelekontrollide süsteemi tõhusus, peaks nimetatud õigus hõlmama norme sekkumise kohta, mille suhtes ei kohaldata tehingute kontrollimist. Selleks et tagada liikmesriikidele võrdsed võimalused ning karistussüsteemide tõhusus, proportsionaalsus ja hoiatav mõju tingimuslikkuse ja sotsiaalse tingimuslikkuse korral, peaks nimetatud volituste delegeerimine hõlmama selliste karistuste kohaldamist ja arvutamist käsitlevaid üksikasjalikke norme.
- (94) Selleks et täpsustada rakendusjuht või parandada seda turukorralduse või asjaomase summaga seotud põhjustel ning vältida olukorda, kus liikmesriigid, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, kohaldaksid eri vahetuskursse ühelt poolt saadud tulu ja toetusesaajatele makstud toetuse kirjendamisel muus vääringus kui euros ning teiselt poolt makseasutuse poolt tuludeklaratsioonide koostamisel, peaks see volituste delegeerimine hõlmama ka norme, mis käsitlevad rakendusjuhtu ja vahetuskursi eurot mittekasutavate liikmesriikide puhul ning vahetuskursi, mida makseasutus kohaldab kuludeklaratsioonide koostamisel ja riikliku ladustamise toimingute registreerimisel makseasutuse raamatupidamises. Et ära hoida omavääringuga seotud erandlike rahandustavade põhjustatavat võimalikku ohtu liidu õiguse kohaldamisele, peaks see volituste delegeerimine hõlmama käesolevas määruses sätestatud erandeid euro kasutamise reeglitest.

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

- (95) Sujuva ülemineku tagamiseks määruses (EÜ) nr 1306/2013 sätestatud normidelt käesolevas määruses sätestatud normidele peaks see volituste delegeerimine hõlmama üleminekuperioodi.
- (96) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ⁽²⁴⁾.
- (97) Komisjoni rakendamisvolitused peaksid hõlmama norme, mis käsitlevad makseasutuste akrediteerimise, akrediteeringu kehtetuks tunnistamise ja selle läbivaatamise menetlusi ja koordineerivate asutuste määramise ja akrediteerimise menetlusi, ning samuti makseasutuste akrediteerimise järelevalve menetlusi; makseasutuste liidu vahendite haldaja kinnituse aluseks olevate kontrollide meetodeid ja menetlusi ning selle struktuuri ja vormi; koordineeriva asutuse toimimist ja teabe esitamist komisjonile koordineeriva asutuse poolt; sertifitseerimisasutuste toimimist, sealhulgas tehtavaid kontrolle ja kontrollitavaid asutusi, ning kõnealuste asutuste koostatavaid sertifikaate ja aruandeid ning nende saatedokumente.
- (98) Komisjoni rakendamisvolitused peaksid hõlmama ka auditeerimis põhimõtteid, millel põhinevad sertifitseerimisasutuste arvamusel, sealhulgas riskihindamist, sisekontrolle ja nõutava auditi tõendusmaterjali taset; sertifitseerimisasutuste kasutatavaid auditeerimismeetodeid, võttes arvesse rahvusvahelisi auditeerimisstandardeid, et esitada oma arvamus.
- (99) Komisjoni rakendamisvolitused peaksid hõlmama ka finantsdistsipliini menetluses otsetoetuste vormis sekkumise kohandamise määra kehtestamist ja sidumata assigneeringute summasid, mis kantakse üle finantsmääruse artikli 12 lõike 2 punkti d kohaselt otsetoetuste vormis selle sekkumise rahastamiseks; eelarvedistsipliini menetluses maksete summa ajutist kindlaksmääramist ja eelarvejärgi ajutist jaotust liikmesriikide vahel ning liidu rahastamise kogusumma kindlaksmääramist liikmesriikide kaupa.
- (100) Komisjoni rakendamisvolitused peaksid hõlmama kasumade kindlaksmääramist riikliku sekkumise meetmete rahastamiseks; norme, mille kohaselt komisjon rahastab satelliidiandmete hankimist pinnaseiresüsteemi tarbeks; meetmeid, mida komisjon võtab põllumajandusressursside seiresüsteemi jaoks kasutatavate kaugseirerakenduste kaudu; menetlusi, mille kohaselt komisjon kõnealused satelliidiandmed ja põllumajandusressursside seiresüsteemi hangib; satelliidiandmete ja meteoroloogiliste andmete hankimist, täiustamist ja kasutamise tingimusi ning kohaldatavaid tähtaegu.
- (101) Lisaks peaksid komisjoni rakendamisvolitused hõlmama tähtaegade kehtestamist, mille jooksul akrediteeritud makseasutused koostavad ja edastavad komisjonile maaelu arengusse sekkumisega seotud kulude vahedeklaratsioonid, ning menetlusnormid ja muud praktilised üksikasjad maksetähtaegade mehhanismi nõuetekohaseks toimimiseks; liikmesriikidele tehtavate igakuiste või vahemaksete peatamise ning samuti peatamise tühistamist ja selliste igakuiste või vahemaksete vähendamist ning norme tegevuskavade ülesehituse ja nende kehtestamise menetluse kohta. Rakendamisvolitused peaksid hõlmama ka makseasutuste eraldi arvepidamise üksikasju ning makseasutuste raamatupidamisarvestusse kirjendatavate üksikasjade suhtes kohaldatavaid eritingimusi; norme, mis on vajalikud ja põhjendatud eriolukorras, et lahendada konkreetseid probleeme seoses makseperioodide ja ettemaksete tegemisega; norme riikliku ladustamisega seotud sekkumismeetmete rahastamise ja raamatupidamisarvestuse kohta ning muude EAGFi ja EAFRD poolt rahastatavate kulutuste kohta ja kulukohustuste automaatse vabastamise korra rakendamise tingimusi.

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (102) Lisaks peaksid komisjoni rakendamisvolitused hõlmama tingimusi, mille alusel säilitatakse tehtud makseid tõendavaid dokumente ja teavet; menetlusi, mis on seotud koostöökohustustega, mida liikmesriikidel tuleb täita seoses komisjoni tehtavate kontrollidega ja juurdepääsuga teabele; iga-aastast raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist, sealhulgas nimetatud rakendusaktide vastuvõtmiseks ja rakendamiseks vajalikke tegevusi käsitlevaid norme; iga-aastast tulemuslikkuse kontrollimist ja heakskiitmist, sealhulgas seoses nimetatud rakendusaktide vastuvõtmiseks ja rakendamiseks vajalikke tegevusi käsitlevaid norme, ning komisjoni ja liikmesriikide vahelist teabevahetust ning menetlusi ja tähtaegu, millest tuleb kinni pidada; vastavuse kontrolli, sealhulgas nimetatud rakendusaktide vastuvõtmiseks ja rakendamiseks vajalikke tegevusi käsitlevaid norme; komisjoni ja liikmesriikide vahelist teabevahetust, tähtaegu, millest tuleb kinni pidada, ja lepitusmenetluse norme; norme alusetult makstud summade tagasinõudmisest tulenevate summade võimaliku tasaarvestamise kohta ning liidu eelarvesse kantud summade liidu rahastamisest väljajätmist ning liikmesriikide poolt komisjonile seoses mittevastavusest tingitud tagasinõudmisega esitatava teate ja teatise vorme.
- (103) Komisjoni rakendamisvolitused peaksid hõlmama ka norme, mille eesmärk on saavutada liikmesriikide kohustuste ühetaoline kohaldamine seoses liidu finantshuvide kaitsega, ja norme, mida on vaja kontrollide ühetaoliseks kohaldamiseks liidus.
- (104) Lisaks peaksid komisjoni rakendamisvolitused hõlmama järgmist: esitatava tagatise vorm ning tagatise esitamise, selle heakskiitmise ja algse tagatise asendamise menetlus; tagatiste vabastamise menetlus ja liikmesriikide või komisjoni teated seoses tagatistega.
- (105) Komisjoni rakendamisvolitused peaksid hõlmama ka järgmist: põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi, georuumilise taotlussüsteemi ja pinnaseiresüsteemi kvaliteedi hindamise aruannete komisjonile edastamise või kättesaadavaks tegemise vormi, sisu ja tingimusi käsitlevad normid ning normid parandusmeetmete kohta, mida liikmesriigid peavad nendes süsteemides ilmnunud puuduste suhtes võtma, ning samuti toetustaotlussüsteemi ja pinnaseiresüsteemi põhijooned ja normid, hõlmates ka kõnealuse seiresüsteemi järkjärgulist kasutuselevõttu.
- (106) Komisjoni rakendamisvolitused peaksid hõlmama ka norme, mille eesmärk on saavutada äridokumentide kontrolli käsitlevate normide ühetaoline kohaldamine. Samuti peaksid need hõlmama norme, mis käsitlevad teabe edastamist liikmesriikidelt komisjonile, ning meetmeid liidu õiguse kohaldamise kaitseks, kui seda võivad ohustada omavääringuga seotud erandlikud rahandustavad.
- (107) Lisaks peaksid komisjoni rakendamisvolitused hõlmama norme EAGFi ja EAFRD toetuse saajate nime avaldamise vormi ja tähtaegade kohta, toetusesaajatele neid käsitlevate andmete avaldamisest teatamise kohustuse ühetaolise kohaldamise kohta ning komisjoni ja liikmesriikide koostöö kohta seoses EAGFi ja EAFRD toetuse saajate nime avaldamisega.
- (108) Teatavate rakendusaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada nõuandemenetlust. Rakendusaktide puhul, mis on seotud summade arvutamisega komisjoni poolt, võimaldab nõuandemenetlus komisjonil võtta endale täieliku vastutuse eelarve haldamise eest ning selle eesmärk on suurendada tõhusust, prognoositavust ja kiirust tähtaegade ja eelarvemenetluste järgimisel. Rakendusaktide puhul, mis seonduvad liikmesriikidele tehtavate maksete, raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse läbiviimise ning iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise, võimaldab nõuandemenetlus komisjonil võtta endale täieliku vastutuse eelarve haldamise eest ning makseasutuste raamatupidamise aastaaruannete kontrollimise eest raamatupidamise heakskiitmiseks või juhul, kui kulusid ei ole kantud kooskõlas liidu õigusnormidega, selliste kulude liidu rahastamisest välja jätmiseks. Muude rakendusaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada kontrollimenetlust.

- (109) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused ilma määrust (EL) nr 182/2011 kohaldamata seoses EAGFi kuludeks eraldatava netosaldo kindlaksmääramise, liikmesriikide kuludeklaratsioonide alusel tehtavate komisjoni igakuiste maksete kindlaksmääramise ja igakuiste maksete tegemise korra raames lisamaksete või mahaarvamiste kindlaksmääramisega.
- (110) Määrus (EL) nr 1306/2013 tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada.
- (111) Kuna käesoleva määruse eesmärgi ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, arvestades käesoleva määruse seoseid muude ÜPP vahenditega ning liikmesriikide rahaliste vahendite piiratust, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil mitmeks aastaks tagatud liidu rahastamise ja liidu prioriteetidele keskendumise kaudu, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (112) Selleks et tagada kavandatud meetmete tõrgeteta rakendamine, peaks käesolev määrus jõustuma kiireloomulisena järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS

KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Kohaldamisala

Käesolevas määruses sätestatakse ühise põllumajanduspoliitika (edaspidi „ÜPP“) rahastamist, haldamist ja seiret käsitlevad õigusnormid ning sellega reguleeritakse eelkõige järgmist:

- a) kulude rahastamine ÜPP raames;
- b) liikmesriikide kehtestatavad juhtimis- ja kontrollisüsteemid;
- c) raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise ning vastavuse kontrolli menetlused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „õigusnormide rikkumine“ – eeskirjade eiramine määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artikli 1 lõike 2 tähenduses;
- b) „juhtimissüsteemid“ – käesoleva määruse II jaotise II peatükis osutatud juhtorganid ning liidu põhinõuded, sealhulgas liikmesriikide kohustused seoses käesoleva määruse artiklis 59 osutatud liidu finantshuvide tõhusa kaitsega ning samuti oma komisjoni poolt heakskiidetud ÜPP strateegiakavade määruse (EL) 2021/2115 artikli 9 kohase rakendamisega ning aruandlussüsteemiga, mis on võetud kasutusele nimetatud määruse artiklis 134 osutatud igaaastase tulemusaruande jaoks;
- c) „liidu põhinõuded“ – määruses (EL) 2021/2115, käesolevas määruses, finantsmääruses ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/24/EL ⁽²⁵⁾ sätestatud nõuded;

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

- d) „olulised puudused juhtimissüsteemide korrakohases toimimises“ – süsteemse puuduse olemasolu, võttes arvesse selle kordumist, tõsidust ja kahjulikku mõju korrektsele kulude deklareerimisele, tulemuslikkust käsitlevale aruandlusele või liidu õiguse järgimisele;
- e) „väljundnäitaja“ – määruse (EL) 2021/2115 artikli 7 lõike 1 punktis a osutatud väljundnäitaja;
- f) „tulemusnäitaja“ – määruse (EL) 2021/2115. artikli 7 lõike 1 punktis b osutatud tulemusnäitaja;
- g) „tegevuskava“ – kava, mille liikmesriik on käesoleva määruse artiklite 41 ja 42 kohaldamisel komisjoni taotlusel ja komisjoniga konsulteerides koostanud juhul, kui nimetatud liikmesriigi juhtimissüsteemide korrakohases toimimises on tuvastatud olulisi puudusi, või määruse (EL) 2021/2115 artiklis 135 osutatud asjaoludel, ning mis sisaldab vajalikke parandusmeetmeid ja asjakohast ajakava selle rakendamiseks kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 41 ja 42.

Artikkel 3

Erandid vääramatu jõu ja erandlike asjaolude korral

1. ÜPP rahastamise, haldamise ja seire puhul võidakse vääramatu jõu ja erandlike asjaoludena tunnistada eelkõige järgmist:
 - a) raske loodusõnnetus või rasked ilmastikutingimused, mis kahjustavad tõsiselt põllumajanduslikku majapidamist;
 - b) põllumajandusliku majapidamise loomakasvatushoonete hävimine õnnetusjuhtumi tagajärjel;
 - c) toetusesaaja karja osa või kogu karja haigestumine loomataudi või osa või kõiki põllukultuure mõjutav taimehaiguse puhang või taimekahjustaja;
 - d) kogu põllumajandusliku majapidamise või selle suure osa sundvõõrandamine, kui taotluse esitamise päeval ei olnud võimalik sundvõõrandamist ette näha;
 - e) toetusesaaja surm;
 - f) toetusesaaja pikaajaline töövõimetus.
2. Kui lõike 1 punktis a osutatud raske loodusõnnetus või rasked ilmastikutingimused kahjustavad oluliselt täpselt kindlaksmääratavat ala, võib asjaomane liikmesriik pidada kogu seda ala oluliselt kahjustatuks kõnealuse õnnetuse või kõnealuste ilmastikutingimuste poolt.

II JAOTIS

PÕLLUMAJANDUSFONDIDE ÜLDSÄTTED

I PEATÜKK

Põllumajandusfondid

Artikkel 4

Põllumajanduskulude rahastamise fondid

ÜPP erinevaid sekkumisviise ja meetmeid rahastatakse liidu üldeelarvest (edaspidi „liidu eelarve“) järgmiste fondide kaudu:

- a) Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF);
- b) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD).

*Artikkel 5***EAGFi kulud**

1. EAGFi rakendatakse kas liikmesriikide ja liidu eelarve jagatud täitmise korras kooskõlas lõikega 2 või eelarve otsese täitmise korras kooskõlas lõikega 3.
2. Eelarve jagatud täitmise korras rahastatakse EAGFist järgmisi kulusid:
 - a) põllumajandusturgusid reguleerivad või toetavad meetmed, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1308/2013 ⁽²⁶⁾;
 - b) liidu rahaline toetus määruse (EL) 2021/2115 III jaotise III peatükis osutatud sekkumisele teatavates sektorites;
 - c) põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste vormis sekkumine vastavalt määruse (EL) 2021/2115 artiklis 16 osutatud ÜPP strateegiakavale;
 - d) liidu rahaline toetus põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmetele liidu siseturul ja kolmandates riikides, mida liikmesriigid rakendavad ja mis on komisjoni poolt välja valitud;
 - e) liidu rahaline toetus määruses (EL) nr 228/2013 sätestatud põllumajanduse erimeetmetele liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks ning määruses (EL) nr 229/2013 sätestatud Egeuse mere väikesaartele suunatud põllumajandusvaldkonna erimeetmetele.
3. EAGFist rahastatakse eelarve otsese täitmise korras järgmisi kulusid:
 - a) põllumajandustoodete müügiedendus otseselt komisjoni poolt või rahvusvaheliste organisatsioonide vahendusel;
 - b) liidu õiguse kohaselt võetud meetmed põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamise, kirjeldamise, kogumise ja kasutamise tagamiseks;
 - c) põllumajanduse raamatupidamise andmesüsteemide loomine ja haldamine;
 - d) põllumajandusuuringute süsteemid, sealhulgas põllumajanduslike majapidamiste struktuuriuuringud.

*Artikkel 6***EAFRD kulud**

EAFRDd rakendatakse liikmesriikide ja liidu eelarve jagatud täitmise korras. Sellest rahastatakse liidu rahalist toetust, mis on ette nähtud määruse (EL) 2021/2115 III jaotise IV peatükis osutatud maaelu arengusse sekkumisele, mida on täpsustatud ÜPP strateegiakavades, ja nimetatud määruse artiklis 125 osutatud meetmetele.

*Artikkel 7***Muud kulud, sealhulgas tehniline abi**

EAGFist ja EAFRDst võib kas komisjoni algatusel või tema nimel otseselt rahastada ÜPP rakendamiseks vajalikku ettevalmistust, seiret, haldus- ja tehnilist abi ning hindamist, auditeerimist ja kontrolli. Eelkõige hõlmab see järgmist:

- a) ÜPP analüüsi, haldamise, seire-, teabevahetuse ja rakendamise meetmed, sealhulgas selle mõju, keskkonnatoime ja liidu eesmärkide saavutamise suunas tehtud edusammude hindamine, samuti kontrollisüsteemide ning tehnilise ja haldusabi rakendamise seotud meetmed;

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

- b) pinnaseiresüsteemide jaoks vajalike satelliidiandmete hankimine komisjoni poolt kooskõlas artikliga 24;
- c) komisjoni poolt kaugseirerakenduste kaudu võetud meetmed põllumajandusressursside seireks kooskõlas artikliga 25;
- d) meetmed, mis on vajalikud ÜPP rahastamiseks kasutatavate fondide finantsjuhtimist puudutava teabe, vastastikuse sidumise, seire ja kontrolli meetodite ning tehniliste vahendite säilitamiseks ja arendamiseks;
- e) ÜPP kohta teabe esitamine kooskõlas artikliga 46;
- f) ÜPP alased uuringud ning EAGFist ja EAFRDst rahastatud meetmete hindamine, sealhulgas hindamismeetodite parendamine ja teabevahetus ÜPP parimate tavade kohta ning konsultatsioonid asjaomaste sidusrühmadega, samuti koostöös Euroopa Investeerimispannaga (EIP) tehtud uuringud;
- g) kui see on asjakohane, rahaline toetus rakendusasutustele, mis on asutatud kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 58/2003 ⁽²⁷⁾ ning mille tegevus on seotud ÜPPga;
- h) rahaline toetus teabe levitamise, teadlikkuse suurendamise ning asjaomaste sidusrühmadega koostöö edendamise ja kogemuste vahetamisega seotud meetmetele, mida võetakse liidu tasandil maaelu arengusse sekkumise raames, sealhulgas võrgustike loomine asjaomaste osalistega;
- i) infotehnoloogiavõrgustikud, mis keskenduvad infotöötlusele ja -vahetusele, sealhulgas ettevõtte infotehnoloogia-süsteemid, mida on vaja seoses ÜPP haldamisega;
- j) kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 ⁽²⁸⁾ artikli 44 lõikega 2 liidu kvaliteedikavade raames logode väljatöötamiseks, registreerimiseks ja kaitseks ning sellega seotud intellektuaalomandi õiguste kaitseks vajalikud meetmed, sealhulgas vajalikud infotehnoloogiaalased arendused.

II PEATÜKK

Juhtorganid

Artikkel 8

Pädev asutus

1. Iga liikmesriik määrab ministeeriumi tasandil pädeva asutuse, kes vastutab järgmise eest:
 - a) artikli 9 lõikes 2 osutatud makseasutuste akrediteerimine ning selle läbivaatamine ja akrediteeringu kehtetuks tunnistamine;
 - b) artiklis 10 osutatud koordineeriva asutuse määramine, selle asutuse akrediteerimine ning selle läbivaatamine ja akrediteeringu kehtetuks tunnistamine;
 - c) artiklis 12 osutatud sertifitseerimisasutuse määramine ja selle määramise kehtetuks tunnistamine, ning tagamine, et selline sertifitseerimisasutus on alati määratud;
 - d) pädevale asutusele käesoleva peatüki alusel määratud ülesannete täitmine.
2. Pädev asutus teeb komisjoni poolt kooskõlas artikli 11 lõike 1 punktiga a vastu võetavate miinimumtingimuste kontrollimise põhjal vormikohase otsuse makseasutuse akrediteerimise või pärast akrediteerimise läbivaatamist akrediteeringu kehtetuks tunnistamise kohta ning koordineeriva asutuse määramise ja akrediteerimise ning akrediteeringu kehtetuks tunnistamise kohta.

⁽²⁷⁾ Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded (EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1).

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT L 343, 14.12.2012, lk 1).

3. Pädev asutus teeb vormikohase otsuse sertifitseerimisasutuse määramise ja selle määramise kehtetuks tunnistamise kohta, tagades, et selline sertifitseerimisasutus alati määratud.

4. Pädev asutus teatab komisjonile viivitamata kõikidest makseasutuse akrediteerimistest ja akrediteeringute kehtetuks tunnistamistest ning koordineeriva asutuse määramisest ja akrediteerimisest ja akrediteeringu kehtetuks tunnistamisest ning samuti sertifitseerimisasutuse määramisest ja sellise määramise kehtetuks tunnistamisest.

Artikkel 9

Makseasutused

1. Makseasutused on liikmesriikide ja asjakohasel juhul nende piirkondade asutused või talitused, kes vastutavad artikli 5 lõikes 2 ja artiklis 6 osutatud kulude haldamise ja kontrolli eest.

Välja arvatud maksete tegemine, võib makseasutus esimeses lõigus nimetatud ülesannete täitmist delegeerida.

2. Liikmesriigid akrediteerivad makseasutustena asutused või talitused, kelle halduslik ülesehitus ja sisekontrollisüsteem annavad piisava tagatise selle kohta, et maksed on seaduslikud ja korrektsed ning nende suhtes kohaldatakse nõuetekohast arvepidamist. Selleks täidavad makseasutused artikli 11 lõike 1 punkti a kohaselt komisjoni kehtestatud akrediteerimise miinimumtingimusi seoses sisekeskkonna, kontrollitegevuse, teabe ja selle edastamise ning seirega.

Iga liikmesriik piirab vastavalt oma põhiseaduse sätetele akrediteeritud makseasutuste arvu:

- a) üks makseasutus riigi tasandil või, kui see on kohaldatav, üks asutus piirkonna kohta, ning
- b) üks makseasutus nii EAGFi kui ka EAFRD kulude haldamiseks, kui makseasutused on olemas vaid riigi tasandil.

Kui makseasutused luuakse piirkondlikul tasandil, peavad liikmesriigid siiski lisaks akrediteerima riigi tasandil makseasutuse selliste toetuskavade jaoks, mida nende iseloomu tõttu tuleb hallata riigi tasandil, või andma kõnealuste kavade haldamise volitused üle oma piirkondlikele makseasutustele.

Erandina käesoleva lõike teisest lõigust võivad liikmesriigid jätta alles makseasutused, mis olid akrediteeritud enne 15. oktoobrit 2020, eeldusel, et pädev asutus kinnitab artikli 8 lõikes 2 osutatud otsusega, et need vastavad käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud akrediteerimise miinimumtingimustele.

Nende makseasutuste akrediteerimine, kes ei ole hallanud EAGFi või EAFRD kulusid vähemalt kolme aasta jooksul, tunnistatakse kehtetuks.

Liikmesriigid ei akrediteeri ühtegi uut makseasutust pärast 7. detsembrit 2021, välja arvatud teise lõigu punktis a osutatud juhul, kui põhiseaduse sätete kohaselt võib vaja minna piirkondlike makseasutusi.

3. Finantsmääruse artikli 63 lõigete 5 ja 6 kohaldamisel koostab akrediteeritud makseasutuse juht hiljemalt asjaomasele põllumajanduslikule eelarveaastale järgneva aasta 15. veebruariks järgmised dokumendid ja esitab need komisjonile:

- a) raamatupidamise aastaaruanne kulude kohta, mis on tekkinud asjaomasele akrediteeritud makseasutusele ülesannete täitmise käigus, nagu on ette nähtud finantsmääruse artikli 63 lõike 5 punktis a, ja millele on lisatud vajalik teave raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 53;
- b) käesoleva määruse artikli 54 lõikes 1 ning määruse (EL) 2021/2115 artiklis 134 osutatud iga-aastane tulemusaruanne, mis tõendab, et kulud kanti kooskõlas käesoleva määruse artikliga 37;

- c) iga-aastane kokkuvõte lõplikest auditiaruannetest ja tehtud kontrollidest, juhtimissüsteemides tuvastatud vigade ja puuduste olemuse ja ulatuse analüüs ning võetud või kavandatud parandusmeetmed, nagu on ette nähtud finantsmääruse artikli 63 lõike 5 punktis b;
- d) finantsmääruse artikli 63 lõikes 6 ette nähtud liidu vahendite haldaja kinnitus selle kohta, et:
 - i) asjaomane teave on korrakohaselt esitatud, täielik ja täpne, nagu on ette nähtud finantsmääruse artikli 63 lõike 6 punktis a,
 - ii) korrakohaselt toimiv kehtestatud juhtimissüsteem, välja arvatud käesoleva määruse artiklis 8 osutatud pädev asutus, artiklis 10 osutatud koordineeriv asutus ning artiklis 12 osutatud sertifitseerimisasutus, tagab, et kulud kanti kooskõlas käesoleva määruse artikliga 37, nagu on sätestatud finantsmääruse artikli 63 lõike 6 punktides b ja c.

Komisjon võib 15. veebruariks seatud tähtaega, millele on osutatud käesoleva lõike esimeses lõigus, erakorraliselt pikendada 1. märtsini, kui asjaomane liikmesriik seda taotleb, nagu on sätestatud finantsmääruse artikli 63 lõike 7 teises lõigus.

4. Kui akrediteeritud makseasutus ei täida või enam ei täida ühte või mitut lõike 2 esimeses lõigus ette nähtud akrediteerimise miinimumtingimust, tunnistab asjaomane liikmesriik omal algatusel või komisjoni taotlusel selle makseasutuse akrediteeringu kehtetuks, kui makseasutus ei tee nimetatud liikmesriigi pädeva asutuse kindlaks määratud tähtaja jooksul probleemi keerukusele vastavaid kohandusi.

5. Makseasutused haldavad oma vastutusalasse kuuluvaid riikliku sekkumisega seotud toiminguid ja tagavad nende kontrolli ning neil lasub üldine vastutus kõnealuses valdkonnas.

Kui toetust antakse rahastamisvahendi kaudu, mida rakendab EIP või muu rahvusvaheline finantseerimisasutus, milles liikmesriigil on osalus, peab makseasutus tuginema kontrolliaruandele, milles tõendatakse esitatud maksetaotlusi. Nimetatud asutused esitavad liikmesriikidele kontrolliaruande.

6. Artikli 33 kohaldamisel esitatakse 30. juuniks 2030 kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3 ning artikli 10 lõikega 3 täiendav tulemusaruanne EAFRD kulude kohta, mis hõlmab ajavahemikku kuni 31. detsembrini 2029.

Artikkel 10

Koordineerivad asutused

1. Mitme makseasutuse akrediteerimise korral ühes liikmesriigis määrab see liikmesriik avalik-õigusliku koordineeriva asutuse, kellele ta paneb järgmised ülesanded:

- a) komisjonile esitatava teabe kogumine ja komisjonile edastamine;
- b) käesoleva määruse artikli 54 lõikes 1 ning määruse (EL) 2021/2115 artiklis 134 osutatud iga-aastase tulemusaruande esitamine komisjonile;
- c) meetmete võtmine või koordineerimine, et kõrvaldada üldist laadi puudused ja teavitada komisjoni järelemeetmetest;
- d) liidu õigusnormide kooskõlastatud kohaldamise edendamine ja võimaluse korral tagamine.

2. Lõike 1 punktis a osutatud finantsteabe töötlemisega seoses kohaldatakse koordineeriva asutuse suhtes liikmesriigipoolset eriakrediteerimist.

3. Käesoleva artikli lõike 1 punktis b osutatud koordineeriva asutuse esitatavat iga-aastast tulemusaruannet käsitletakse artikli 12 lõikes 2 osutatud arvamuses ja see esitatakse komisjonile koos liidu vahendite haldaja kinnitusega, mis hõlmab kogu aruande koostamist.

Artikkel 11

Komisjoni volitused makseasutuste ja koordineerivate asutuste puhul

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et tagada artiklites 9 ja 10 sätestatud makseasutuste ja koordineerivate asutuste tõhus toimimine, täiendades käesolevat määrust õigusnormidega, mis käsitlevad:

- a) artikli 9 lõike 2 esimeses lõigus osutatud makseasutuste akrediteerimise ja artiklis 10 osutatud koordineerivate asutuste määramise ja akrediteerimise miinimumtingimusi;
- b) makseasutuste kohustusi seoses riikliku sekkumisega, samuti norme nende haldus- ja kontrollialase pädevuse sisu kohta.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega sätestatakse normid järgmise kohta:

- a) makseasutuste akrediteerimise, akrediteeringu kehtetuks tunnistamise ja selle läbivaatamise menetlused ja koordineerivate asutuste määramise, akrediteerimise, akrediteeringu kehtetuks tunnistamise ja akrediteerimise läbivaatamise menetlused ning makseasutuste akrediteerimise järelevalve menetlused;
- b) artikli 9 lõike 3 esimese lõigu punktis d osutatud makseasutuste liidu vahendite haldaja kinnituse aluseks olevate kontrollide meetodid ja menetlused ning selle struktuur ja vorm;
- c) koordineeriva asutuse toimimine ja teabe esitamine komisjonile kooskõlas artikliga 10.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Sertifitseerimisasutused

1. Sertifitseerimisasutus on avalik-õiguslik või eraõiguslik auditeerimisasutus, mille liikmesriik on määranud vähemalt kolmeks aastaks, ilma et see piiraks liikmesriigi õiguse kohaldamist. Juhul, kui see asutus on eraõiguslik auditeerimisasutus ja kui kohaldatav liidu või liikmesriigi õigus nii nõuab, valib selle välja liikmesriik avaliku pakkumismenetluse teel.

Liikmesriik, kes määrab enam kui ühe sertifitseerimisasutuse, võib siiski määrata ka riikliku tasandi avalik-õigusliku sertifitseerimisasutuse, kes vastutab koordineerimise eest.

2. Finantsmääruse artikli 63 lõike 7 esimese lõigu kohaldamisel väljastab sertifitseerimisasutus rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditeerimisstandarditele vastava arvamuse, milles märgitakse, kas:

- a) raamatupidamise aastaaruanne annab õige ja õiglase ülevaate;
- b) liikmesriikide kehtestatud juhtimissüsteemid toimivad nõuetekohaselt, eelkõige:
 - i) käesoleva määruse artiklites 9 ja 10 ning määruse (EL) 2021/2115 artiklis 123 osutatud juhtorganid;
 - ii) liidu põhinõuded;
 - iii) määruse (EL) 2021/2115 artiklis 134 osutatud iga-aastase tulemusaruande jaoks kasutusele võetud aruandlussüsteem;
- c) käesoleva määruse artiklis 54 osutatud iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse jaoks väljundnäitajate kohta esitatud tulemusaruanded ning määruse (EL) 2021/2115 artiklis 128 osutatud mitmeaastase tulemuslikkuse seire jaoks tulemusnäitajate kohta esitatud tulemusaruanded, mis näitavad, et käesoleva määruse artiklit 37 on järgitud, on korrektsed;

- d) kulud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) nr 1308/2013, (EL) nr 228/2013, (EL) nr 229/2013 ja määruses (EL) nr 1308/2013 ning määruses (EL) nr 1144/2014 ⁽²⁹⁾ sätestatud meetmete eest, mille hüvitamist on komisjonilt taotletud, on seaduslikud ja korrektsed.

Kõnealuses arvamuses märgitakse ka seda, kas kontrollimisel seatakse artikli 9 lõike 3 esimese lõigu punktis d osutatud liidu vahendite haldaja kinnituses esitatud väited kahtluse alla. Kontrollimine hõlmab ka auditi ja kontrollide käigus juhtimissüsteemides tuvastatud vigade ja nõrkuste olemuse ja ulatuse analüüsi ning makseasutuste võetud või kavandatud parandusmeetmeid, nagu on osutatud artikli 9 lõike 3 esimese lõigu punktis c.

Kui toetust antakse rahastamisvahendi kaudu, mida rakendab EIP või muu rahvusvaheline finantseerimisasutus, milles liikmesriigil on osalus, tugineb sertifitseerimisasutus iga-aastasele auditiaruandele, mille on koostanud selliste asutuste välisaudiitorid. Sellised asutused esitavad liikmesriikidele iga-aastase auditiaruande.

3. Sertifitseerimisasutus valdab vajalikku tehnilist oskusteavet ning omab teadmisi ÜPP kohta. Sertifitseerimisasutus on oma tegevuses sõltumatu nii makseasutusest kui ka asjaomasest koordineerivast asutusest ning asjaomase makseasutuse akrediteerinud pädevast asutusest ja ÜPP rakendamise ja seire eest vastutavatest asutustest.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse õigusnormid seoses sertifitseerimisasutuste toimimisega, sealhulgas tehtavate kontrollide ja kontrollitavate asutustega, ning kõnealuste asutuste koostatavate sertifikaatide ja aruannete ning saatedokumentidega.

Rakendusaktides sätestatakse ka:

- a) auditeerimispõhimõtted, millel põhinevad sertifitseerimisasutuste arvamused, sealhulgas riskihindamine, sisekontrollid ja nõutav auditi tõendusmaterjali tase;
- b) sertifitseerimisasutuste kasutatavad auditeerimismeetodid, võttes arvesse rahvusvahelisi auditeerimisstandardeid, et esitada oma arvamusi.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

Parimate tavade vahetamine

Komisjon edendab parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel, eeskätt seoses käesoleva peatüki kohaste juhtorganite tööga.

⁽²⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügi edendamismeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 (ELT L 317, 4.11.2014, lk 56).

III JAOTIS

EAGFi JA EAFRD FINANTSJUHTIMINE

I PEATÜKK

EAGF

1. jagu

Eelarvedistsipliin*Artikkel 14***Eelarve ülemmäär**

1. EAGFi kulude iga-aastane ülemmäär koosneb maksimumsummadest, mis on selle jaoks kindlaks määratud määrusega (EL, Euratom) 2020/2093.
2. Kui liidu õigusega nähakse ette summad, mis tuleb lõikes 1 osutatud summadest maha arvata või neile juurde liita, võtab komisjon ilma artiklis 103 osutatud menetlust kohaldamata vastu rakendusaktid, millega määratakse liidu õiguses osutatud andmete põhjal kindlaks EAGFi kuludeks eraldatav netosaldo.

*Artikkel 15***Ülemmäärast kinnipidamine**

1. Kui liidu õiguses on liikmesriigiga seonduvate põllumajanduskulude puhul ette nähtud rahaline ülemmäär eurodes, hüvitatakse sellised kulud eurodes nimetatud ülemmäära ulatuses, ning artiklite 39–42 kohaldamise korral koos vajalike kohandustega.
2. Määruse (EL) 2021/2115 artiklis 87 osutatud liikmesriikide rahaeraldise otsetoetuste vormis sekkumise jaoks, mida on korrigeeritud käesoleva määruse artiklis 17 sätestatud kohandustega, käsitatakse rahaliste ülemmääradena eurodes käesoleva artikli lõike 1 tähenduses.

*Artikkel 16***Põllumajandusreserv**

1. EAGFi puhul määratakse iga aasta alguses kindlaks liidu põllumajandusreserv (edaspidi „reserv“), mille eesmärk on anda põllumajandussektorile täiendavat toetust turukorralduseks või turu stabiliseerimiseks ning kiireks reageerimiseks põllumajandustoodangu tootmist ja turustamist mõjutavate kriiside korral.

Reservi assigneeringud kantakse otse liidu eelarvesse. Reservist tehakse vahendid kättesaadavaks sellel põllumajanduslikul eelarveaastal või nendel põllumajanduslikel eelarveaastatel, mille jaoks täiendavat toetust on vaja, järgmiste meetmete jaoks:

- a) meetmed põllumajandusturgude stabiliseerimiseks määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 8–21 alusel;
- b) erakorralised meetmed määruse (EÜ) nr 1308/2013 artiklite 219, 220 ja 221 alusel.

2. Reservi summa on 450 miljonit eurot jooksevhindades ajavahemiku 2023–2027 iga aasta alguses, juhul kui liidu eelarves ei ole ette nähtud suuremat summat. Kui see on asjakohane, võib komisjon põllumajandusreservi summat aasta jooksul kohandada, võttes arvesse turu arenguid või väljaateid asjaomasel või järgmisel aastal ning EAGFi vaheülemmäära raames olemasolevaid assigneeringuid.

Kui need olemasolevad assigneeringud ei ole piisavad, võib viimase võimalusena kasutada finantsdistsipliini kooskõlas käesoleva määruse artikliga 17, et täita reserv käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud esialgse summa piires.

Erandina finantsmääruse artikli 12 lõike 2 kolmandast lõigust kantakse reservi kulukohustustega sidumata assigneeringud üle, et rahastada reservi järgmistel eelarveaastatel kuni 2027. aastani.

Erandina finantsmääruse artikli 12 lõike 2 kolmandast lõigust kantakse 2023. aastasse üle ka määrusega (EL) nr 1306/2013 loodud põllumajandussektori kriisireservis, 2022. aasta lõpus kogu alles olev kasutamata summa, ilma seda käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 punktis c osutatud meetmeid hõlmavatele eelarveridadele täies ulatuses tagasi kandmata, ja tehakse käesoleva artikliga loodud reservi rahastamiseks vajalikul määral kättesaadavaks pärast EAGFi vaheülemmäära raames olemasolevate assigneeringute arvesse võtmist. Kui põllumajandussektori kriisireservi assigneeringud on pärast käesoleva artikliga loodud reservi rahastamist kasutamata, kantakse need tagasi käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 punktis c osutatud meetmeid hõlmavatele eelarveridadele.

Artikkel 17

Finantsdistsipliin

1. Komisjon määrab kindlaks käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 punktis c osutatud otsetoetuste vormis sekkumise kohandamise määra ning käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 punktis e osutatud erimeetmete jaoks määruse (EL) nr 228/2013 IV peatüki ja määruse (EL) nr 229/2013 IV peatüki alusel otsetoetustesse antava liidu rahalise toetuse kohandamise määra (edaspidi „kohandamise määr“), kui asjaomase eelarveaasta vastava vaheülemmäära raames rahastatava sekkumise ja meetmete prognoosid osutavad kohaldatava aastase ülemmäära ületamisele.

Kohandamise määra kohaldatakse põllumajandustootjatele käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud sekkumise ja erimeetmete jaoks antavate toetuste suhtes, mis ületavad 2 000 eurot vastaval kalendriaastal. Käesoleva lõigu kohaldamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EL) 2021/2115 artikli 17 lõiget 4.

Komisjon võtab selle kalendriaasta 30. juuniks, mille suhtes kohandamise määra kohaldatakse, vastu kohandamise määra kehtestavad rakendusaktid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

2. Kuni selle kalendriaasta 1. detsembrini, mille suhtes kohandamise määra kohaldatakse, võib komisjon uue teabe alusel võtta vastu rakendusaktid kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1 kehtestatud kohandamise määra kohandamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

3. Kui on kohaldatud finantsdistsipliini, kasutatakse kooskõlas finantsmääruse artikli 12 lõike 2 punktiga d üle kantud assigneeringuid selleks, et rahastada käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 punkti c kohaseid kulusid niivõrd, kuivõrd see on vajalik finantsdistsipliini korduva kohaldamise vältimiseks.

Kui kooskõlas esimese lõiguga üle kantud assigneeringud jäävad kasutamata ja kui tagasikandmisele kuuluv kulukohustustega sidumata assigneeringute kogusumma moodustab EAGFi kulude iga-aastasest üldisest ülemmäärast vähemalt 0,2 %, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse iga liikmesriigi kulukohustustega sidumata assigneeringud, mis tuleb lõplikele toetusesaajatele tagasi kanda. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

4. Komisjoni poolt kooskõlas lõike 3 teisele lõiguga kindlaks määratud summad kannavad liikmesriigid lõplikele toetusesaajatele tagasi kooskõlas objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumidega. Liikmesriigid võivad kohaldada hüvitatava summa miinimummäära lõpliku toetusesaaja kohta. Nimetatud tagasimakset kohaldatakse üksnes lõplikele toetusesaajatele nendes liikmesriikides, kus eelmisel põllumajanduslikul eelarveaastal kohaldati finantsdistsipliini.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, mis on vajalikud finantsdistiipliini ühtse kohaldamise tagamiseks liikmesriikides, et täiendada käesolevat määrust finantsdistiipliini arvutamist käsitlevate õigusnormidega, mida liikmesriigid kohaldavad põllumajandustootjate suhtes.

Artikkel 18

Eelarvedistiipliini kord

1. Kui N eelarveaasta eelarveprojekti koostamise ajal tundub, et on oht käesoleva määruse artiklis 14 osutatud summat N eelarveaasta kohta ületada, teeb komisjon ettepaneku rakendada vajalikke meetmeid, et tagada kõnealusest summast kinnipidamine. Nimetatud meetmed võtavad vastu Euroopa Parlament ja nõukogu, kui asjakohase meetme õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 2 või nõukogu, kui asjakohase meetme õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 3.

2. Kui mis tahes ajal on komisjoni hinnangul oht käesoleva määruse artiklis 14 osutatud summat ületada ja kui komisjon ei saa võtta asjakohaseid meetmeid olukorra parandamiseks, pakub ta välja muud meetmed, mille abil tagada osutatud summast kinnipidamine. Nimetatud meetmed võtavad vastu Euroopa Parlament ja nõukogu, kui asjakohase meetme õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 2 või nõukogu, kui asjakohase meetme õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 43 lõige 3.

3. Kui N eelarveaasta lõpul liikmesriikide hüvitamisaotlused ületavad või tõenäoliselt ületavad artiklis 14 osutatud summat, siis komisjon:

- a) kaalub liikmesriikide esitatud taotlusi proportsionaalselt olemasoleva eelarve piires ning võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse ajutiselt kindlaks asjaomase kuu maksete summa;
- b) määrab kõikide liikmesriikide jaoks hiljemalt N+1 eelarveaasta 28. veebruariks kindlaks nende N eelarveaasta liidu rahastamise seisu;
- c) võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks liidu rahastamise kogusumma liikmesriikide kaupa, tuginedes liidu rahastamise ühtsele määrale igakuisteks makseteks määratud summa piires;
- d) maksab hiljemalt N+1 eelarveaasta märtsi kuumaksega välja liikmesriikide hüvitised.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktides a ja c osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 19

Varajase hoiatamise ja seiresüsteem

Selle tagamiseks, et artiklis 14 osutatud eelarve ülemmäära ei ületataks, rakendab komisjon EAGFi kulude suhtes igakuist varajase hoiatamise ja seiresüsteemi.

Iga eelarveaasta algul määrab komisjon sel eesmärgil kindlaks igakuiste kulude profiilid, tuginedes asjakohasel juhul kolme eelnenud aasta keskmistele igakuistele kuludele.

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt aruande, milles analüüsitakse profiilidega seoses kantud kulude arengut ja mis sisaldab hinnangut jooksva eelarveaasta prognoositud eelarve täitmisele.

2. jagu

Kulude rahastamine*Artikkel 20***Igakuised maksed**

1. Komisjon teeb artikli 5 lõikes 2 osutatud kulude rahastamiseks vajalikud assigneeringud liikmesriikidele kättesaadavaks igakuiste maksetena, võttes aluseks akrediteeritud makseasutuste poolt võrdlusperioodil kantud kulud.
2. Kuni komisjon kannab igakuised maksed üle, koondavad liikmesriigid ise kuludeks vajalikud vahendid vastavalt oma akrediteeritud makseasutuste vajadustele.

*Artikkel 21***Igakuiste maksete tegemise kord**

1. Ilma et see piiraks artiklite 53, 54 ja 55 kohaldamist, teeb komisjon igakuised maksed akrediteeritud makseasutuste kantud kulude hüvitamiseks võrdluskuu jooksul.
2. Igakuised maksed kantakse liikmesriikidele üle hiljemalt kantud kulude järgse teise kuu kolmandal tööpäeval, võttes arvesse artiklite 39–42 alusel kohaldatud vähendamisi ja peatamisi või muid korrektsioone. 1.–15. oktoobrini liikmesriikide kantud kulud loetakse tehtuks oktoobris. 16.–31. oktoobrini kantud kulud loetakse tehtuks novembris.
3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks tema poolt igakuiselt tehtavad maksed, võttes aluseks liikmesriikide kuludeklaratsiooni ja kooskõlas artikli 90 lõikega 1 esitatud teabe. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artiklis 103 osutatud menetlust kohaldamata.
4. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega määratakse kindlaks lisamaksed või mahaarvamised kooskõlas lõikega 3 tehtud maksete kohandamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artiklis 103 osutatud menetlust kohaldamata.
5. Komisjon teavitab liikmesriiki viivitamata kõigist liikmesriigi poolsetest rahastamise ülempiiri ületamistest.

*Artikkel 22***Haldus- ja personalikulud**

EAGFist ei kaeta liikmesriikide ja EAGFi toetuse saajate kantud haldus- ja personalikulusid.

*Artikkel 23***Riikliku sekkumise kulud**

1. Kui ühise turukorralduse raames ei ole riikliku sekkumise puhul kehtestatud kindlat summat ühiku kohta, siis rahastatakse asjaomast meetet EAGFist ühtsete standardsummade alusel, eelkõige kui tegemist on liikmesriikidest pärit rahaliste vahenditega, mida kasutatakse toodete kokkuostuks ning määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 11 osutatud riikliku sekkumise tingimustele vastavate toodete ladustamisest ja asjakohasel juhul nende töötlemisest tulenevateks materiaalseteks tehinguteks.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega, mis käsitlevad järgmist:

- a) liidu toetuse tingimustele vastavate meetmete liigid ning hüvitamise tingimused;
- b) rahastamiskõlblikkuse tingimused ja arvutusmeetodid makseasutuste poolt tegelikult tuvastatud asjaolude alusel, komisjoni kehtestatud ühtsete määrade alusel või konkreetset põllumajandusharu käsitlevate õigusaktidega ettenähtud ühtsel määral põhinevate või mitte põhinevate summade alusel;
- c) riikliku sekkumisega seotud toimingute maksumuse hindamine ja meetmed, mida tuleb võtta, kui riikliku sekkumise alla kuuluvate toodete puhul esineb kadu või rikkumist, samuti rahastatavate summade kindlaksmääramist.

3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks lõikes 1 osutatud summad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 24

Satelliidiandmete hankimine

Komisjon ja liikmesriigid lepivad kokku artikli 66 lõike 1 punktis c osutatud pinnaseiresüsteemi jaoks vajalike satelliidiandmete loetelus vastavalt iga liikmesriigi koostatud spetsifikaadile.

Kooskõlas artikli 7 punktiga b edastab komisjon asjaomased satelliidiandmed tasuta pinnaseiresüsteemi eest vastutavatele pädevatele asutustele või neid asutusi esindama volitatud teenusepakkujatele.

Satelliidiandmete omanikuks jääb komisjon.

Komisjon võib usaldada artikli 66 lõike 1 punktis c osutatud pinnaseiresüsteemi puudutavate tehnikate või töömeetoditega seotud ülesanded spetsialiseerunud üksuste hooleks.

Artikkel 25

Põllumajandusressursside seire

1. Artikli 7 punkti c alusel rahastatavate meetmete eesmärk on anda komisjonile vahendid, et:

- a) hallata liidu põllumajandusturge ülemaailmses kontekstis;
- b) tagada põllumajandusmaa kasutuse ja maakasutuse muutuse, sealhulgas agrometsanduse põllumajanduslik seire ning põllumajanduslik keskkonna- ja kliimaseire, samuti mulla, põllukultuuride, põllumajandusmaastike ja põllumajandusmaa seisundi seire, et prognoosida eelkõige saagikust ja põllumajandustoodangut ning erandlike asjaoludega seonduvaid põllumajanduslikke mõjusid ning võimaldada hinnata põllumajandussüsteemide vastupanuvõimet ja edusamme ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel;
- c) jagada punktis b osutatud juurdepääsu kõnealustele prognoosidele rahvusvahelises kontekstis, näiteks seoses algatustega, mida koordineerivad ÜRO organisatsioonid, sealhulgas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kohaste riiklike kasvuhoonegaaside inventuuride loomine, või muud rahvusvahelised ametid;
- d) anda panus konkreetsetesse meetmetesse, mis suurendavad maailmaturgude läbipaistvust, võttes arvesse liidu eesmärgi ja kohustusi;
- e) tagada agrometeoroloogilise süsteemi tehnoloogiline järelevalve.

2. Artikli 7 punkti c kohaselt rahastab komisjon meetmeid, mis hõlmavad:

- a) ÜPP rakendamiseks ja seireks vajaliku teabe, sealhulgas satelliidiandmete, georuumiliste andmete ja meteoroloogiliste andmete kogumist või hankimist,
- b) ruumiandmete taristu ja veebisaidi loomist,

- c) ilmastikutingimuste alaste eriuuringute tegemist,
- d) põllumajandusmaa kasutuse muutuse ja mulla seisundi seire toetamiseks kasutatavat kaugseiret ning
- e) agrometeoroloogiliste ja ökonomeetriliste mudelite ajakohastamist.

Vajaduse korral rakendatakse nimetatud meetmeid koostöös Euroopa Keskkonnaameti, Teadusuuringute Ühiskeskuse, riiklike laborite ja asutustega või erasektorit kaasates.

Artikkel 26

Artiklite 24 ja 25 rakendamisolulitused

Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, milles sätestatakse:

- a) õigusnormid, milles käsitletakse artikli 7 punktide b ja c kohast rahastamist;
- b) menetlus, mille alusel võetakse artiklites 24 ja 25 osutatud meetmed seatud eesmärkide saavutamiseks;
- c) satelliidiandmete ja meteoroloogiliste andmete hankimise, täiustamise ja kasutamise tingimused ning kohaldatavad tähtajad.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

II PEATÜKK

EAFRD

1. jagu

EAFRD käsitlevad üldsätted

Artikkel 27

Kõigi maksete suhtes kohaldatavad sätted

1. Artiklis 6 osutatud EAFRD rahalise osaluse raames tehtavad komisjoni maksed ei ületa eelarvelisi kulukohustusi.

Ilma et see piiraks artikli 34 lõike 1 kohaldamist, kuuluvad kõnealused maksed varaseima avatud eelarvelise kulukohustuse juurde.

2. Kohaldatakse finantsmääruse artiklit 110.

2. jagu

EAFRD rahaline osalus ÜPP strateegiakava raames

Artikkel 28

EAFRD rahaline osalus

EAFRD rahaline osalus ÜPP strateegiakavadega seotud kuludes määratakse iga ÜPP strateegiakava puhul kindlaks liidu õiguses kehtestatud selliste ülemmäärade piires, mis on kehtestatud ÜPP strateegiakava kohasele EAFRD sekkumisele.

*Artikkel 29***Eelarvelised kulukohustused**

1. Komisjoni rakendusotsus ÜPP strateegiakava heakskiitmise kohta on rahastamisotsus finantsmääruse artikli 110 lõike 1 tähenduses ja pärast asjaomasele liikmesriigile teatamist juriidiline kohustus kõnealuse määruse tähenduses. Nimetatud rakendusotsuses määratakse kindlaks rahaline osalus aasta kohta

2. Liidu eelarvelised kulukohustused iga ÜPP strateegiakava suhtes määratakse iga-aastaste osamaksetena ajavahemikuks 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2027. Erandina finantsmääruse artikli 111 lõikest 2 võetakse iga ÜPP strateegiakava puhul esimese osamakse eelarvelised kulukohustused pärast seda, kui komisjon on ÜPP strateegiakava heaks kiitnud ja asjaomasele liikmesriigile sellest teada andnud. Järgnevate osamaksete eelarvelised kulukohustused võtab komisjon igal aastal enne 1. maid, lähtudes käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusotsusest, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse finantsmääruse artiklit 16.

*3. jagu***Rahaline osalus sekkumises maaelu arengusse***Artikkel 30***Maaelu arengusse sekkumiseks ette nähtud maksete suhtes kohaldatavad sätted**

1. Artiklis 6 osutatud kulude rahastamiseks vajalikud assigneeringud tehakse liikmesriikidele kättesaadavaks eel-, vahe- ja lõppmaksetena vastavalt käesolevas jaos esitatud kirjeldusele.

2. Eelmakse ja vahemaksete kogusumma ulatub maksimaalselt 95 %ni EAFRD rahalisest osalusest igas ÜPP strateegiakavas.

Kui 95 % ülemmäär on saavutatud, jätkavad liikmesriigid toetusetootluste edastamist komisjonile.

*Artikkel 31***Eelmaksete kord**

1. Pärast seda, kui komisjon on oma rakendusotsusega ÜPP strateegiakava heaks kiitnud, teeb ta ÜPP strateegiakava kogukestuse ajaks liikmesriigile esialgse eelmakse. Nimetatud esialgne eelmakse tehakse osamaksetena järgmiselt:

- a) 2023. aastal: 1 % kogu ÜPP strateegiakava kestuse ajaks EAFRDst eraldatava toetuse summast;
- b) 2024. aastal: 1 % kogu ÜPP strateegiakava kestuse ajaks EAFRDst eraldatava toetuse summast;
- c) 2025. aastal: 1 % kogu ÜPP strateegiakava kestuse ajaks EAFRDst eraldatava toetuse summast.

Kui ÜPP strateegiakava kiidetakse heaks 2024. aastal või hiljem, tehakse eelmiste aastate osamaksed viivitamata pärast seda, kui asjaomane kava on heaks kiidetud.

2. Kui kulud ei kanta ning ÜPP strateegiakavaga seoses ei ole saadetud ühtegi kuludeklaratsiooni 24 kuu jooksul alates komisjoni esimese eelmakse kuupäevast, makstakse kogu eelmaksena tasutud summa komisjonile tagasi. Nimetatud eelmakse tasaarvestatakse ÜPP strateegiakava raames kõige varem deklareeritud kuludega.

3. Täiendavaid eelmakseid ei tehta ega maksta tagasi, kui ümberpaigutamine EAFRDsse või EAFRDst on toimunud kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikliga 103.
4. Eelmakse intresse kasutatakse asjaomase ÜPP strateegiakava jaoks ja need arvestatakse maha kulude lõppdeklaratsioonis esitatud avaliku sektori kuludest.
5. Eelmakse kogusumma kontrollitakse ja kiidetakse heaks kooskõlas artiklis 53 osutatud menetlusega enne ÜPP strateegiakava lõpetamist.

Artikkel 32

Vahemaksed

1. Vahemakseid tehakse iga ÜPP strateegiakava puhul. Need arvutatakse, kohaldades määruse (EL) 2021/2115 artiklis 91 osutatud osaluse määra iga sekkumisviisi raames kantud avaliku sektori kulude suhtes, välja arvatud täiendav riiklik rahastamine, nagu on osutatud selle määruse artikli 115 lõikes 5.

Vahemaksed sisaldavad ka määruse (EL) 2021/2115 artikli 94 lõikes 2 osutatud summasid.

2. Komisjon teeb vahemakseid vastavalt vahendite olemasolule ja võttes arvesse artiklite 39–42 kohaselt kohaldatavaid vähendamisi või peatamisi, et hüvitada akrediteeritud makseasutuste poolt ÜPP strateegiakava rakendamisel kantud kulud.
3. Kui rahastamisvahendeid rakendatakse kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikli 59 lõikega 1, sisaldab kuludeklaratsioon korraldusasutuse poolt lõplike vahendite saajate jaoks või nende kasuks välja makstud kogusummasid või garantiide korral garantiilepingute tarvis kõrvale pandud summasid, nagu on osutatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 80 lõike 5 esimese lõigu punktides a, b ja c.
4. Kui rahastamisvahendeid rakendatakse kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikli 59 lõikega 2, tuleb rahastamisvahenditega seotud kulud sisaldav kuludeklaratsioon esitada vastavalt järgmistele tingimustele:
 - a) esimeses kuludeklaratsioonis märgitud summa peab olema eelnevalt makstud rahastamisvahendisse ja see võib olla kuni 30 % rahastamiskõlblike avaliku sektori kulude kogusummast, mis on rahastamisvahenditele asjaomases rahastamislepingus eraldatud;
 - b) summa, mis lisatakse järgnevasse kuludeklaratsioonis, mis esitatakse määruse (EL) 2021/2115 artikli 86 lõikes 4 ette nähtud rahastamiskõlblikkuse perioodi jooksul, sisaldab rahastamiskõlblike kulud, nagu on osutatud nimetatud määruse artikli 80 lõikes 5.
5. Käesoleva artikli lõike 4 punkti a kohaselt makstud summasid käsitatakse artikli 37 lõike 2 kohaldamisel ettemaksetena. Käesoleva artikli lõike 4 punktis a osutatud esimese kuludeklaratsiooni summa kantakse komisjoni raamatupidamisarvestusest välja mitte hiljem kui asjaomase ÜPP strateegiakava viimase rakendusaasta raamatupidamise aruannetes.
6. Komisjon teeb vahemakse, kui täidetud on järgmised nõuded:
 - a) akrediteeritud makseasutuse allkirjastatud kuludeklaratsioon edastatakse komisjonile kooskõlas artikli 90 lõike 1 punktiga c;
 - b) ei ületata iga sekkumisviisi puhul kogu asjaomase ÜPP strateegiakava kestuse ajaks ette nähtud EAFRD kogusummat;
 - c) komisjonile edastatakse vastavalt artikli 9 lõikele 3 ja artikli 12 lõikele 2 esitamisele kuuluvad dokumendid.

7. Komisjon teavitab viivitamata akrediteeritud makseasutust või koordineerivat asutust (kui selline asutus on määratud), kui mõni lõikes 6 sätestatud nõue ei ole täidetud. Kui mõnda lõike 6 punktis a või c sätestatud nõuet ei ole järgitud, loetakse kuludeklaratsioon vastuvõetamatuks.

8. Ilma et see piiraks artiklite 53, 54 ja 55 kohaldamist, teeb komisjon vahemaksed 45 päeva jooksul alates käesoleva artikli lõikes 6 sätestatud nõuetele vastava kuludeklaratsiooni registreerimisest.

9. Akrediteeritud makseasutused koostavad ja saadavad komisjonile kas otse või koordineeriva asutuse vahendusel (kui selline asutus on määratud) ÜPP strateegiakavadega seotud kulude vahedeklaratsioonid komisjoni poolt määratava tähtaja jooksul. Komisjon võtab vastu rakendusaktid nimetatud tähtaja kindlaks määramiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Kuludeklaratsioonid hõlmavad makseasutuste kantud kulusid iga asjaomase ajavahemiku jooksul. Need hõlmavad ka määruse (EL) 2021/2115 artikli 94 lõikes 2 osutatud summasid. Kui nimetatud määruse artikli 86 lõikes 3 osutatud kulusid ei saa komisjonile asjaomasel ajavahemikul deklareerida, kuna komisjon ei ole ÜPP strateegiakava muudatust veel nimetatud määruse artikli 119 lõike 10 kohaselt heaks kiitnud, võib neid kulusid siiski deklareerida järgnevatel ajavahemikel.

Vahepealsed kuludeklaratsioonid, milles käsitletakse pärast 16. oktoobrit kantud kulusid, kantakse järgneva aasta eelarvesse.

10. Kui edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja nõuab täiendavat kontrollimist seetõttu, et seoses arvestusperioodi kuludeklaratsiooniga tehakse kindlaks teabe ebatäielikkus või ebaselgus või mittevastavus, tõlgenduserinevused või muud vasturääkivused, mis tulenevad eelkõige määruses (EL) 2021/2115 ja selle kohaselt komisjonis vastu võetud õigusaktides nõutud teabe esitamata jätmisest, esitab asjaomane liikmesriik edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja taotlusel täiendavad andmed kõnealuses taotluses kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, mille pikkus sõltub probleemi tõsidusest.

Lõike 8 kohase vahemaketähtaja võib maksetaotluse kogu summa või selle osa suhtes katkestada maksimaalselt kuueks kuuks alates andmete esitamise taotluse edastamise kuupäevast kuni kuupäevani, mil saadakse nõutud teave, mida peetakse rahuldavaks. Liikmesriik võib nõustuda sellega, et maksetähtaja edasilükkamist pikendatakse veel kolme kuu võrra.

Kui asjaomane liikmesriik ei vasta taotluses osutatud tähtaja jooksul täiendava teabe nõudele või kui vastus loetakse mitterahuldavaks või kui sellest nähtub, et kohaldatavaid õigusnorme on rikutud või et liidu vahendeid on vääral kasutatud, võib komisjon maksed vastavalt artiklitele 39–42 peatada või neid vähendada.

Artikkel 33

Lõppmakse tegemine ja maaelu arengusse sekkumise lõpetamine ÜPP strateegiakavas

1. Komisjon teeb lõppmakse vastavalt vahendite olemasolule pärast ÜPP strateegiakava rakendamist käsitleva viimase iga-aastase tulemusaruande kättesaamist, võttes aluseks EAFRD sekkumisviiside suhtes kehtiva rahastamiskava, asjaomase ÜPP strateegiakava viimase rakendusaasta raamatupidamisaruanded ning vastavad kontrollimise ja heakskiitmise otsused. Nimetatud raamatupidamisaruanded esitatakse komisjonile hiljemalt kuus kuud pärast määruse (EL) 2021/2115 artikli 86 lõikes 4 ette nähtud kulude rahastamiskõlblikkuse viimast kuupäeva ning need hõlmavad makseasutuse poolt kantud kulusid kuni kulude rahastamiskõlblikkuse viimase kuupäevani.

2. Lõppmakse tehakse hiljemalt kuus kuud pärast kuupäeva, mil komisjon leiab, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave ja dokumendid on vastuvõetavad ning viimane raamatupidamise aastaaruanne on kontrollitud ja heaks kiidetud. Ilma et see piiraks artikli 34 lõike 5 kohaldamist, vabastab komisjon pärast lõppmakse tegemist allesjäänud kohustused kuue kuu jooksul.

3. Kui komisjon ei ole käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtjaks saanud viimast iga-aastast tulemusaruannet ning ÜPP strateegiakava viimase rakendusaasta raamatupidamise aastaaruande kontrollimiseks ja heakskiitmiseks vajalikke dokumente, kaasneb sellega lõppmakse automaatne kohustustest vabastamine kooskõlas artikliga 34.

Artikkel 34

Kulukohustuste automaatne vabastamine ÜPP strateegiakava puhul

1. Komisjon vabastab automaatselt kõik ÜPP strateegiakava raames maaelu arengusse sekkumiseks mõeldud eelarveliste kulukohustuste osad, mida ei ole kasutatud eel- või vahemaksete tegemiseks või mille kohta ei ole komisjonile seoses kantud kuludega eelarveliste kulukohustuste aastale järgneva teise aasta 31. detsembriks esitatud ühtegi artikli 32 lõike 6 punktides a ja c sätestatud nõuetele vastavat kuludeklaratsiooni.

2. Eelarveliste kulukohustuste see osa, mis on määruse (EL) 2021/2115 artikli 86 lõikes 4 osutatud kulude rahastamiskõlblikkuse viimasel kuupäeval veel avatud või mille kohta ei ole kuue kuu jooksul pärast nimetatud kuupäeva esitatud ühtegi kuludeklaratsiooni, vabastatakse automaatselt.

3. Edasilükkava mõjuga kohtu- või haldusmenetluse korral katkestatakse lõikes 1 või 2 osutatud kulukohustuste automaatne vabastamine asjaomaste tegevustega seotud summa ulatuses nimetatud kohtu- või haldusmenetluse ajaks, tingimusel et komisjon saab liikmesriigilt N+3 aasta 31. jaanuariks põhjendatud teatise.

4. Kulukohustuste automaatse vabastamise summade puhul ei võeta arvesse:

- a) eelarveliste kulukohustuste osa, mille kohta on esitatud kuludeklaratsioon, kuid mille hüvitamist on komisjon N + 2 aasta 31. detsembril vähendanud või on selle peatatud;
- b) eelarveliste kulukohustuste osa, mida makseasutus ei ole saanud maksta vääramatute jõu tõttu, millel on rasked tagajärjed ÜPP strateegiakava rakendamisele; vääramatute jõudu põhjusena esitavad riigiasutused peavad tõendama selle otsest mõju ÜPP strateegiakava maaelu arengusse kõigi või osa sekkumiste rakendamisele.

Liikmesriigid saadavad esimeses lõigus osutatud erandite kohta komisjonile teabe hiljemalt iga aasta 31. jaanuariks seoses summadega, mis deklareeriti eelneva aasta lõpuks.

5. Komisjon teavitab liikmesriike aegsasti kulukohustuste võimalikust automaatsest vabastamisest. Ta teatab neile summa, mis tema andmetel kuulub vabastamisele. Liikmesriikidel on teabe kättesaamise kuupäevast alates aega kaks kuud asjaomase summaga nõustumiseks või oma märkuste esitamiseks. Komisjon vabastab kulukohustused automaatselt hiljemalt üheksa kuud pärast lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud viimase tähtpäeva möödumist.

6. Kulukohustuste automaatse vabastamise korral vähendatakse EAFRD rahalist osalust kõnealuse aasta asjaomases ÜPP strateegiakavas automaatselt vabastatud summa võrra. Asjaomane liikmesriik esitab komisjonile heakskiitmiseks muudetud rahastamiskava, millega jaotatakse toetuse vähendamine sekkumisviiside vahel. Vastasel korral vähendab komisjon igale sekkumisviisile eraldatud summasid proportsionaalselt.

III PEATÜKK

Ühissätted

Artikkel 35

Põllumajanduslik eelarveaasta

Ilma et see piiraks komisjoni poolt artikli 47 lõike 2 esimese lõigu punkti a kohaselt kehtestatud ning riikliku sekkumisega seotud kulu- ja tuludeklaratsioone käsitlevate erisätete kohaldamist, hõlmab põllumajanduslik eelarveaasta tehtud kulusid ja saadud tulusid, mille makseasutused kannavad EAGFi ja EAFRD raamatupidamisarvestusse seoses N põllumajandusliku eelarveaastaga, mis algab N-1 aasta 16. oktoobril ja lõpeb N aasta 15. oktoobril.

Artikkel 36

Topeltrahastamise vältimine

Liikmesriigid tagavad, et EAGFist või EAFRDst rahastatavaid kulusid ei kaeta liidu eelarvest ühegi teise rahastamisvahendiga.

Tegevus võib EAFRD raames saada eri liiki toetusi ÜPP strateegiakava alusel ja muudest määruse (EL) 2021/1060 artikli 1 lõikes 1 osutatud fondidest või teistest liidu vahenditest üksnes juhul, kui kumuleeritud toetuse kogusumma, mis on saadud eri liiki toetustena, ei ületa suurimat abi osakaalu või abisummat, mida kõnealuse sekkumisviisi suhtes kohaldatakse, nagu on osutatud määruse (EL) 2021/2115 III jaotises. Sellistel juhtudel ei tohi liikmesriigid deklareerida komisjonile samu kulusid toetuse saamiseks:

- a) muust määruse (EL) 2021/1060 artikli 1 lõikes 1 osutatud fondist või muust liidu vahendist või
- b) sama ÜPP strateegiakava raames.

Kuludeklaratsioonis kajastatavate kulude summa võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitleva dokumendiga.

Artikkel 37

Makseasutuste kantud kulude rahastamiskõlblikkus

1. Artikli 5 lõikes 2 ja artiklis 6 osutatud kulusid võib liit rahastada üksnes juhul, kui need on kantud akrediteeritud makseasutuste poolt ning kui

- a) need on kantud kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormidega või
- b) seoses sekkumisviisidega, millele on osutatud määruses (EL) 2021/2115,
 - i) vastavad need aruandes esitatud vastavale väljundile ning
 - ii) need on tehtud kooskõlas kohaldatavate juhtimissüsteemidega ega laiene asjakohastes ÜPP strateegiakavades kehtestatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele üksikute toetusesaajate puhul.

2. Lõike 1 punkti b alapunkti i ei kohaldata ettemaksete suhtes, mis on tehtud toetusesaajatele määruses (EL) 2021/2115 osutatud sekkumisviiside alusel.

*Artikkel 38***Maksetähtaegadest kinnipidamine**

1. Liidu õigusega ette nähud maksetähtaegade puhul loetakse maksed, mille makseasutused teevad toetusesaajatele enne varasemat või pärast hiliseimat võimalikku maksekuupäeva, liidu vahenditest rahastamiskõlbmatuks.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega selliste asjaolude ja tingimuste kohta, mille korral võib käesoleva artikli lõikes 1 osutatud makseid käsitada rahastamiskõlblikena, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet.

*Artikkel 39***Igakuiste ja vahemaksete vähendamine**

1. Kui komisjon teeb kuludeklaratsioonide või artiklis 90 osutatud teabe, deklaratsioonide ja dokumentide põhjal kindlaks, et liidu õiguses kehtestatud rahalisi ülemmäärasid on ületatud, vähendab komisjon igakuiseid makseid või vahemakseid asjaomasele liikmesriigile rakendusaktidega, mis käsitlevad artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuiseid makseid või artiklis 32 osutatud vahemakseid.
2. Kui komisjon teeb kuludeklaratsioonide või artiklis 90 osutatud teabe, deklaratsioonide ja dokumentide põhjal kindlaks, et artiklis 38 osutatud maksetähtaegadest ei ole kinni peetud, teavitab ta sellest asjaomast liikmesriiki ning annab sellele võimaluse esitada oma märkused ajavahemiku jooksul, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva. Kui liikmesriik ei esita nimetatud ajavahemiku jooksul märkusi või kui komisjon on teinud järelduse, et esitatud vastus on ilmselgelt ebapiisav, võib komisjon asjaomasele liikmesriigile tehtavaid igakuiseid makseid või vahemakseid vähendada rakendusaktidega, mis käsitlevad artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuiseid makseid või artiklis 32 osutatud vahemakseid.
3. Käesoleva artikli kohased vähendamised ei piira artikli 53 kohaldamist.
4. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega sätestatakse täiendavad normid menetluse ja muude praktiliste üksikasjade kohta artiklis 38 sätestatud mehhanismi nõuetekohaseks toimimiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 40***Maksete peatamine seoses raamatupidamisarvestuse iga-aastase kontrollimise ja heakskiitmisega**

1. Kui liikmesriigid ei esita artikli 9 lõikes 3 või artikli 12 lõikes 2 osutatud dokumente artikli 9 lõikes 3 ette nähtud tähtaegadeks, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid, millega peatatakse artikli 21 lõikes 3 osutatud kõik igakuised maksed. Komisjon hüvitab peatatud maksed pärast seda, kui ta on saanud asjaomaselt liikmesriigilt puuduvad dokumendid, tingimusel et kättesaamise kuupäev ei ole hilisem kui kuus kuud pärast asjaomast tähtaega.

Artiklis 32 osutatud vahemaksete puhul loetakse kuludeklaratsioonid vastuvõetamatuks, kui kõnealuse artikli lõike 7 nõuded ei ole täidetud.

2. Kui artiklis 54 osutatud iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise raames teeb komisjon kindlaks, et erinevus deklareeritud kulude ja aruandes esitatud asjaomasele väljundile vastava summa vahel on üle 50 % ja liikmesriik ei suuda seda nõuetekohaselt põhjendada, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid, millega peatatakse artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuised maksed või artiklis 32 osutatud vahemaksed.

Peatamist kohaldatakse sekkumisega seotud asjaomaste kulude suhtes, mida on artikli 54 lõike 2 kohaselt vähendatud, ja kinnipeetav summa ei ületa kooskõlas artikli 54 lõikega 2 kohaldatud vähendamisele vastavat protsendimäära. Komisjon hüvitab liikmesriikidele kinnipeetud summad või vähendab neid püsivalt, tehes seda hiljemalt artiklis 54 osutatud rakendusaktiga selle aasta kohta, mille puhul maksed peatati. Kui liikmesriigid aga tõendavad, et vajalikud parandusmeetmed on võetud, võib komisjon peatamise varem tühistada eraldi rakendusaktiga.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega maksete peatamise määra kohta.

4. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Enne käesoleva artikli lõikes 1 ja lõike 2 esimeses lõigus osutatud rakendusaktide vastuvõtmist teatab komisjon oma kavatsusest asjaomasele liikmesriigile ja annab liikmesriigile võimaluse märkuste esitamiseks ajavahemiku jooksul, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva.

5. Rakendusaktides, millega määratakse artikli 21 lõike 3 kohaselt kindlaks igakuised maksed või artikli 32 kohaselt vahemaksed, tuleb võtta arvesse käesoleva artikli alusel vastu võetavaid rakendusakte.

Artikkel 41

Maksete peatamine seoses mitmeaastase tulemuslikkuse seirega

1. Kui komisjon palub kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 135 lõigetega 2 ja 3 asjaomasel liikmesriigil esitada tegevuskava, koostab see liikmesriik komisjoniga konsulteerides sellise tegevuskava. Tegevuskava sisaldab kavandataavaid parandusmeetmeid ja selgeid edunäitajaid koos ajakavaga, mille jooksul edusammud tuleb teha. Nimetatud ajavahemik võib olla pikem kui üks põllumajanduslik eelarveaasta.

Asjaomane liikmesriik vastab kahe kuu jooksul pärast seda kui komisjon on taotlenud tegevuskava esitamist.

Kahe kuu jooksul pärast tegevuskava saamist asjaomaselt liikmesriigilt teatab komisjon, kui see on asjakohane, sellele liikmesriigile kirjalikult oma vastuväited esitatud tegevuskavale ja taotleb tegevuskava muutmist. Asjaomane liikmesriik järgib komisjoni poolt heakskiidetud tegevuskava ning tegevuskava elluviimise eeldatud ajakava.

Komisjon võtab vastu rakendusakte, millega kehtestatakse täiendavad õigusnormid tegevuskavade struktuuri ja tegevuskavade koostamise menetluse kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Kui liikmesriik ei esita ega rakenda käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tegevuskava või kui nimetatud kava on ilmselgelt ebapiisav olukorra parandamiseks või kui seda ei ole nimetatud lõikes osutatu kohaselt komisjoni kirjaliku taotluse põhjal muudetud, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid, millega peatatakse artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuised maksed või artiklis 32 osutatud vahemaksed.

Erandina käesoleva lõike esimesest lõigust ei too komisjoni esitatud taotlus tegevuskava koostamiseks 2025. põllumajanduslikuks eelarveaastaks kaasa maksete peatamist enne järgmist, 2026. põllumajandusliku eelarveaasta tulemuslikkuse hindamist, nagu on sätestatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 135 lõikes 3.

Esimeses lõigus osutatud maksete peatamist kohaldatakse kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega sellise sekkumisega seotud asjaomaste kulude suhtes, mis olid kõnealuse tegevuskavaga hõlmatud.

Komisjon maksab kinnipeetud summad tagasi, kui määruse (EL) 2021/2115 artiklis 135 osutatud tulemuslikkuse hindamine või asjaomase liikmesriigi poolt tegevuskava edenemise ja puuduste parandamiseks võetud parandusmeetmete kohta põllumajandusliku eelarveaasta jooksul esitatud vabatahtlik teatis kinnitab rahuldavaid edusamme sihtväärtuste saavutamisel.

Kui olukorda ei ole maksete peatamisele järgneva 12 kuu lõpuks parandatud, võib komisjon vastu võtta rakendusakti, millega vähendatakse lõplikult asjaomase liikmesriigi puhul kinnipeetud summat.

Käesolevas lõikes osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Enne selliste rakendusaktide vastuvõtmist teatab komisjon oma kavatsusest asjaomasele liikmesriigile ja palub tal vastata ajavahemiku jooksul, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega maksete peatamise määra ja kestuse kohta ning kõnealuste maksete tagasimaksmise või vähendamise tingimuse kohta seoses mitmeaastase tulemuslikkuse seirega.

Artikkel 42

Maksete peatamine juhtimissüsteemi puuduste tõttu

1. Oluliste puuduste korral juhtimissüsteemide korrakohases toimimises palub komisjon vajaduse korral asjaomasel liikmesriigil esitada tegevuskava, mis sisaldab vajalikke parandusmeetmeid ja selgeid edunäitajaid. See tegevuskava kehtestatakse komisjoniga konsulteerides. Asjaomane liikmesriik vastab kahe kuu jooksul pärast komisjoni esitatud taotlust, et hinnata vajadust tegevuskava järele.

Komisjon võtab vastu rakendusakte, millega kehtestatakse õigusnormid tegevuskavade struktuuri ja tegevuskavade koostamise menetluse kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimeetlusega.

2. Kui liikmesriik ei esita ega rakenda käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tegevuskava või kui nimetatud kava on ilmselgelt ebapiisav olukorra parandamiseks või kui seda ei ole rakendatud vastavalt nimetatud lõikes osutatud komisjoni kirjalikule taotlusele, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid, millega peatatakse artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuised maksed või artiklis 32 osutatud vahemaksed.

Peatamist kohaldatakse kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega asjaomaste kulude suhtes, mida on kandnud liikmesriik, kus puudused esinevad, käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusaktidega kindlaksmääratava ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 12 kuud. Kui peatamise põhjuseks olevad asjaolud püsivad, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid, millega pikendatakse kõnealust tähtaega täiendavate ajavahemike võrra, kuid mis ei ületa kokku 12 kuud. Kinnipeetud summasid võetakse arvesse artiklis 55 osutatud rakendusaktide vastuvõtmisel.

3. Lõikes 2 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Enne rakendusaktide vastuvõtmist teatab komisjon oma kavatsusest asjaomasele liikmesriigile ja taotleb ta vastust ajavahemiku jooksul, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva.

4. Rakendusaktide puhul, millega määratakse kindlaks artikli 21 lõikes 3 osutatud igakuised maksed või artiklis 32 osutatud vahemaksed, võetakse arvesse käesoleva artikli lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusakte.

*Artikkel 43***Eraldi arvepidamine**

1. Iga makseasutus peab eraldi arvestust liidu eelarvesse EAGFi ja EAFRD jaoks kirjendatud assigneeringute üle.
2. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesolevas artiklis ette nähtud kohustuse täiendavad normid ja makseasutuste raamatupidamisarvestusse kirjendatavate üksikasjade suhtes kohaldatavad eritingimused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 44***Toetusesaajatele tehtavad maksed**

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas määruses ette nähtud rahastamisega seotud maksed makstakse toetusesaajatele välja täies ulatuses, kui liidu õiguses ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti.
2. Liikmesriigid tagavad, et artikli 65 lõikes 2 osutatud sekkumise ja meetmete kohased maksed tehakse kõige varem 1. detsembril ja kõige hiljem järgmise kalendriaasta 30. juunil.

Olenemata esimesest lõigust võivad liikmesriigid:

- a) enne 1. detsembrit, kuid mitte enne 16. oktoobrit, teha ettemakseid kuni 50 % ulatuses otsetoetuste vormis sekkumise puhul ning määruse (EL) nr 228/2013 IV peatükis ja määruse (EL) nr 229/2013 IV peatükis osutatud meetmete puhul;
 - b) enne 1. detsembrit teha ettemakseid kuni 75 % ulatuses maaelu arengusse sekkumise raames antava toetuse puhul, nagu on osutatud artikli 65 lõikes 2.
3. Liikmesriigid võivad otsustada teha ettemakseid kuni 50 % ulatuses määruse 2021/2115 artiklites 73 ja 77 osutatud sekkumise raames.
 4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesolevat artiklit, lisades õigusnorme, mis võimaldavad liikmesriikidel teha ettemakseid sekkumise puhul, millele on osutatud määruse (EL) 2021/2115 III jaotise III peatükis, ning põllumajandusturgusid reguleerivate või toetavate meetmete puhul, nagu on sätestatud määruses (EL) nr 1308/2013, et tagada ettemaksete sidusus ja mittediskrimineerivus.
 5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust eritingimustega ettemaksete tegemise kohta, et tagada ettemaksete sidusus ja mittediskrimineerivus.
 6. Liikmesriigi taotlusel võtab komisjon eriolukorras ning finantsmääruse artikli 11 lõike 2 punkti b piires asjakohasel juhul vastu rakendusaktid seoses käesoleva artikli kohaldamisega. Sellised rakendusaktid võivad käesoleva artikli lõikest 2 kõrvale kalduda, kuid üksnes sellises ulatuses ja sellise aja jooksul, mis on hädavajalik. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 45***Sihtotstarbeline tulu**

1. Sihtotstarbelise tuluna finantsmääruse artikli 21 lõike 5 tähenduses käsitatakse järgmist:
 - a) seoses EAGFi ja EAFRD kuludega käesoleva määruse artiklite 38, 54 ja 55 ning määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 kohased summad, mida kohaldatakse kooskõlas käesoleva määruse artikliga 104; seoses EAGFi kuludega käesoleva määruse artikli 53 ja 56 kohased summad, mis tuleb maksta liidu eelarvesse, sealhulgas nende intressid;

- b) summad, mis vastavad kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artiklitega 12 ja 14 kohaldatud karistustele EAGFi kulude osas;
 - c) ÜPP (välja arvatud sekkumine maaelu arengusse) raames vastu võetud liidu õiguse kohaselt esitatud ja hiljem vabastatud tagatis või deposiit; liikmesriigid säilitavad siiski vabastatud tagatised, mis on esitatud ekspordi- või impordilitsentside väljastamisel või pakkumismenetluse raames selle tagamiseks, et pakkujad esitavad ainult tõsiseltvõetavaid pakkumisi;
 - d) artikli 41 lõike 2 kohaselt lõplikult vähendatud summad.
2. Lõikes 1 osutatud summad makstakse liidu eelarvesse ja taaskasutamise korral võib neid kasutada ainult EAGFi või EAFRD kulude rahastamiseks.
3. Käesolevat määrust kohaldatakse *mutatis mutandis* lõikes 1 osutatud sihtotstarbelise tulu suhtes.
4. EAGFi puhul kohaldatakse käesolevas määruses osutatud sihtotstarbeliste tulude kirjendamise suhtes *mutatis mutandis* finantsmääruse artiklit 113.

Artikkel 46

Teavitusmeetmed

1. Artikli 7 punkti e kohaselt rahastatava teavitamise eesmärk on eelkõige aidata kaasa ÜPP selgitamisele, rakendamisele ja arendamisele ning suurendada üldsuse teadlikkust selle sisust ja eesmärkidest, sealhulgas selle koostoimest kliima, keskkonna ja loomade heaoluga. Selle eesmärk on teavitada kodanikke eesisevatest väljakutsetest põllumajanduse ja toiduainete valdkonnas, teavitada põllumajandustootjaid ja tarbijaid, taastada kriiside järgselt teavituskampaaniate kaudu tarbijate usaldust, teavitada teisi maapiirkondades tegutsevaid isikuid ning edendada kestlikumat liidu põllumajandusmudelit ja aidata kodanikel seda mõista.

Teavituse eesmärk on levitada liidus ja sellest väljaspool ühtset, tõenduspõhist, objektiivset ja terviklikku teavet ning kirjeldada teavitamismeetmeid, mis on kavandatud komisjoni põllumajanduse ja maaelu arengu mitmeaastases strategiakavas.

2. Lõikes 1 osutatud meetmed võivad olla:

- a) kolmandate isikute esitatud iga-aastased tööprogrammid või muud erimeetmed;
- b) komisjoni algatusel rakendatud meetmed.

Seejuures jäetakse välja õigusaktidega nõutavad meetmed ning liidu mõne teise meetme raames juba toetust saavad meetmed.

Esimese lõigu punktis b osutatud meetmete rakendamisel võivad komisjoni abistada väliseksperdid.

Esimeses lõigus osutatud meetmed aitavad samuti kaasa liidu poliitiliste prioriteetide edastamisele, kuivõrd need prioriteedid on seotud käesoleva määruse üldeesmärkidega.

- 3. Komisjon avaldab kord aastas konkursikutsed vastavalt finantsmääruses sätestatud tingimustele.
- 4. Käesoleva artikli alusel kavandatud ja rakendatud meetmetest teavitatakse artikli 103 lõikes 1 osutatud komiteed.
- 5. Komisjon esitab iga kahe aasta tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva artikli rakendamise kohta.

*Artikkel 47***Käesoleva peatükiga seotud muud komisjoni volitused**

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust seoses tingimustega, mille alusel hüvitatakse EAGFi ja EAFRD raames tehtud teatavaid kulusid ja saadud tulusid.

Kui liidu eelarvet ei ole eelarveaasta alguseks vastu võetud või kui kavandatud kohustuste kogusumma ületab finantsmääruse artikli 11 lõikega 2 kehtestatud määra, on komisjonil õigus võtta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega kohustustele ja summade maksmisele kohaldatava meetodi kohta.

2. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid järgmise suhtes:

- a) riikliku ladustamisega seotud sekkumismeetmete rahastamine ja raamatupidamisarvestus ning muud EAGFi ja EAFRD rahastatavad kulud;
- b) kulukohustuste automaatse vabastamise korra rakendamise tingimused.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

*IV PEATÜKK***Raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine***1. jagu***Üldsätted***Artikkel 48***Ühtse auditi põhimõte**

Kooskõlas finantsmääruse artikliga 127 tugineb komisjon käesoleva määruse artiklis 12 osutatud sertifitseerimisasutuste tööle, välja arvatud juhul, kui ta on asjaomast liikmesriiki teavitanud, et ta ei saa tugineda sertifitseerimisasutuste tööle asjaomasel põllumajanduslikul eelarveaastal, ning võtab seda oma riskihindamisel arvesse, et otsustada komisjoni auditite vajalikkus kõnealuses liikmesriigis. Komisjon teavitab nimetatud liikmesriiki põhjustest, miks ta ei saa tugineda asjaomase sertifitseerimisasutuse tööle.

*Artikkel 49***Komisjoni tehtavad kontrollid**

1. Ilma et see piiraks liikmesriikide poolt vastavalt riiklikele õigus- ja haldusnormidele või ELi toimimise lepingu artiklile 287 või ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel korraldatud kontrolli või määrusel (Euratom, EÜ) nr 2185/96 või finantsmääruse artiklil 127 põhinevat kontrolli, võib komisjon teha liikmesriikides kontrolle, et kindlaks teha eelkõige, kas:

- a) haldustavad on kooskõlas liidu õigusnormidega;
- b) käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 ja artikli 6 alla kuuluvatel ja määruses (EL) 2021/2115 osutatud sekkumisele vastavatel kuludel on vastav väljund, nagu on esitatud iga-aastases tulemusaruandes;

- c) määrustes (EL) nr 228/2013, (EL) nr 229/2013, (EL) nr 1308/2013 ja (EL) nr 1144/2014 sätestatud meetmetele vastavad kulud on kantud ja kontrollitud kooskõlas kohaldatavate liidu normidega;
- d) sertifitseerimisasutuse töö on tehtud kooskõlas artikliga 12 ja käesoleva peatüki 2. jao kohaldamisel;
- e) makseasutus vastab artikli 9 lõikes 2 sätestatud akrediteerimise miinimumtingimustele ja kas liikmesriik kohaldab nõuetekohaselt artikli 9 lõiget 4;
- f) asjaomane liikmesriik rakendab ÜPP strateegiakava kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikliga 9;
- g) artiklis 42 osutatud tegevuskavasid rakendatakse nõuetekohaselt.

Komisjoni poolt komisjoni nimel kontrolle tegema volitatud isikutel või komisjoni ametnikel, kes tegutsevad neile antud pädevuse piires, on juurdepääs raamatupidamisdokumentidele ja kõigile teistele dokumentidele, kaasa arvatud elektroonilisel andmekandjal koostatud või sellel saadud ja säilitatud dokumentidele ja metaandmetele, mis on seotud EAGFi või EAFRD rahastatud kuludega.

Kontrollide tegemise volitused ei mõjuta liikmesriigi õigusnormide kohaldamist, mille kohaselt peavad teatavate toimingutega tegelema liikmesriigi õiguse alusel selleks spetsiaalselt määratud ametnikud. Ilma et see piiraks määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 erisätete kohaldamist, ei osale komisjoni poolt komisjoni nimel tegusema volitatud isikud muu hulgas kodude külastamisel või isikute ametlikul küsitlemisel asjaomase liikmesriigi õiguse alusel. Neil on siiski juurdepääs sellisel viisil saadud teabele.

2. Komisjon teavitab kontrollist aegsasti asjaomast liikmesriiki või liikmesriiki, kelle territooriumil kontrollid läbi viiakse, võttes arvesse makseasutusele kontrollide korraldamisest tulenevat haldusmõju. Asjaomase liikmesriigi ametnikud võivad sellistes kontrollides osaleda.

Komisjoni taotlusel ja liikmesriigi nõusolekul viivad kõnealuse liikmesriigi pädevad asutused läbi täiendavaid kontrolle või uuringuid seoses käesoleva määrusega hõlmatud tegevustega. Komisjoni ametnikud või komisjoni nimel tegutsema volitatud isikud võivad sellistes kontrollides osaleda.

Kontrollide parandamiseks võib komisjon asjaomaste liikmesriikide nõusolekul teatavate kontrollide või uuringute puhul taotleda abi nimetatud liikmesriikide asutustelt.

Artikkel 50

Juurdepääs teabele

1. Liikmesriigid teevad komisjonile kättesaadavaks kogu EAGFi ja EAFRD tõrgeteta toimimiseks vajaliku teabe ja võtavad kõik vajalikud meetmed, et lihtsustada kontrolle, mida komisjon peab vajalikuks liidu rahastamise haldamise raames.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile selle nõudmisel ÜPPga seotud liidu õigusaktide rakendamiseks vastu võetud õigus- ja haldusnormid, mis mõjutavad rahaliselt EAGFi või EAFRDd.
3. Liikmesriigid teevad komisjonile kättesaadavaks kogu teabe, mis käsitleb eeskirjade eiramist määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 tähenduses ja nende ÜPP strateegiakavade raames liikmesriikide poolt kehtestatud tingimustele mittevastamise muid juhtumeid, oletatavaid kelmuse ja pettuse juhtumeid ning nimetatud eeskirjade eiramise ja kelmuse ning pettusega seoses alusetute maksete tagasinõudmiseks vastavalt käesoleva peatüki 3. jaole võetud meetmeid. Komisjon teeb teabest kokkuvõtte ja avaldab selle igal aastal ning esitab selle Euroopa Parlamendile.

Artikkel 51

Juurdepääs dokumentidele

1. Akrediteeritud makseasutused säilitavad tehtud makseid tõendavaid dokumente ja liidu õiguses ette nähtud kontrollide tegemisega seotud dokumente ning teevad kõnealused dokumendid ja teabe komisjonile kättesaadavaks.

Nimetatud dokumente ja teavet võib säilitada elektroonilises vormis vastavalt lõikele 3 komisjoni sätestatud tingimustel.

Kui nimetatud dokumente ja teavet säilitab makseasutuse poolt volitatud ja kulude kinnitamise eest vastutav asutus, edastab nimetatud asutus akrediteeritud makseasutusele aruanded läbiviidud kontrollide arvu ja sisu ning nende tulemusi silmas pidades võetud meetmete kohta.

2. Käesolevat artiklit kohaldatakse *mutatis mutandis* sertifitseerimisasutuste suhtes.

3. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega sätestatakse käesolevas artiklis osutatud dokumentide ja teabe haldamise tingimused, sealhulgas nende vormi ja säilitamisega käsitlevad normid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 52

Kontrollide ja dokumentide ning teabe ja koostöökohustusega seotud komisjoni volitused

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 10 vastu delegeeritud õigusakte, mis on vajalikud selleks, et tagada käesoleva peatüki nende sätete nõuetekohane ja tõhus kohaldamine, mis käsitlevad kontrolle ning juurdepääsu dokumentidele ja teabele, täiendades käesolevat määrust erikohustustega, mida liikmesriikidel tuleb täita käesoleva peatüki alusel, ja õigusnormidega kriteeriumide kohta, mille alusel tehakse kindlaks eeskirjad eiramise juhud määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 tähenduses ning ÜPP strateegiakavade raames liikmesriikide kehtestatud tingimustele mittevastamise muud juhud, millest tuleb teatada ja mille kohta tuleb sellega seoses esitada andmed.

2. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid menetluste kohta, mis on seotud koostöökohustustega, mida liikmesriikidel tuleb täita artiklite 49 ja 50 rakendamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

2. jagu

Kontrollimine ja heakskiitmine

Artikkel 53

Iga-aastane raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlus

1. Enne asjaomasele eelarveaastale järgneva aasta 31. maid võtab komisjon artikli 9 lõike 3 esimese lõigu punktides a ja d osutatud teabe alusel rakendusaktidega vastu otsuse akrediteeritud makseasutuste raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise kohta seoses artikli 5 lõikes 2 ja artiklis 6 osutatud kuludega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Kõnealused rakendusaktid hõlmavad esitatud raamatupidamise aastaaruannete täielikkust, täpsust ja tõesust ning ei piira artiklite 54 ja 55 kohaselt edaspidi vastuvõetavate rakendusaktide sisu.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid lõikes 1 osutatud rakendusaktide vastuvõtmise ja rakendamise jaoks vajalike meetmete kohta, sealhulgas normid, mis käsitlevad komisjoni ja liikmesriikide vahelist teabevahetust ja tähtaegu, millest tuleb kinni pidada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 54

Iga-aastase tulemusaruande kontrollimine ja heakskiitmine

1. Kui käesoleva määruse artikli 5 lõikes 2 ja artiklis 6 osutatud kuludele, mis vastavad määruse (EL) 2021/2115 III jaotises osutatud sekkumisele, ei ole käesoleva määruse artikli 9 lõikes 3 ja artiklis 10 ning määruse (EL) 2021/2115 artiklis 134 osutatud iga-aastases tulemusaruandes esitatud vastavat väljundit, võtab komisjon enne asjaomasele eelarveaastale järgneva aasta 15. oktoobrit vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks summad, mida liidu rahastamise raames vähendatakse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu, ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 55 kohaselt edaspidi vastuvõetavate rakendusaktide sisu.

2. Komisjon hindab vähendatavaid summasid sekkumiseks deklareeritud iga-aastaste kulude ning aruandes esitatud, ÜPP strateegiakava kohasele asjaomasele väljundile vastava summa vahelise erinevuse alusel, võttes arvesse liikmesriigi põhjendusi, mis on esitatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 134 lõike 8 kohastes iga-aastastes tulemusaruannetes.

3. Enne käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusakti vastuvõtmist annab komisjon asjaomasele liikmesriigile võimaluse esitada oma märkused ja põhjendada mis tahes erinevusi ajavahemiku jooksul, mis ei tohi juhuks, kui artikli 9 lõikes 3, artiklis 10 ning artikli 12 lõikes 1 osutatud dokumendid esitatakse ettenähtud tähtpäevaks, olla lühem kui 30 päeva.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega asjaomaselt liikmesriigilt saadud põhjenduste kriteeriumide ja vähendamiste kohaldamise meetodite ja kriteeriumide kohta.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktide vastuvõtmise ja rakendamise jaoks vajalike meetmete kohta, sealhulgas normid, mis käsitlevad komisjoni ja liikmesriikide vahelist teabevahetust ja tähtaegu, millest tuleb kinni pidada. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 55

Vastavuse kontroll

1. Kui komisjon leiab, et artikli 5 lõikes 2 ja artiklis 6 osutatud kulud ei ole tehtud kooskõlas liidu õigusega, võtab ta vastu rakendusaktid, millega määratakse liidu rahastamisest väljajäetavad summad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Määruses (EL) 2021/2115 osutatud sekkumisviiside puhul kohaldatakse käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud liidu rahastatavatest kuludest väljaarvamist üksnes oluliste puuduste korral liikmesriikide juhtimissüsteemide korrakohases toimimises.

Esimest lõiku ei kohaldata ÜPP strateegiakavades ja liikmesriigi õigusnormides sätestatud üksikute toetusesaajate rahastamiskõlblikkuse tingimustele mittevastavuse juhtude suhtes.

2. Komisjon hindab väljajäetavaid summasid tuvastatud puuduste olulisuse alusel. Sellega seoses võtab komisjon asjakohaselt arvesse nimetatud puuduste laadi ja liidule tekkinud rahalist kahju.

3. Enne lõikes 1 osutatud rakendusakti vastuvõtmist teavitatakse liikmesriiki kirjalikult komisjoni kontrolli tulemustest ja komisjoni liikmesriigi vastustest, mille järel püüavad pooled jõuda võetavate meetmete suhtes kokkuleppele. Asjaomasele liikmesriigile antakse võimalus tõendada, et mittevastavuse tegelik ulatus on komisjoni hinnatust väiksem.

Kui kokkuleppele ei jõuta, võib asjaomane liikmesriik taotleda menetluse alustamist mõlema osalise seisukohtade lähendamiseks nelja kuu jooksul. Menetluse viib läbi lepitusorgan. Menetluse tulemuste aruanne esitatakse komisjonile. Komisjon võtab aruande soovitusi arvesse enne rahastamisest keeldumise otsuse tegemist ja esitab põhjendused, kui ta otsustab kõnealuseid soovitusi mitte järgida.

4. Rahastamisest ei saa keelduda, kui tegemist on:

- a) artikli 5 lõikes 2 osutatud kuludega, mis kanti rohkem kui 24 kuud enne, kui komisjon teatas liikmesriigile kirjalikult oma järeldustest;
- b) mitmeaastase sekkumise kuludega, mis kuuluvad artikli 5 lõike 2 kohaldamisalasse või artiklis 6 osutatud maaelu arengusse sekkumise alla, ja mille puhul viimane kohustus toetusesaajale tekkis enam kui 24 kuud enne, kui komisjon teatas liikmesriigile kirjalikult oma järeldustest;
- c) artiklis 6 osutatud maaelu arengusse sekkumise kuludega (välja arvatud käesoleva lõike punktis b osutatud kulud), millega seoses tegi makseasutus makse või olenevalt asjaoludest lõppmakse enam kui 24 kuud enne, kui komisjon teatas liikmesriigile kirjalikult oma järeldustest.

5. Lõiget 4 ei kohaldata järgmistel juhtudel:

- a) liikmesriigi antud toetused, mille kohta komisjon on algatanud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse;
- b) rikkumised, millest komisjon on asjaomast liikmesriiki teavitanud põhjendatud arvamusega kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 258;
- c) liikmesriik ei täida käesoleva määruse IV jaotise III peatükist tulenevaid kohustusi, tingimusel, et komisjon teavitab liikmesriiki kirjalikult oma järeldustest 12 kuu jooksul pärast liikmesriigi aruande saamist asjaomaseid kulutusi käsitlevate kontrollide tulemuste kohta.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega finantskorrektsioonide kohaldamise kriteeriumide ja metoodika kohta.

7. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktide vastuvõtmise ja rakendamise jaoks vajalike meetmete kohta, sealhulgas normid, mis käsitlevad komisjoni ja liikmesriikide vahelist teabevahetust ja tähtaegu, millest tuleb kinni pidada, käesoleva artikli lõikes 3 sätestatud lepitusmenetlust, ning sealhulgas lepitusorgani asutamist, ülesandeid, koosseisu ja töömeetodeid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

3. jagu

Tagasinõudmine mittevastavuse korral

Artikkel 56

EAGFi erisätted

1. Summad, mille liikmesriigid nõuavad tagasi õigusnormide rikkumise tõttu või selle tõttu, et toetusesaaja ei järgi ÜPP strateegiakavades osutatud sekkumise tingimusi, ja nende summade intressid makstakse välja makseasutusele ja kantakse selle poolt EAGFi tulude hulka nende reaalse laekumise kuu alla.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võivad liikmesriigid teha makseasutusele kui võla sissenõudmise eest vastutavale asutusele ülesandeks arvestada toetusesaaja võlg maha edaspidistest sellele toetusesaajale tehtavatest maksetest.
3. Lõike 1 kohaselt liidu eelarvesse maksmisel võib asjaomane liikmesriik kinni pidada 20 % vastavatest summadest ühtse määraga tagasinõudekuludena, välja arvatud asjaomase liikmesriigi haldusasutuste või muude ametiasutuste süül tingitud mittevastavuse korral.

Artikkel 57

EAFRD erisätted

1. Kui tehakse kindlaks, et toetusesaajad, ning rahastamisvahendite puhul ka valdusfondide alla kuuluvad erifondid või lõplikud vahendite saajad, eiravad eeskirju ega järgi ÜPP strateegiakavades täpsustatud maaelu arengusse sekkumise tingimusi muudel juhtudel, teevad liikmesriigid finantskohandusi, tühistades osaliselt või õigustatud juhtudel täielikult vastava liidu rahastamise. Liikmesriigid võtavad arvesse tuvastatud mittevastavuse laadi ja raskust ning EAFRD rahalise kaotuse taset.

EAFRD raames liidu rahastatavad summad, mis on tühistatud, ja tagasinõutud summad, ning nende intressid jaotatakse ümber muudele ÜPP strateegiakavade kohastele maaelu arengu tegevustele. Liikmesriik võib tühistatud või tagasinõutud liidu vahendeid siiski täies ulatuses uuesti kasutada, kuid üksnes oma ÜPP strateegiakava maaelu arengu programmi raames ette nähtud tegevuste jaoks ega või vahendeid ümber jaotada maaelu arengu tegevustele, mille suhtes on kohaldatud finantskohandusi.

Liikmesriigid arvavad kõik toetusesaajale temapoolse õigusnormide rikkumise tõttu alusetult makstud summad käesolevas artikli kohaselt maha makseasutuse poolt toetusesaajale tehtavatest mis tahes tulevastest maksetest.

2. Erandina lõike 1 teisest lõigust võib määruse (EL) 2021/1060 artiklis 58 osutatud rahastamisvahenditest toetust saavate maaelu arengusse sekkumise puhul individuaalse mittevastavuse tõttu tühistatud toetust kasutada uuesti sama rahastamisvahendi raames järgmiselt:

- a) kui rahalise toetuse tühistamise tinginud mittevastavus on tuvastatud määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktis 18 määratletud lõpliku vahendite saaja tasandil, ainult teiste lõplike vahendite saajate jaoks sama rahastamisvahendi raames;
- b) kui rahalise toetuse tühistamise tinginud mittevastavus on tuvastatud määruse (EL) 2021/1060 artikli 2 punktis 21 määratletud erifondi tasandil valdusfondi piires, mis on määratletud selle määruse artikli 2 punktis 20, ainult muude erifondide jaoks.

Artikkel 58

Summade võimaliku tasaarvestamise ja teate vormidega seotud rakendamisvolitused

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid alusetult makstud summade tagasinõudmisest tulenevate summade võimaliku tasaarvestamise kohta ja liikmesriikide poolt komisjonile seoses käesolevas jaos sätestatud kohustustega esitatava teate ja teatise vormide kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

IV JAOTIS

KONTROLLISÜSTEEMID JA KARISTUSED

I PEATÜKK

Üldnormid

Artikkel 59

Liidu finantshuvide kaitse

1. Järgides kohaldatavaid juhtimissüsteeme, võtavad liikmesriigid ÜPP raames vastu kõik õigus- ja haldusnormid ning kõik muud vajalikud meetmed, et tagada liidu finantshuvide tõhus kaitse, sealhulgas artiklis 37 sätestatud kulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide tõhus kohaldamine. Nende õigusaktide ja meetmete eesmärk on eelkõige järgmine:

- a) kontrollida EAGFi ja EAFRD rahastatavate tegevuste seaduslikkust ja korrektsust, sealhulgas toetusesaajate tasandil ning vastavalt ÜPP strateegiakavades ettenähtule;
- b) tagada eelkõige suurema riskiga valdkondades selline tõhus kaitse kelmuse ja pettuse vastu, mis on heidutav ning mille puhul võetakse arvesse meetmete kulusid, hüvesid ja proportsionaalsust;
- c) ennetada, avastada ja kõrvaldada õigusnormide rikkumist, kelmusi ja pettusi;
- d) kehtestada tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi vastavalt liidu õigusele või selle puudumise korral vastavalt liikmesriigi õigusele ning algtada vajaduse korral vastavaid kohtumenetlusi;
- e) nõuda tagasi alusetud maksed koos intressiga ning algtada vajaduse korral vastavaid kohtumenetlusi, sealhulgas eeskirjade eiramise eest määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artikli 1 lõike 2 tähenduses.

2. Liikmesriigid loovad tõhusad juhtimis- ja kontrollisüsteemid, et tagada kooskõla liidu sekkumisi reguleerivate liidu õigusnormidega.

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada oma juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemuslik toimimine ning komisjonile deklareeritud kulude seaduslikkus ja korrektsus.

Eesmärgiga liikmesriikidele sellega seoses abi osutada, teeb komisjon liikmesriikidele kättesaadavaks andmekaevevahendi, et hinnata projektide, toetusesaajate, töövõtjate ja lepingutega seotud riske, tagades samas minimaalse halduskoormuse ning liidu finantshuvide tõhusa kaitse. Andmekaevevahendit võib kasutada ka selleks, et vältida kõrvalehoidmist korra, millele on osutatud artiklis 62. Komisjon esitab 2025. aastaks aruande, milles hinnatakse ühtse andmekaevevahendi kasutamist ja selle koostalitlusvõimet, pidades silmas selle üldist kasutamist liikmesriikide poolt.

3. Liikmesriigid tagavad, et aruandlussüsteem ning näitajaid käsitlevad andmed on kvaliteetsed ja usaldusväärsed.

4. Liikmesriigid tagavad, et EAGFi ja EAFRD toetusesaajad esitavad neile kogu teabe, mis on vajalik nende identifitseerimiseks, sealhulgas kui see on kohaldatav, selle kontserni identifitseerimiseks, milles nad osalevad, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽³⁰⁾ artikli 2 punktis 11 sätestatud määratlusele.

⁽³⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

5. Liikmesriigid võtavad sobivad ettevaatusabinõud, et tagada lõike 1 punktis d osutatud karistuste proportsionaalsus ja astmelisus olenevalt tuvastatud mittevastavuse raskusest, ulatusest, püsivusest ja korduvusest.

Liikmesriikide kehtestatud korraga tuleb eelkõige tagada, et karistusi ei tohi määrata kui:

- a) mittevastavuse põhjuseks on vastavalt artiklile 3 vääramatut jõud või erandlikud asjaolud;
- b) mittevastavuse põhjuseks on pädeva asutuse või muu asutuse viga ja kui võib põhjendatult eeldada, et asjaomane isik, keda halduskaristus puudutab, ei oleks saanud viga avastada;
- c) asjaomane isik suudab pädevale asutusele rahuldaval viisil tõendada, et ta ei ole süüdi käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kohustustega seotud mittevastavuses või kui pädev asutus on jõudnud muul viisil veendumuseni, et asjaomane isik ei ole süüdi.

Kui toetuse saamise tingimustele mittevastavus tuleneb vastavalt artiklile 3 vääramatust jõust või erandlikest asjaoludest, säilitab toetusesaaja õiguse toetusele.

6. Liikmesriigid võivad oma juhtimis- ja kontrollisüsteemidesse lisada võimaluse toetusetaotluste ja maksetaotluste korrigeerimiseks pärast nende esitamist, ilma et see mõjutaks õigust toetust saada, eeldusel et korrigeeritavad elemendid või väljajätmised olid põhjustatud heauskselt, nagu tunnistas pädev asutus; eelduseks on samuti, et korrigeerimine tehti enne seda, kui taotluse esitajat teavitati kohapealse kontrolli jaoks valituks osutumisest või enne kui pädev asutus tegi taotlust käsitleva otsuse.

7. Liikmesriigid kehtestavad korra, millega tagatakse EAGFi ja EAFRD puudutavate kaebuste tõhus läbivaatamine, ning peavad komisjoni taotluse korral uurima komisjonile esitatud kaebusi, mis kuuluvad nende ÜPP strateegiakava kohaldamisalasse. Liikmesriigid teavitavad selliste läbivaatamiste tulemustest komisjoni. Komisjon tagab, et otse talle esitatud kaebuste suhtes võetakse asjakohased järelemeetmed. Kui komisjon edastab kaebuse järelemeetmete võtmiseks liikmesriigile ning liikmesriik komisjoni esitatud tähtjaks järelemeetmeid ei võta, astub komisjon vajalikud sammud tagamaks, et liikmesriik täidab oma käesoleva lõike kohaseid kohustusi.

8. Liikmesriigid teavitavad komisjoni lõigete 1 ja 2 kohaselt võetud meetmetest ja läbi viidud tegevustest.

Tingimused, mille liikmesriigid kehtestavad liidu õigusnormides sätestatud EAGFi või EAFRD rahastatud toetuse saamist käsitlevate tingimuste täiendamiseks, peavad olema kontrollitavad.

9. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse käesoleva artikli ühetaoliseks kohaldamiseks vajalikud normid:

- a) lõigetes 1, 2 ja 4 sätestatud kohustuste osas seoses menetluste, tähtaegade ja teabevahetuse, andmekaevevahendiga seotud nõuete ning toetusesaajate identifitseerimise kohta kogutavate andmetega;
- b) lõigetes 5 ja 7 sätestatud kohustuste osas seoses teate ja teatisega, mille liikmesriigid esitavad komisjonile.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 60

Kontrollide tegemise normid

1. Liikmesriikide poolt artikli 59 lõike 2 kohaselt loodav juhtimis- ja kontrollisüsteem sisaldab süstemaatilisi kontrolle, mis hõlmavad muuhulgas valdkondi, kus vearisk on kõige suurem.

Liikmesriigid tagavad, et kontrollid viiakse läbi sellisel tasemel, mis on vajalik liidu finantshuvidele avalduvate ohtude tõhusaks juhtimiseks. Asjaomane asutus koostab kõigi taotlejate alusel kontrollivalimi, mis asjakohasel juhul koosneb juhuslikust osast ja riskipõhisest osast.

2. Määruse (EL) 2021/1060 artiklis 58 osutatud rahastamisvahenditest toetust saavaid toiminguid kontrollitakse üksnes valdusfondide ja erifondide tasandil ning tagatisfondide puhul tagatiste aluseks olevaid uusi laene andvate asutuste tasandil.

Kontrolle ei tehta EIP või muude selliste rahvusvaheliste finantseerimisasutuste tasandil, milles liikmesriigil on osalus.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, mis on vajalikud selleks, et tagada, et kontrollid viiakse läbi nõuetekohaselt ja tõhusalt ning rahastamiskõlblikkuse tingimusi kontrollitakse tõhusal, ühtsel ja mittediskrimineerival viisil, mis kaitseb liidu finantshuve, täiendades käesolevat määrust juhul, kui seda on vaja süsteemi nõuetekohaseks haldamiseks, õigusnormidega, mis käsitlevad tolliprotseduuridega ning eelkõige määruses (EL) nr 952/2013 sätestatud tolliprotseduuridega seotud lisanõudeid.

4. Seoses põllumajandusalastes õigusaktides osutatud meetmetega võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid, mis on vajalikud käesoleva artikli ühetaoliseks kohaldamiseks, ning eelkõige:

- a) määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 4 teises lõigus osutatud kanepisektori puhul normid, milles käsitletakse erikontrollimeetmeid ja tetrahüdrokannabinooli taseme määramise meetodeid;
- b) määruse (EL) 2021/2115 III jaotise II peatüki 3. jao 2. alajaos osutatud puuvillasektori puhul tunnustatud tootmisharu-devaheliste organisatsioonide kontrollisüsteem;
- c) määruses (EL) nr 1308/2013 osutatud veinisektori puhul normid alade mõõtmise ning kontrollide ja normide kohta, millega reguleeritakse konkreetset finantsmenetlust kontrollide parandamiseks;
- d) riikliku sekkumise ja eraladustamisega seoses toodete rahastamiskõlblikkuse kindlakstegemiseks kohaldatavad katsed ja meetodid ning hankemenetluste kasutamine nii riikliku sekkumise kui ka eraladustamise puhul;
- e) muud normid liikmesriikide tehtavate kontrollide kohta seoses meetmetega, mis on kehtestatud määruse (EL) nr 228/2013 IV peatükis ja määruse (EL) nr 229/2013 IV peatükis.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 61

Mittevastavus hankepingute sõlmimise korrale

Kui mittevastavus on seotud liidu või liikmesriigi hankepingute sõlmimise korraga, tagab liikmesriik, et toetuse mittemakstava või tagasivõetava osa kindlaksmääramisel võetakse aluseks mittevastavuse raskus ja järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet.

Liikmesriigid tagavad, et tehingu seaduslikkust ja korrektsust mõjutatakse üksnes toetuse selle osa ulatuses, mida ei maksta või mis tagasi võetakse.

Artikkel 62

Kõrvalehoidmisklausel

Ilma et see piiraks liidu õigusaktide erisätete kohaldamist, võtavad liikmesriigid tõhusad ja proportsionaalsed meetmed, et liidu õiguse sätetest ei oleks võimalik kõrvale hoida, ning tagavad eelkõige, et põllumajandusalastes õigusaktides ette nähtud eeliseid ei anta füüsilistele ega juriidilistele isikutele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad tekitasid selliste eeliste saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult, vastupidiselt kõnealuste õigusaktide eesmärkidele.

Artikkel 63

Sekkumise vastavus kontrollide tegemiseks veinisektoris

Sekkumiseks veinisektoris vastavalt määruse (EL) 2021/2115 III jaotise III peatüki 4. jaole tagavad liikmesriigid, et kõnealuse sekkumise suhtes kohaldatav haldus- ja kontrollikord vastab käesoleva jaotise II peatükis osutatud ühtsele süsteemile seoses:

- a) põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemiga;
- b) kontrollidega.

Artikkel 64

Tagatised

1. Kui põllumajanduslastes õigusaktides on nii ette nähtud, nõuab liikmesriik tagatise esitamist, millega antakse kinnitus rahasumma pädevale asutusele maksmise või pädevale asutusele minetamise kohta, kui teatavat konkreetset nimetatud õigusaktidest tulenevat kohustust ei ole täidetud.

2. Kui teatavat kohustust ei täideta või seda tehakse üksnes osaliselt, minetatakse tagatis täielikult või osaliselt, välja arvatud vääramatu jõu korral.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega, millega tagatakse mittediskrimineeriv kohtlemine, õiglus ja proportsionaalsuse järgimine tagatise esitamisel ning milles:

- a) täpsustatakse vastutav isik, kui kohustust ei täideta;
- b) nähakse ette konkreetsed olukorrad, mil pädev asutus võib loobuda tagatisenõudest;
- c) nähakse ette tingimused esitatavale tagatisele ja tagatise andjale ning tagatiste esitamise ja vabastamise tingimused;
- d) nähakse ette ettemaksete raames tagatise esitamisega seotud eritingimused;
- e) määratletakse lõikes 1 ette nähtud tagatisega hõlmatud kohustuste rikkumise tagajärjed, sealhulgas tagatiste minetamine ja vähendamise määr, mida kohaldatakse tagatiste vabastamise suhtes toetuste, litsentside, pakkumiste või konkreetsete taotluste puhul, ning samuti kui kõnealuse tagatisega hõlmatud kohustust ei ole täielikult või osaliselt täidetud, võttes arvesse kohustuse laadi, kogust, mille osas kohustust on rikutud, kohustuse täitmiseks ette nähtud tähtaja ületamise pikkust ja kohustuse täitmise kohta tõendite esitamise aega.

4. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid järgmise kohta:

- a) esitatava tagatise vorm ning tagatise esitamise, selle heakskiitmise ja algse tagatise asendamise menetlus;
- b) tagatise vabastamise menetlus;
- c) liikmesriikide ja komisjoni teatised.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

II PEATÜKK

Ühtne haldus- ja kontrollisüsteem

Artikkel 65

Käesoleva peatüki kohaldamisala ja mõisted

1. Iga liikmesriik loob ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi (edaspidi „ühtne süsteem“) ning tagab selle toimimise.
2. Ühtset süsteemi kohaldatakse pindala- ja loomapõhise sekkumise suhtes, mis on loetletud määruse (EL) 2021/2115 III jaotise II ja IV peatükis, ning määruse (EL) nr 228/2013 IV peatükis ja määruse (EL) nr 229/2013 IV peatükis osutatud meetmete suhtes.
3. Kui see on vajalik, kasutatakse ühtset süsteemi ka tingimuslikkuse ja sekkumise haldamiseks ja kontrollimiseks veinisektoris, nagu on sätestatud määruse (EL) 2021/2115 III jaotises.
4. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „georuumiline taotlus“ – elektrooniline taotlusevorm, mis hõlmab geoinfosüsteemil põhinevat rakendust, mis võimaldab toetusesaajatel ruumiliselt deklareerida põllumajandusliku majapidamise (nagu on määratletud määruse (EL) 2021/2115 artikli 3 punktis 2) põllumajanduslikud maatükid ja mittepõllumajanduslikud alad, mille puhul toetust taotletakse;
 - b) „pinnaseiresüsteem“ – kord, mille alusel regulaarselt ja süstemaatiliselt vaadelda, jälgida ja hinnata põllumajanduslikke tegevusi ja tavasid põllumajandusmaal Copernicuse Sentineli satelliidiandmete või muude vähemalt samaväärse väärtusega andmete alusel;
 - c) „loomade identifitseerimise ja registreerimise süsteem“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 ⁽³¹⁾ IV osa, I jaotise, 2. peatüki 1. jaos sätestatud peetavate maismaaloomade identifitseerimise ja registreerimise süsteem;
 - d) „põllumajanduslik maatükk“ – ühik põllumajandusmaast, mis on liikmesriikide poolt määratletud kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõikega 3;
 - e) „geoinfosüsteem“ – arvutisüsteem, mis on võimeline koguma, salvestama, analüüsima ja kuvama geograafiliste viidetega andmeid;
 - f) „automaatne taotluste süsteem“ – pindala- või loomapõhise sekkumise taotlussüsteem, kus ametiasutuse poolt toetuse taotlemiseks nõutavad andmed vähemalt konkreetsete maade või loomade kohta on esitatud liikmesriigi hallatavas ametlikus elektroonilises andmebaasis ning tehakse vajaduse korral toetusesaajale kättesaadavaks.

Artikkel 66

Ühtse süsteemi osad

1. Ühtne süsteem koosneb järgmistest osadest:
 - a) põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteem;
 - b) georuumiline taotlussüsteem ja, kui see on kohaldatav, loomapõhine taotlussüsteem;
 - c) pinnaseiresüsteem;
 - d) artikli 65 lõikes 2 osutatud sekkumise ja meetmetega seotud toetusesaajate identifitseerimise süsteem;
 - e) kontrolli- ja karistuste süsteem;

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.3.2016, lk 1).

- f) toetusõiguste identifitseerimise ja registreerimise süsteem, kui see on kohaldatav;
- g) loomade identifitseerimise ja registreerimise süsteem, kui see on kohaldatav.
2. Ühtne süsteem annab teavet, mis on asjakohane määruse (EL) 2021/2115 artiklis 7 osutatud näitajate aruandluse jaoks.
3. Ühtne süsteem toimib elektrooniliste andmebaaside ja geinfosüsteemide alusel ning võimaldab andmete vahetamist ja integreerimist elektrooniliste andmebaaside ja geinfosüsteemide vahel. Asjakohastel juhtudel võimaldab geinfosüsteem andmete vahetamist ja integreerimist põllumajanduslike maatükkide puhul piiritletud kaitstavates piirkondades ja määratud aladel, mis on kindlaks määratud kooskõlas liidu õigusaktidega, mis on loetletud määruse (EL) 2021/2115 XIII lisas, nõukogu direktiivi 91/676/ EMÜ ⁽³²⁾ artikli 2 punkti k tähenduses näiteks Natura 2000 alad või nitraaditundlikud alad, ning maastikuelementide puhul, mis vastavad maa heale põllumajandus- ja keskkonnaseisundile, mis on määratletud kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikliga 13 või hõlmatud kõnealuse määruse III jaotise II ja IV peatükis loetletud sekkumistega.
4. Ilma et see piiraks liikmesriikide vastutust ühtse süsteemi rakendamise ja kohaldamise eest, võib komisjon kasutada ühtse süsteemi loomise, seire ja toimimise hõlbustamiseks spetsialiseerunud asutuste või isikute abi, eriti liikmesriikide pädevate asutuste tehniliseks nõustamiseks.
5. Liikmesriigid võtavad meetmed, mis on vajalikud ühtse süsteemi nõuetekohaseks loomiseks ja toimimiseks, ning, kui mõni muu liikmesriik seda taotleb, abistavad üksteist käesoleva peatüki kohaldamisel.

Artikkel 67

Andmete säilitamine ja jagamine

1. Liikmesriigid registreerivad ja säilitavad kõik andmed ja dokumendid iga-aastaste väljundite kohta, mis esitatakse artiklis 54 osutatud iga-aastase tulemuslikkuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames, ning ÜPP strateegiakavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks tehtud edusammude kohta, mida jälgitakse kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikliga 128.

Esimeses lõigus osutatud andmed ja dokumendid jooksva kalendriaasta või turustusaasta kohta ning eelneva 10 kalendriaasta või turustusaastate kohta peavad olema liikmesriigi pädeva asutuse digiandmebaaside kaudu kättesaadavad.

Pinnaseiresüsteemi jaoks kasutatavaid andmeid võib salvestada toorandmetena pädevate asutuste välisel serveril. Neid andmeid säilitatakse serveril vähemalt kolm aastat.

Erandina teisest lõigust peavad liikmesriigid, kes ühinesid liiduga 2013. aastal või pärast seda, tagama andmete tutvumiseks kättesaadavuse üksnes alates nende ühinemise aastast.

Erandina teisest lõigust peavad liikmesriigid üksnes tagama, et artikli 66 lõike 1 punktis c osutatud pinnaseiresüsteemiga seotud andmed ja dokumendid on tutvumiseks kättesaadavad alates pinnaseiresüsteemi rakendamise kuupäevast.

2. Liikmesriigid võivad kohaldada lõikes 1 sätestatud nõudeid piirkondlikul tasandil, tingimusel et need nõuded ning andmete registreerimist ja nendele juurdepääsu käsitlev halduskord on kogu liikmesriigi territooriumil ühesugune ja andmeid saab riiklikul tasandil koondada.

⁽³²⁾ Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1).

3. Liikmesriigid tagavad, et ühtse süsteemi kaudu kogutud andmeid, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/2/EÜ⁽³³⁾ või liidu poliitika järelevalve seisukohalt olulised, jagatakse tasuta avaliku sektori asutuste vahel ja tehakse riiklikul tasandil üldsusele kättesaadavaks. Liikmesriigid annavad ka liidu institutsioonidele ja asutustele juurdepääsu kõnealustele andmekogumitele.

4. Liikmesriigid tagavad, et ühtse süsteemi kaudu kogutud andmeid, mis on olulised ka Euroopa statistika koostamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 223/2009⁽³⁴⁾, jagatakse tasuta komisjoni (Eurostat), riiklike statistikaametite ja vajaduse korral muude riiklike ametiasutustega, kes vastutavad Euroopa statistika koostamise eest.

5. Liikmesriigid piiravad üldsuse juurdepääsu lõigetes 3 ja 4 osutatud andmekogumitele, kui see kahjustaks isikuandmete konfidentsiaalsust vastavalt määrusele (EL) 2016/679.

6. Liikmesriigid loovad oma süsteemid sellisel moel, et tagada toetusesaajate juurdepääs kõigile nendega seotud asjakohastele andmetele maa kohta, mida nad kasutavad või kavatsevad kasutada, et nad saaksid esitada täpsed taotlused.

Artikkel 68

Põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteem

1. Põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteem on liikmesriikide poolt õhust või satelliidilt tehtud ortofotode põhjal loodud ja korrapäraselt ajakohastatav geoinfosüsteem, mille ühtne standard tagab vähemalt mõõtkavas 1:5 000 oleva kaardiga samaväärse täpsuse.

2. Liikmesriigid tagavad, et põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteem:

- a) identifitseerib üheselt kõik põllumajanduslikud maatükid ja mittepõllumajanduslikke alasid hõlmavad maatükid, mida liikmesriigid käsitlevad määruse (EL) 2021/2115 III jaotises osutatud sekkumise jaoks toetusõiguslikuna;
- b) sisaldab ajakohastatud väärtusi pindalade kohta, mida liikmesriigid käsitlevad artikli 65 lõikes 2 osutatud sekkumise jaoks toetusõiguslikuna;
- c) võimaldab määrata toetusetaotlusega hõlmatud põllumajanduslike maatükkide ja mittepõllumajanduslike alade õige asukoha.

3. Liikmesriigid hindavad igal aastal põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi kvaliteeti kooskõlas liidu tasandil loodud metoodikaga.

Kui hindamise käigus tuvastatakse süsteemis puudusi, võtab liikmesriik asjakohased parandusmeetmed või kui selliseid parandusmeetmeid ei võeta, nõuab komisjon, et koostataks tegevuskava kooskõlas artikliga 42.

Hindamisaruanne ning vajaduse korral parandusmeetmed ja nende rakendamise ajakava esitatakse komisjonile asjaomasele kalendriaastale järgneva aasta 15. veebruariks.

⁽³³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1).

⁽³⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

*Artikkel 69***Georuumiline ja loomapõhine taotlussüsteem**

1. Artikli 65 lõikes 2 osutatud ja oma ÜPP strateegiakavade alusel toimuva pindalapõhise sekkumise jaoks ette nähtud toetuse puhul nõuavad liikmesriigid, et taotlus esitataks kasutades pädeva asutuse ette nähtud georuumilist taotlusvormi,
2. Artikli 64 lõikes 2 osutatud ja riiklike ÜPP strateegiakavade alusel toimuva loomapõhise sekkumise jaoks ette nähtud toetuse puhul nõuavad liikmesriigid taotluse esitamist.
3. Liikmesriigid eeldavad käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud taotlused artikli 66 lõike 1 punktis g ning artiklites 68, 70, 71 ja 73 osutatud süsteemidest või muust asjakohasest avalikust andmebaasist saadud teabega.
4. Liikmesriigid võivad luua automaatse taotluste süsteemi ning otsustada, milliseid lõigetes 1 ja 2 osutatud taotlusi see hõlmab.
5. Kui liikmesriik otsustab kasutada automaatset taotluste süsteemi, loob ta sellise süsteemi, mis võimaldab ametiasutustel maksta toetusesaajatele toetusi ametlikes elektroonilistes andmebaasides juba sisalduva teabe alusel. Kui on toimunud muutus, täiendatakse vajaduse korral olemasolevat teavet muutuse kajastamiseks lisateabega. Toetusesaaja kinnitab automaatse taotluste süsteemi kaudu kättesaadava olemasoleva ja täiendava teabe.
6. Liikmesriigid hindavad igal aastal georuumilise taotlussüsteemi kvaliteeti kooskõlas liidu tasandil loodud metoodikaga.

Kui hindamise käigus tuvastatakse süsteemis puudusi, võtab liikmesriik asjakohased parandusmeetmed või kui selliseid parandusmeetmeid ei võeta, nõuab komisjon, et koostataks tegevuskava kooskõlas artikliga 42.

Hindamisaruanne ning asjakohasel juhul parandusmeetmed ja nende rakendamise ajakava esitatakse komisjonile asjaomasele kalendriaastale järgneva aasta 15. veebruariks.

*Artikkel 70***Pinnaseiresüsteem**

1. Liikmesriigid loovad pinnaseiresüsteemi, mis on töökorras alates 1. jaanuarist 2023, ja tagavad selle toimimise. Kui süsteemi täielik kasutuselevõtmine ei ole tehniliste piirangute tõttu kõnealusel kuupäeval võimalik, võivad liikmesriigid luua sellise süsteemi ja alustada selle kasutamist järkjärguliselt, esitades teavet üksnes piiratud arvul sekkumiste kohta. 1. jaanuariks 2024 peab pinnaseiresüsteem aga olema kõikides liikmesriikides täiel määral töökorras.
2. Liikmesriigid hindavad igal aastal pinnaseiresüsteemi kvaliteeti kooskõlas liidu tasandil loodud metoodikaga.

Kui hindamise käigus tuvastatakse süsteemis puudusi, võtab liikmesriik asjakohased parandusmeetmed või kui selliseid parandusmeetmeid ei võeta, nõuab komisjon, et koostataks artikliga 42 koostataks tegevuskava.

Hindamisaruanne ning asjakohasel juhul parandusmeetmed ja nende rakendamise ajakava esitatakse komisjonile asjaomasele kalendriaastale järgneva aasta 15. veebruariks.

*Artikkel 71***Toetusesaajate identifitseerimise süsteem**

Artikli 65 lõikes 2 osutatud sekkumise ja meetmete toetusesaajate identifitseerimisandmete registreerimise süsteem võimaldab kindlaks teha kõik sama toetusesaaja esitatud taotlused.

*Artikkel 72***Kontrolli- ja karistuste süsteem**

Liikmesriigid loovad toetusega seoses kontrolli- ja karistuste süsteemi, nagu on osutatud artikli 66 lõike 1 punktis e. Liikmesriigid teevad igal aastal makseasutuste või nende poolt volitatud asutuste kaudu toetuse- ja maksetaotluste halduskontrolle, et teha kindlaks nende seaduslikkus ja korrektsus vastavalt artikli 59 lõike 1 punktile a. Neid kontrolle täiendavad kohapealsed kontrollid, mida võib teha tehnoloogia abil kaugjuhtimise teel.

*Artikkel 73***Toetusõiguste identifitseerimise ja registreerimise süsteem**

Toetusõiguste identifitseerimise ja registreerimise süsteem võimaldab kontrollida toetusõigusi taotlus- ja põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemiga.

*Artikkel 74***Komisjoni delegeeritud volitused seoses ühtse süsteemiga**

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, mis on vajalikud selleks, et tagada käesolevas peatükis sätestatud ühtse süsteemi tõhus, sidus ja mittediskrimineeriv rakendamine viisil, mis kaitseb liidu finantshuve, täiendades käesolevat määrust seoses järgmisega:

- a) artiklites 68, 69 ja 70 osutatud kvaliteedihindamist käsitlevad normid;
- b) artiklites 68, 71 ja 73 osutatud põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi, toetusesaajate identifitseerimise süsteemi ja toetusõiguste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi käsitlevad normid.

*Artikkel 75***Artiklite 68, 69 ja 70 rakendamisvolitused**

Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid järgmise kohta:

- a) komisjonile edastatavate või kättesaadavaks tehtavate järgmiste dokumentide vorm ja sisu ning edastamise või kättesaadavaks tegemise kord:
 - i) põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise süsteemi, georuumilise taotlussüsteemi ja pinnaseiresüsteemi kvaliteedi hindamisaruanded;
 - ii) artiklites 68, 69 ja 70 osutatud parandusmeetmed;
- b) artiklis 69 osutatud toetustaotlussüsteemi ja artiklis 70 osutatud pinnaseiresüsteemi põhijooned ja normid, sealhulgas pinnaseiresüsteemi kohaste sekkumiste arvu järkjärgulise suurendamise parameetrid.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

III PEATÜKK

Tehingute kontrollimine

Artikkel 76

Käesoleva peatüki kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevas peatükis sätestatakse erinormid seoses EAGFi rahastamissüsteemiga otseselt või kaudselt seotud makseid sooritavate või saavate üksuste või kõnealuste üksuste esindajate (edaspidi „ettevõtjad“) äridokumentide kontrollimisega selleks, et teha kindlaks, kas EAGFi rahastamissüsteemi kuuluvad tehingud on tehtud tegelikult ja nõuetekohaselt.
2. Käesolevat peatükki ei kohaldata käesoleva jaotise II peatükis osutatud ühtse süsteemiga ning määruse (EL) 2021/2115 III jaotise III peatükiga hõlmatud sekkumise suhtes.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust sekkumisviiside loeteluga, mille suhtes ei ole nende ülesehituse ja kontrollinõuete tõttu sobilik kohaldada täiendavat järelkontrolli äridokumentide kontrollimise teel ning mille suhtes seega sellist käesoleva peatüki kohast kontrolli ei kohaldata.

3. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „äridokument“ – kõik ettevõtja majandustegevusega seotud raamatupidamis- ja muud registrid, maksedokumentid, tõendavad dokumendid, raamatupidamisdokumendid, andmed toodangu ja kvaliteedi kohta, äritegevusega seotud kirjavahetus ning äriandmestik igas vormis, sealhulgas elektrooniliselt salvestatud andmed, niivõrd kuivõrd need dokumendid või andmed on otseselt või kaudselt seotud lõikes 1 osutatud tehingutega;
 - b) „kolmas isik“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on otseselt või kaudselt seotud EAGFi rahastamissüsteemi raames tehtud tehingutega.

Artikkel 77

Liikmesriikide tehtav kontroll

1. Liikmesriigid kontrollivad süstemaatiliselt ettevõtjate äridokumente, võttes arvesse kontrollitavate tehingute laadi. Liikmesriigid tagavad, et kontrollitavate ettevõtjate valik tagaks võimalikult hästi õigusnormide rikkumise vältimiseks ja avastamiseks võetud meetmete tõhususe. Valikut tehes võetakse muu hulgas arvesse ettevõtjate majanduslikku tähtsust kõnealuses süsteemis ja muid riskitegureid.
2. Vajalikel juhtudel laieneb käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kontroll ettevõtjatega seotud füüsilistele ja juriidilistele isikutele ning artiklis 78 sätestatud eesmärkide saavutamisest lähtuvalt ka muudele füüsilistele ja juriidilistele isikutele.
3. Käesoleva peatüki kohaldamise eest vastutav(ad) asutus(ed) peab (peavad) olema organisatoorselt sõltumatu(d) asutustest või asutuste allüksustest, kes vastutavad maksete tegemise eest ja kontrollide tegemise eest enne makse sooritamist.
4. Ettevõtjaid, kelle laekumiste või maksete summa oli väiksem kui 40 000 eurot, kontrollitakse käesoleva peatüki kohaselt ainult konkreetsetel põhjustel, millest liikmesriigid peavad teatama oma iga-aastases artikli 80 lõikes 1 osutatud kontrollide kavas.
5. Käesoleva peatüki kohane kontroll ei piira artiklite 49 ja 50 kohaselt tehtavaid kontrolle.

*Artikkel 78***Ristkontrollid**

1. Kontrollitavate põhiandmete õigsust kontrollitakse riskiasemele vastava arvu ristkontrollidega, mis sisaldavad vajaduse korral kolmandate isikute äridokumentide kontrolli, mis hõlmab järgmist:
 - a) tarnijate, klientide, veoettevõtjate ning muude kolmandate isikute äridokumentidega võrdlemine;
 - b) asjakohasel juhul varude koguse ja laadi füüsilised kontrollid;
 - c) EAGFi rahastamissüsteemi raames tehtud tehingutele eelnevate või neist tulenevate finantsvoogude raamatupidamisdokumentidega võrdlemine;
 - d) raamatupidamise või raha liikumist käsitlevate dokumentide kontrollid, mis näitavad, et dokumendid, mis on makseasutuste valduses toetusesaajale makstud toetuse põhjendusena, on kontrolli ajal täpsed.
2. Kui ettevõtjad peavad liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt pidama varude kohta eraldi raamatupidamisregistrit, kuulub asjakohastel juhtudel kontrollimise juurde võrdlus äridokumentidega ja asjakohasel juhul varu tegeliku suurusega.
3. Kontrollitavate tehingute valikul võetakse täiel määral arvesse riskiaset.
4. Ettevõtte eest vastutavad isikud või kolmandad isikud tagavad, et kõik äridokumendid ja lisateave esitatakse kontrollimise eest vastutavatele ametnikele või seda nende nimel tegema volitatud isikutele. Elektrooniliselt salvestatud andmed esitatakse asjakohasel andmekandjal.
5. Kontrollimise eest vastutavad ametnikud või seda nende nimel tegema volitatud isikud võivad nõuda, et neile esitataks väljavõtted või koopiad lõikes 1 osutatud dokumentidest.

*Artikkel 79***Vastastikune abi**

Liikmesriigid abistavad üksteist taotluse korral käesolevas peatükis sätestatud kontrollide tegemiseks järgmistel juhtudel:

- a) kui ettevõtja või kolmas isik ei asu liikmesriigis, kus nimetatud makse on tehtud või laekunud või kus nimetatud makse oleks pidanud tehtama või laekuma;
- b) kui ettevõtja või kolmas isik ei asu liikmesriigis, kus asuvad kontrolliks vajalikud dokumendid ja andmed.

*Artikkel 80***Kavandamine ja aruandlus**

1. Liikmesriigid koostavad järgmisel kontrolliperioodil artikli 77 kohaselt tehtava kontrolli kava.
2. Liikmesriigid saadavad komisjonile enne iga aasta 15. aprilli:
 - a) oma lõikes 1 osutatud kontrollikava ning kontrollitavate ettevõtjate arvu ja nende jagunemise sektorite lõikes lähtuvalt asjaomastest summadest;
 - b) üksikasjaliku aruande käesoleva peatüki kohaldamise kohta eelmisel kontrolliperioodil, sealhulgas artikli 79 kohaselt läbiviidud kontrolli tulemused.

3. Kui komisjon ei ole kaheksa nädala jooksul liikmesriike oma märkustest teavitanud, rakendavad liikmesriigid enda koostatud ja komisjonile saadetud kontrollikavasid ja nende muudatusi.

Artikkel 81

Juurdepääs teabele ja komisjoni kontroll

1. Kooskõlas asjakohase liikmesriigi õigusega on komisjoni ametnikel juurdepääs kõigile käesoleva peatüki alusel tehtavaks kontrolliks ette valmistatud või sellest tulenevatele dokumentidele ja kogutud andmetele, sealhulgas andmetöötlussüsteemides salvestatud andmetele. Kõnealused andmed esitatakse taotluse korral asjakohasel andmekandjal.

2. Artiklis 77 osutatud kontrolli teevad liikmesriikide ametnikud. Komisjoni ametnikud võivad kõnealuses kontrollis osaleda, kuid nad ei või ise kasutada liikmesriigi ametnikele antud kontrollimisvolitusi. Neil on siiski juurdepääs samadele ruumidele ja samadele dokumentidele kui liikmesriigi ametnikel.

3. Kui kriminaalmenetlust käsitlevate liikmesriigi õigusnormide alusel peavad teatavaid toiminguid tegema liikmesriigi õiguse alusel selleks spetsiaalselt määratud ametnikud, ei osale komisjoni ametnikud ega taotluse esitanud liikmesriikide ametnikud kõnealustes toimingutes, ilma et see piiraks määruste (Euratom, EÜ) nr 2988/95, (Euratom, EÜ) nr 2185/96, (EL, Euratom) nr 883/2013 ja (EL) 2017/1939 kohaldamist. Ühelgi juhul ei võta nad osa kodude külastamistest ega asjaomase liikmesriigi kriminaalõiguse raames toimuvatest ametlikest ülekuulamistest. Neil on siiski juurdepääs sellisel viisil saadud teabele.

Artikkel 82

Tehingute kontrolli tegemisega seotud rakendamisvolitused

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid käesoleva peatüki ühetaoliseks kohaldamiseks, eelkõige seoses järgmisega:

- a) artiklis 77 osutatud kontrolli tegemine seoses ettevõtjate valiku, kontrolli määra ja ajakavaga;
- b) artiklis 79 osutatud vastastikuse abi elluviimine;
- c) artikli 80 lõike 2 punktis b osutatud aruannete sisu ja muud käesoleva peatüki alusel vajalikud teated.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

IV PEATÜKK

Tingimuslikkusega seotud kontrollisüsteem ja halduskaristused

Artikkel 83

Tingimuslikkusega seotud kontrollisüsteem

1. Liikmesriigid loovad süsteemi kontrollimaks, et järgmistesse kategooriatesse kuuluvad toetusesaajad täidavad määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jaos sätestatud kohustusi:

- a) toetusesaajad, kes saavad otsetoetusi kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 III jaotise II peatükiga;
- b) toetusesaajad, kes saavad iga-aastaseid toetusi kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artiklitega 70, 71 ja 72;

- c) toetusesaajad, kes saavad toetust kooskõlas määruse (EL) nr 228/2013 IV peatükiga või määruse (EL) nr 229/2013 IV peatükiga.

2. Liikmesriigid, kes kohaldavad määruse (EL) 2021/2115 artiklit 28, võivad kehtestada lihtsustatud kontrollisüsteemi:

- a) toetusesaajate puhul, kes saavad toetust määruse (EL) 2021/2115 artikli 28 alusel, või
- b) väikepõllumajandustootjate puhul, kelle liikmesriigid on kindlaks määranud määruse (EL) 2021/2115 artikli 28 alusel ja kes sellist toetust ei taotle.

Kui liikmesriik ei kohalda määruse (EL) 2021/2115 artiklit 28, võib ta kehtestada lihtsustatud kontrollisüsteemi põllumajandustootjate puhul, kelle põllumajandusliku majapidamise maksimumsuurus ei ületa viit hektarit käesoleva määruse artikli 69 lõike 1 kohaselt deklareeritud põllumajandusmaad.

3. Liikmesriigid võivad kasutada olemasolevaid kontrolli- ja haldussüsteeme, et tagada tingimuslikkusega seotud õigusnormide täitmine.

Kõnealused süsteemid peavad olema kooskõlas lõigetes 1 ja 2 osutatud kontrollisüsteemidega.

4. Liikmesriigid vaatavad esimeses ja teises lõigus osutatud kontrollisüsteemid igal aastal läbi, võttes arvesse saavutatud tulemusi.

5. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „nõue“ – iga üksik kohustuslik majandamisnõue, mis tuleneb teatud õigusakti raames määruse (EL) 2021/2115 artiklis 12 osutatud liidu õigusaktidest ja erineb sisuliselt sama õigusakti muudest nõuetest;
- b) „õigusakt“ – määruse (EL) 2021/2115 artiklis 12 loetletud direktiivid ja määrused;
- c) „mittevastavuse korduvus“ – samale nõudele või standardile mittevastavus, mis tuvastatakse rohkem kui üks kord kolme järjestikuse kalendriaasta perioodil, tingimusel et toetusesaajat on eelmisest mittevastavusest teavitatud ja tal on asjakohasel juhul olnud võimalus võtta vajalikud meetmed eelmise mittevastavuse kõrvaldamiseks.

6. Lõigetes 1–4 sätestatud kontrolliga seotud kohustuste täitmiseks teevad liikmesriigid järgmist:

- a) lisavad kohapealsed kontrollid, et kontrollida määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jaos sätestatud kohustuste täitmist toetusesaajate poolt;
- b) võivad nõuetest, standarditest, õigusaktidest või tingimuslikkusega seotud valdkondadest olenevalt otsustada teha kontrole, sealhulgas halduskontrole, mis on juba ette nähtud asjaomase nõude, standardi, õigusakti või tingimuslikkusega seotud valdkonna puhul kohaldatavate kontrollisüsteemidega, tingimusel et selliste kontrollide mõjus on vähemalt punktis a osutatud kohapealsete kontrollidega samaväärne;
- c) võivad punktis a osutatud kohapealsete kontrollide tegemiseks asjakohasel juhul kasutada kaugseiret või pinnaseiresüsteemi või neid toetavaid muid asjakohaseid tehnoloogiaid;
- d) kehtestavad kontrollivalimi punktis a osutatud kohapealsete kontrollide jaoks, mis tehakse igal aastal riskianalüüsi põhjal,
- i) mis võtab arvesse põllumajandusettevõtte struktuuri ning kohaldab sellele kaalutegurit, mittevastavuse olemuslikku riski ning asjakohasel juhul toetusesaajate osalemist põllumajandusettevõtete nõustamisteenustes, millele on osutatud määruse (EL) 2021/2115 artiklis 15,
- ii) mille puhul kohaldatakse kaalutegureid, ning
- iii) mis sisaldab juhuvalikut ja hõlmab vähemalt 1 % toetusesaajatest, kes on loetletud käesoleva artikli lõikes 1;

- e) nõukogu direktiiviga 96/22/EÜ⁽³⁵⁾ seotud tingimuslike kohustuste puhul loetakse järelevalvekava erivalimi tase vastavaks käesoleva lõike punktis d sätestatud miinimumtaseme nõudele;
- f) võivad lõikes 2 osutatud lihtsustatud kontrollisüsteemi kasutades otsustada jätta käesoleva lõike punktis a osutatud kohapealsete kontrollide kohaldamisest välja kõnealuses punktis osutatud kohustuste täitmise kontrollimise, kui on võimalik tõendada, et asjaomaste toetusesaajate poolse mittevastavuse juhtudel ei saanud olla olulisi tagajärgi asjaomaste õigusaktide ja standardite eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 84

Tingimuslikkusega seotud halduskaristuste süsteem

1. Liikmesriigid loovad süsteemi, millega nähakse ette halduskaristuste kohaldamine toetusesaajate suhtes, kellele on osutatud käesoleva määruse artikli 83 lõikes 1 ja kes ei täida mis tahes ajal asjaomasel kalendriaastal tingimuslikkusega seotud kohustusi, nagu on sätestatud määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jaos.

Esimeses lõigus osutatud halduskaristusi kohaldatakse üksnes juhul, kui mittevastavus on toetusesaajale vahetult omistatava tegevuse või tegematajätmise tagajärg, ja kui täidetud on üks või mõlemad järgmistest tingimustest:

- a) mittevastavus on seotud toetusesaaja põllumajandusliku tegevusega;
- b) mittevastavus on seotud määruse (EL) 2021/2115 artikli 3 punktis 2 määratletud põllumajandusliku majapidamisega või muude toetusesaaja juhitavate sama liikmesriigi territooriumil asuvate maadega.

Esimeses lõigus osutatud karistusi ei kohaldata siiski metsaalade suhtes juhul, kui asjaomase ala puhul ei ole taotletud toetust vastavalt määruse (EL) 2021/2115 artiklitele 70 ja 71.

2. Oma lõikes 1 osutatud halduskaristussüsteemis liikmesriigid:

- a) lisavad halduskaristuste kohaldamise normid, juhul kui asjaomasel kalendriaastal või asjaomastel kalendriaastatel on põllumajandusmaa või põllumajanduslik majapidamine või nende osa üle antud; kõnealustes normides peab mittevastavusega seotud vastutus üleandjate ja ülevõtjate vahel olema jaotatud õiglaselt ja erapooletult;
- b) võivad olenemata lõikest 1 otsustada mitte kohaldada halduskaristust toetusesaaja ja kalendriaasta kohta, kui karistuse summa on kuni 100 eurot; toetusesaajat teavitatakse siiski tuvastatud mittevastavusest ja kohustusest võtta edaspidiseks parandusmeetmeid;
- c) näevad ette, et halduskaristust ei määrata, kui:
 - i) mittevastavuse põhjuseks on vääramatud jõud või erandlikud asjaolud vastavalt artiklile 3;
 - ii) mittevastavuse põhjuseks on avaliku sektori asutuse korraldus.

Esimese lõigu punktis a tähendab „üleandmine“ iga liiki tehingut, mille tulemusel põllumajandusmaa või põllumajanduslik majapidamine või nende osa lakkab olemast üleandja kasutuses.

3. Halduskaristuse kohaldamine ei mõjuta selliste kulude seaduslikkust ja korrektsust, mille suhtes seda kohaldatakse.

⁽³⁵⁾ Nõukogu 29. aprilli 1996. aasta direktiiv 96/22/EÜ, mis käsitleb teatavate hormonaalse või türostaatilise toimega ainete ja beetaagonistide kasutamise keelamist loomakasvatustes ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 81/602/EMÜ, 88/146/EMÜ ja 88/299/EMÜ (EÜT L 125, 23.5.1996, lk 3).

*Artikkel 85***Halduskaristuse kohaldamine ja arvutamine**

1. Artiklis 84 osutatud halduskaristusi kohaldatakse, vähendades artikli 83 lõikes 1 loetletud ning asjaomasele toetusesaajale seoses toetusetaotlusega, mille toetusesaaja on esitanud või esitab mittevastavuse tuvastamise kalendriaasta jooksul, tehtud või tehtavate maksete kogusummat või jättes ta sellest ilma. Vähendamised või ilmajätmised arvutatakse maksete alusel, mis tehti või tehakse selle kalendriaasta jooksul, millal mittevastavus aset leidis. Kui aga ei ole võimalik kindlaks määrata kalendriaastat, millal mittevastavus aset leidis, arvutatakse vähendamised või ilmajätmised mittevastavuse tuvastamise aastal tehtud või tehtavate maksete alusel.

Kõnealuste vähendamiste ja ilmajätmiste arvutamisel võetakse arvesse tuvastatud mittevastavuse raskust, ulatust, püsivust, korduvust ja tahtlikkust. Määratavad halduskaristused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Halduskaristused põhinevad kooskõlas artikli 83 lõikega 6 tehtud kontrollidel.

2. Vähendamine on üldjuhul 3 % lõikes 1 osutatud maksete kogusummast.

3. Kui mittevastavusel ei ole asjaomase standardi või nõude eesmärgi saavutamisele mingeid tagajärgi või kui need tagajärjed on tähtsusetud, siis halduskaristust ei kohaldata.

Liikmesriigid loovad teadlikkusemehhanismi, et tagada toetusesaajate teavitatus tuvastatud mittevastavustest ja võimalikest võetavatest parandusmeetmetest. See mehhanism hõlmab ka määruse (EL) 2021/2115 artiklis 15 osutatud konkreetseid põllumajandusettevõtete nõustamisteenuseid, milles osalemine võidakse asjaomastele toetusesaajatele kohustuslikuks teha.

4. Kui liikmesriik kasutab mittevastavuste avastamiseks artikli 65 lõike 1 punktis c osutatud pinnaseiresüsteemi, võib ta otsustada kohaldada käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud madalamaid vähendusprotsente.

5. Kui mittevastavusel on tõsised tagajärjed asjaomase standardi või nõude eesmärgi saavutamisele või kui see kujutab endast otsest ohtu rahva- või loomatervisele, kohaldatakse vähendusprotsenti, mis on kõrgem lõikes 2 sätestatud vähendusprotsendist.

6. Kui mittevastavus püsib või kordub üks kord kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul, on vähendusprotsent üldjuhul 10 % lõikes 1 osutatud maksete kogusummast. Sama mittevastavuse edasisi kordumisi, mille kohta toetusesaaja ei ole mõjuvat põhjust esitanud, käsitatakse tahtliku mittevastavuse juhtumitena.

Tahtliku mittevastavuse korral on vähendusprotsent vähemalt 15 % lõikes 1 osutatud maksete kogusummast.

7. Selleks et tagada liikmesriikidele võrdsed tingimused ning käesoleva peatüki kohaste halduskaristustuste tõhusus, proportsionaalsus ja hoiatav mõju, antakse komisjonile õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust nimetatud karistuste kohaldamist ja arvutamist käsitlevate üksikasjalike õigusnormidega.

*Artikkel 86***Tingimuslikkusega seotud halduskaristustest tulenev summa**

Liikmesriigid võivad endale jätta 25 % artiklis 85 osutatud vähendamiste ja ilmajätmiste kohaldamisest tulenevatest summadest.

V PEATÜKK

Sotsiaalse tingimuslikkusega seotud kontrollisüsteem ja halduskaristused

Artikkel 87

Sotsiaalse tingimuslikkusega seotud kontrollisüsteem

1. Liikmesriigid loovad süsteemi, millega nähakse ette halduskaristuste kohaldamine toetusesaajate suhtes, kellele on osutatud määruse (EL) 2021/2115 artiklis 14 ja kes ei täida kõnealuse määruse IV lisas loetletud sotsiaalse tingimuslikkuse norme.

Sel eesmärgil kasutavad liikmesriigid oma kontrolli- ja normide täitmise süsteeme, mida kohaldatakse sotsiaal- ja tööhõivevaldkonna õigusaktide valdkonnas, ning kohaldatavaid tööstandardeid tagamaks, et määruse (EL) 2021/2115 artiklis 14 ning määruse (EL) nr 228/2013 IV peatükis või määruse (EL) nr 229/2013 IV peatükis osutatud toetuse saajad täidavad määruse (EL) 2021/2115 IV lisas osutatud kohustusi.

2. Liikmesriigid tagavad vastutuse selge jaotuse ühelt poolt sotsiaal- ja tööhõivevaldkonna õigusaktide ja kohaldatavate tööstandardite täitmise tagamise eest vastutavate asutuste või organite ning teiselt poolt makseasutuste vahel, kusjuures makseasutuste roll on sotsiaalse tingimuslikkuse mehhanismi kohaselt maksete tegemine ning karistuste kohaldamine.

Artikkel 88

Sotsiaalse tingimuslikkusega seotud halduskaristuste süsteem

1. Artikli 87 lõike 1 esimeses lõigus osutatud süsteemi kohaselt teatatakse makseasutusele vähemalt kord aastas mittevastavuse juhtumitest, kui sellega seoses on artikli 87 lõikes 2 osutatud asutused või organid vastu võtnud täitmisele pööratavaid otsuseid. Teatis sisaldab asjaomase mittevastavuse raskuse, ulatuse, püsivuse, korduvuse ja tahtlikkuse hindamist. Liikmesriigid võivad sellise hindamise tegemiseks kasutada töövaldkonna karistuste alast mis tahes riiklikku hindamissüsteemi. Makseasutusele esitatavas teatises austatakse artikli 87 lõikes 2 osutatud pädevate asutuste ja organite sisekorraldust, ülesandeid ja menetlusi.

Makseasutust teavitatakse üksnes siis, kui mittevastavus on otseselt asjaomasele toetusesaajale omistatava teo või tegevusetuse tulemus, ning kui täidetud on üks või mõlemad järgmistest tingimustest:

- a) mittevastavus on seotud toetusesaaja põllumajandusliku tegevusega;
- b) mittevastavus on seotud määruse (EL) 2021/2115 artikli 3 punktis 2 määratletud põllumajandusliku majapidamisega või muude toetusesaaja hallatavate sama liikmesriigi territooriumil asuvate maaüksustega.

2. Artikli 87 lõikes 1 osutatud halduskaristuse puhul liikmesriigid:

- a) võivad otsustada mitte kohaldada halduskaristust toetusesaaja ja kalendriaasta kohta, kui karistuse summa on kuni 100 eurot. Toetusesaajat teavitatakse tuvastatud mittevastavusest ja kohustusest võtta edaspidiseks parandusmeetmeid;
- b) näevad ette, et halduskaristust ei määrata, kui:
 - i) mittevastavuse põhjuseks on vääramatu jõud;
 - ii) mittevastavuse põhjuseks on avaliku sektori asutuse korraldus.

3. Halduskaristuse kohaldamine ei mõjuta selliste kulude seaduslikkust ja korrektsust, mille suhtes seda kohaldatakse.

*Artikkel 89***Halduskaristuse kohaldamine ja arvutamine**

1. Halduskaristusi kohaldatakse, vähendades artikli 83 lõikes 1 loetletud ning asjaomasele toetusesaajale seoses toetusetaotlustega, mille see toetusesaaja on esitanud või esitab mittevastavuse tuvastamise kalendriaasta jooksul, tehtud või tehtavate maksete kogusummat või jättes ta sellest ilma. Vähendamised või ilmajätmised arvutatakse maksete alusel, mis tehti või tehakse selle kalendriaasta jooksul, millal mittevastavus aset leidis. Kui aga ei ole võimalik kindlaks määrata kalendriaastat, millal mittevastavus aset leidis, arvutatakse vähendamised või ilmajätmised mittevastavuse tuvastamise aastal tehtud või tehtavate maksete alusel.

Kõnealuste vähendamiste ja ilmajätmiste arvutamisel võetakse arvesse tuvastatud mittevastavuse raskust, ulatust, püsivust või korduvust ja tahtlikkust kooskõlas artikli 87 lõikes 2 osutatud asutuste või organite hinnanguga. Määratavad halduskaristused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Karistuse kohaldamisel ja arvutamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* artikli 85 lõigete 2, 5 ja 6 asjakohaseid sätteid.

2. Selleks et tagada liikmesriikidele võrdsed tingimused ning käesoleva peatüki kohase halduskaristuste tõhusus, proportsionaalsus ja hoiatav mõju, antakse komisjonile õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust üksikasjalike õigusnormidega nimetatud karistuste kohaldamise ja arvutamise kohta.

V JAOTIS

ÜHISÄTTED

I PEATÜKK

Teabe edastamine

Artikkel 90

Teabevahetus

1. Lisaks oma määruse (EL) 2021/2115 kohastele teabevahetuskohustustele edastavad liikmesriigid komisjonile järgmise teabe ning järgmised deklaratsioonid ja dokumendid:

a) akrediteeritud makseasutuste ning määratud ja akrediteeritud koordineerivate asutuste puhul:

- i) nende akrediteerimisdokument ja kui see on asjakohane, määramisdokument;
- ii) nende funktsioon (akrediteeritud makseasutus või määratud ja akrediteeritud koordineeriv asutus);
- iii) kui see on asjakohane, nende akrediteeringu kehtetuks tunnistamine;

b) sertifitseerimisasutuste puhul:

- i) nende nimi;
- ii) nende aadress;

c) EAGFi ja EAFRD rahastatud tegevustega seotud meetmete puhul:

- i) akrediteeritud makseasutuse või määratud ja akrediteeritud koordineeriva asutuse allkirjastatud kuludeklaratsioonid, mis kehtivad ka maksetaotlustena ja millele on lisatud nõutud teave;

- ii) EAGFi puhul nende finantsnõuete prognoosid ning EAFRD puhul aasta jooksul esitatavate kuluprognoside ajakohastatud versioonid ja järgneva põllumajandusliku eelarveaasta kuluprognosid;
- iii) liidu vahendite haldaja kinnitus ja akrediteeritud makseasutuste raamatupidamise aastaaruanded.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni korrapäraselt IV jaotise II peatükis osutatud ühtse süsteemi kohaldamisest. Komisjon korraldab liikmesriikidega selleteemalisi arvamustevahetusi.

Artikkel 91

Konfidentsiaalsus

1. Liikmesriigid ja komisjon võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada käesoleva määruse kohaselt rakendatavate kontrollimeetmete ning raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise raames edastatud või saadud teabe konfidentsiaalsus.

Kõnealuse teabe suhtes kohaldatakse määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 artiklis 8 sätestatud õigusnorme.

2. Ilma et see piiraks kohtumenetlusi käsitlevate liikmesriigi sätete kohaldamist, kehtib IV jaotise III peatükis sätestatud kontrollimise käigus kogutud teabe suhtes ametisaladuse kaitse põhimõte. Kõnealust teavet tohib edastada ainult isikutele, kes tulenevalt oma kohustustest liikmesriikides või liidu institutsioonides peavad kõnealuste kohustuste täitmiseks olema sellest teadlikud.

Artikkel 92

Teabe edastamisega seotud rakendamisvolitused

Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid järgmise kohta:

- a) komisjonile edastatavate või talle kättesaadavaks tehtavate järgmiste dokumentide vorm, sisu, perioodilisus, tähtajad ja tingimused:
 - i) kuludeklaratsioonid ja -prognoosid, samuti nende ajakohastatud versioonid, sealhulgas sihtotstarbelised tulud;
 - ii) liidu vahendite haldaja kinnitus ja makseasutuste raamatupidamise aastaaruanded;
 - iii) raamatupidamisaruannete sertifitseerimisaruanded;
 - iv) akrediteeritud makseasutuste, määratud ja akrediteeritud koordineerivate asutuste ja määratud sertifitseerimisasutuste nimed ja määratud identifitseerimisandmed;
 - v) EAGFi ja EAFRD rahastatavate kulude arvessevõtmise ja maksmise kord;
 - vi) liikmesriikide poolt maaelu arengusse sekkumisega seoses tehtud finantskohandusi käsitlevad teated;
 - vii) artikli 59 kohaselt võetud meetmeid käsitlev teave;
- b) teabe ja dokumentide komisjoni ja liikmesriikide vahel vahetamise kord, samuti infosüsteemide rakendamine, sealhulgas kõnealuste süsteemidega töödeldavate andmete liik, vorm ja sisu ning nende säilitamise normid;
- c) liikmesriikide poolt komisjonile esitatav teave ja statistika ning esitatavad dokumendid ja aruanded, sellise teavitamise tähtajad ja meetodid.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

II PEATÜKK

Euro kasutamine

Artikkel 93

Üldpõhimõtted

1. Summad, mis on esitatud komisjoni rakendusotsustes ÜPP strateegiakavade heakskiitmise kohta, komisjoni kulukohustuste ja maksete summad ning tõendatud või kinnitatud kulude summad ning liikmesriikide kuludeklaratsioonide summad väljendatakse ja makstakse eurodes.
2. Põllumajandusalastes õigusaktides kindlaks määratud hinnad ja summad väljendatakse eurodes.

Need hinnad ja summad tasutakse või nõutakse sisse eurodes euro kasutusele võtnud liikmesriikides ning muudes liikmesriikides nende omavääringus.

Artikkel 94

Vahetuskurss ja rakendusjuht

1. Artikli 93 lõikes 2 osutatud hinnad ja summad konverteeritakse liikmesriikides, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, omavääringusse vahetuskursi abil.
2. Vahetuskursi rakendusjuhiks on:
 - a) kaubavahetuses kolmandate riikidega sissenõutavate või tasutavate summade puhul impordi või ekspordiga seotud tolliformaalsuste täitmine;
 - b) kõigil muudel juhtudel asjaolu, millega saavutatakse tehingu majanduslik eesmärk.
3. Kui määruses (EL) 2021/2115 ette nähtud otsetoetus makstakse toetusesaajale muus vääringus kui euro, konverteerivad liikmesriigid eurodes väljendatud toetusesumma omavääringusse, võttes aluseks kõige uuema vahetuskursi, mille Euroopa Keskpank (EKP) on avaldanud enne selle aasta 1. oktoobrit, mille jaoks toetust antakse.

Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel otsustada konverteerimise teostada EKP kehtestatud keskmise vahetuskursi alusel ühe kuu jooksul enne selle aasta 1. oktoobrit, mille jaoks toetust antakse. Selle võimaluse valinud liikmesriigid kehtestavad ja avaldavad kõnealuse keskmise vahetuskursi enne kõnealuse aasta 1. detsembrit.

4. Mis puutub EAGFi, siis kuludeklaratsioone koostades kohaldab liikmesriik, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, sama vahetuskurssi, mida ta kasutas toetusesaajatele maksete tegemiseks või tulu saamiseks, kooskõlas käesoleva peatükiga.
5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega, milles käsitletakse kõnealuseid rakendusjuhte ja kasutatavat vahetuskurssi. Konkreetse rakendusjuhu määramisel võetakse arvesse järgmisi kriteeriume:
 - a) vahetuskursi kohanduste tegelik kohaldatavus niipea kui võimalik;
 - b) turukorralduse alusel sooritatud analoogsete toimingute rakendusjuhtude sarnasus;
 - c) turukorraldusega seotud erinevate hindade ja summade rakendusjuhtude ühtsus;
 - d) sobivate vahetuskursside kohaldamise kontrolli otstarbekus ja tõhusus.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust õigusnormidega, milles käsitletakse vahetuskurssi, mida kohaldatakse makseasutuse raamatupidamises kuludeklaratsioonide koostamisel ja riikliku ladustamise toimingute registreerimisel.

Artikkel 95

Kaitsemeetmed ja erandid

1. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et tagada liidu õiguse kohaldamine, kui omavääringuga seotud erandlikud rahandustavad võivad seda ohustada. Kõnealused rakendusaktid võivad kehtivatest õigusnormidest kõrvale kalduda üksnes ajavahemikuks, mis on rangelt vajalik. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Euroopa Parlamenti, nõukogu ja liikmesriike teavitatakse viivitamata esimeses lõigus osutatud meetmetest.

2. Kui omavääringuga seotud erandlikud rahandustavad võivad ohustada liidu õiguse kohaldamist, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust käesolevast peatükist tehtavate eranditega järgmistel juhtudel:

- a) kui liikmesriik kasutab ebaharilikke valuutavahetusvõtteid, näiteks erinevaid vahetuskursse, või rakendab vahetuslepinguid;
- b) kui mõne liikmesriigi omavääring ei ole ametlikul valuutabörsil noteeritud või kui sellise omavääringu muutused võiksid põhjustada kaubandusmoonutusi.

Artikkel 96

Euro kasutamine euroalasse liikmesriikide poolt, kes ei ole eurot kasutusele võtnud

1. Kui liikmesriik, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, otsustab tasuta põllumajandusalastest õigusaktidest tulenevad kulud eurodes, mitte omavääringus, võtab nimetatud liikmesriik meetmeid selle tagamiseks, et euro kasutamine ei tooks kaasa süstemaatilisi eeliseid võrreldes omavääringu kasutamisega.

2. Liikmesriik teatab komisjonile lõikes 1 osutatud kavandatud meetmetest enne nende jõustumist. Nimetatud meetmed ei jõustu enne, kui komisjon on teatanud asjaomasele liikmesriigile oma nõusolekust.

III PEATÜKK

Aruandlus

Artikkel 97

Iga-aastane finantsaruanne

Igale eelarveaastale järgneva aasta 30. septembriks esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule finantsaruande EAGFi ja EAFRD haldamise kohta möödunud eelarveaasta jooksul.

IV PEATÜKK

Läbipaistvus

Artikkel 98

Toetusesaajaid käsitleva teabe avaldamine

1. Määruse (EL) 2021/1060 artikli 49 lõigete 3 ja 4 kohaldamisel ning kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2, 3 ja 4 tagavad liikmesriigid EAGFist ja EAFRDst toetusesaajate andmete iga-aastase tagantjärele avaldamise, sealhulgas asjakohasel juhul käesoleva määruse artikli 59 lõike 4 kohase kontserne, milles toetusesaajad osalevad, käsitleva teabe, mille kõnealused toetusesaajad on neile käesoleva määruse artikli 59 lõike 4 kohaselt esitanud.
2. EAFRDst ja EAGFist toetuse saajate suhtes kohaldatakse asjakohastel juhtudel määruse (EL) 2021/1060 artikli 49 lõike 3 punkte a, b, d – j ja l ning artikli 49 lõiget 4. Nimetatud määruse artikli 49 lõike 3 punkti e puhul kohaldub üksnes tegevuse eesmärk. EAFRD suhtes kohaldatakse nimetatud määruse artikli 49 lõike 3 punkti k.
3. Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „tegevus“ – meede, sektor või sekkumisviis;
 - b) „tegevuse kogumaksumus“ – iga EAGFi või EAFRD rahastatud meetme, sektori või sekkumisviisi puhul vastav toetussumma, mille toetusesaaja on saanud asjaomasel põllumajanduslikul eelarveaastal; seoses toetustega, mis vastavad EAFRDst rahastatud sekkumisviisidele, vastavad avaldatavad summad avaliku sektori rahastamise kogusummale, mis hõlmab nii liidu kui ka riiklikku osalust;
 - c) „tegevuse asukohatähis või asukohatuvastus“ – omaavalitsusüksus, kus toetusesaaja elab või on registreeritud, ning võimaluse korral sihtnumber või selle osa, et omaavalitsusüksus kindlaks teha.
4. Iga liikmesriik avaldab määruse (EL) 2021/1060 artikli 49 lõigetes 3 ja 4 osutatud teabe ühelainsal veebisaidil. Nimetatud teave on avalikkusele kättesaadav kaks aastat alates selle esialgsest avaldamisest.

Liikmesriigid ei avalda määruse (EL) 2021/1060 artikli 49 lõike 3 punktides a ja b osutatud teavet, kui toetusesaajale ühe aasta jooksul makstav toetus on 1 250 eurot või väiksem.

Artikkel 99

Toetusesaajate teavitamine neid puudutavate andmete avaldamisest

Liikmesriigid teavitavad toetusesaajaid sellest, et neid puudutavad andmed avaldatakse artikli 98 kohaselt ning et liidu finantshuvide kaitsmise eesmärgil võivad liidu ja liikmesriikide auditeerimis- ja uurimisorganid selliseid andmeid töödelda.

Määruse (EL) 2016/679 nõuete kohaselt teavitavad liikmesriigid toetusesaajaid seoses isikuandmetega kõnealuse määruse kohastest õigustest ning kõnealuste õiguste kasutamisel kohaldatavast korrast.

Artikkel 100

Läbipaistvusega seotud rakendamisvolitused

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega sätestatakse normid järgmise kohta:

- a) artiklite 98 ja 99 kohase avaldamise vormi, sealhulgas meetme, sektori või sekkumisviisi, ning ajakava kohta;
- b) artikli 99 ühetaoliseks kohaldamiseks;

c) komisjoni ja liikmesriikide koostöö kohta.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 103 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

V PEATÜKK

Isikuandmete kaitse

Artikkel 101

Isikuandmete töötlemine ja kaitse

1. Ilma et see piiraks artiklite 98, 99 ja 100 kohaldamist, koguvad liikmesriigid ja komisjon isikuandmeid oma vastavate käesoleva määruse kohaste haldus-, kontrolli- ja auditeerimisülesannete ning seire- ja hindamiskohustuste täitmiseks, eelkõige seoses II jaotise II peatükis, III jaotise III ja IV peatükis, IV jaotises ning V jaotise III peatükis sätestatud ülesannete ja kohustustega, samuti statistilistel eesmärkidel, ega töötle neid andmeid muul eesmärgil.
2. Isikuandmete töötlemisel määruse (EL) 2021/2115 kohase seire ja hindamise ning statistilistel eesmärkidel muudetakse andmed anonüümseks.
3. Isikuandmeid töödeldakse kooskõlas määrustega (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725. Eelkõige ei säilitata selliseid andmeid andmesubjektide kindlakstegemist võimaldaval kujul kauem, kui on vajalik kõnealuste andmete kogumise või hilisema töötlemise eesmärgil, võttes arvesse kohaldatavas liidu ja liikmesriigi õiguses sätestatud minimaalseid andmete säilitamise tähtaegu.
4. Liikmesriigid teavitavad andmesubjekte, et nende isikuandmeid võidakse töödelda liikmesriikide ja liidu asutustes vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 ning et neil on sellega seoses määrustes (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 sätestatud andmekaitsealased õigused.

VI JAOTIS

DELEGEERITUD ÕIGUSAKTID JA RAKENDUSAKTID

Artikkel 102

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 11 lõike 1, artikli 17 lõikes 5, artikli 23 lõikes 2, artikli 38 lõikes 2, artikli 40 lõikes 3, artikli 41 lõikes 3, artikli 44 lõigetes 4 ja 5, artikli 47 lõikes 1, artikli 52 lõikes 1, artikli 54 lõikes 4, artikli 55 lõikes 6, artikli 60 lõikes 3, artikli 64 lõikes 3, artiklis 74, artikli 76 lõikes 2, artikli 85 lõikes 7, artikli 89 lõikes 2, artikli 94 lõigetes 5 ja 6, artikli 95 lõikes 2 ning artiklis 105 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile seitsmeks aastaks alates 7. detsembrist 2021. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne seitsmeaastase tähtaja möödumist. Volituste delegerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 11 lõikes 1, artikli 17 lõikes 5, artikli 23 lõikes 2, artikli 38 lõikes 2, artikli 40 lõikes 3, artikli 41 lõikes 3, artikli 44 lõigetes 4 ja 5, artikli 47 lõikes 1, artikli 52 lõikes 1, artikli 54 lõikes 4, artikli 55 lõikes 6, artikli 60 lõikes 3, artikli 64 lõikes 3, artiklis 74, artikli 76 lõikes 2, artikli 85 lõikes 7, artikli 89 lõikes 2, artikli 94 lõigetes 5 ja 6, artikli 95 lõikes 2 ning artiklis 105 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 11 lõike 1, artikli 17 lõike 5, artikli 23 lõike 2, artikli 38 lõike 2, artikli 40 lõike 3, artikli 41 lõike 3, artikli 44 lõigete 4 ja 5, artikli 47 lõike 1, artikli 52 lõike 1, artikli 54 lõike 4, artikli 55 lõike 6, artikli 60 lõike 3, artikli 64 lõike 3, artikli 74, artikli 76 lõike 2, artikli 85 lõike 7, artikli 89 lõike 2, artikli 94 lõigete 5 ja 6, artikli 95 lõike 2 ning artikli 105 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 103

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab põllumajandusfondide komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

Artiklite 11, 12, 17, 18, 23, 26, 32, 39–44, 47, 51–55, 58, 59, 60, 64, 75, 82, 92, 95 ja 100 kohaldamisel seoses küsimustega otsetoetuste vormis sekkumise, teatud sektorites sekkumise, maaelu arengusse sekkumise ja ühise turukorralduse kohta abistab komisjoni vastavalt põllumajandusfondide komitee, määrusega (EL) 2021/2115 loodud ühise põllumajanduspoliitika komitee ning määrusega (EL) nr 1308/2013 loodud põllumajandusturgude ühise korralduse komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

VII JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 104

Kehtetuks tunnistamine

1. Määrus (EL) nr 1306/2013 tunnistatakse kehtetuks.

Kuid:

a) määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 4 lõike 1 punkti b, artiklit 5, artikli 7 lõiget 3, artikleid 9, 17, 21 ja 34, artikli 35 lõiget 4, artikleid 36, 37, 38, 40 kuni 43, 51, 52, 54, 56, 59, 63, 64, 67, 68, 70 kuni 75, 77, 91 kuni 97, 99 ja 100, artikli 102 lõiget 2 ja artikleid 110 ja 111 kohaldatakse jätkuvalt:

i) seoses kuludega, mis on tekkinud, ja maksetega, mis on tehtud määruse (EL) nr 1307/2013 kohaste toetuskavade puhul seoses 2022. kalendriaasta ja varasemate aastatega;

ii) määrusete (EL) nr 228/2013, (EL) 229/2013 (EL) nr 1308/2013 ja (EL) nr 1144/2014 kohaselt kuni 31. detsembrini 2022 rakendatud meetmete puhul;

- iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 ⁽³⁶⁾ artikli 5 lõike 6 esimese lõigu punktis c ja artikli 5 lõikes 7 osutatud toetuskavade puhul seoses kuludega, mis on tekkinud, ja maksetega, mis on tehtud pärast 31. detsembrit 2022 ja kuni kõnealuste toetuskavade lõpuni määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt rakendatud tegevuste puhul, ning
 - iv) EAFRD puhul seoses toetusesaajatel tekkinud kuludega ja makseasutuste tehtud maksetega määruse (EL) nr 1305/2013 kohaste maaelu arengu programmide rakendamise raames;
 - b) määruse (EL) nr 1306/2013 artiklit 69 kohaldatakse jätkuvalt seoses kuludega, mis on tekkinud, ja maksetega, mis on tehtud seoses määruse (EL) nr 1307/2013 kohaste toetuskavadega ning määruse (EL) nr 1305/2013 alusel komisjoni poolt heaks kiidetud maaelu arengu programmide ja määruse (EÜ) nr 1306/2013 II jaotise I peatükis sätestatud muude ÜPP meetmete rakendamise raames, mida rakendati enne 1. jaanuari 2023;
 - c) määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 54 lõiget 2 kohaldatakse jätkuvalt seoses määruse (EL) nr 1305/2013, määruse (EÜ) nr 1698/2005 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 27/2004 ⁽³⁷⁾ alusel komisjoni poolt heaks kiidetud maaelu arengu programmide rakendamise raames deklareeritud tuludega;
 - d) määrust (EÜ) nr 1306/2013 kohaldatakse jätkuvalt seoses kuludega, mis on seotud määruse (EL) 2021/2115 artikli 155 lõikes 2 osutatud juriidiliste kohustustega. Sellest olenemata kohaldatakse määruse artiklit 31 kulude suhtes, millest teatatakse komisjonile kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 155 lõikega 2 ning mida käsitatakse seoses sellega teatava sekkumisviisina.
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele, määrusele (EL) 2021/2115 ja määrusele (EL) nr 1308/2013 ning neid loetakse vastavalt lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 105

Üleminekumeetmed

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 102 vastu delegeeritud õigusakte, mis on vajalikud, et tagada sujuv üleminek määruses (EL) nr 1306/2013 ette nähtud korrald, nagu on osutatud käesoleva määruse artiklis 104, käesolevas määruses sätestatud korrale, et täiendada käesolevat määrust seoses eranditega, mida tehakse käesolevas määruses sätestatud õigusnormidest, ja kõnealustesse õigusnormidesse tehtavate lisandustega.

Artikkel 106

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023.

Artiklit 16 kohaldatakse EAGFi puhul siiski alates 16. oktoobrist 2022 kantud kulude suhtes.

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega muudetakse määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, määrust (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta, määrust (EL) nr 251/2014 aromatiseeritud veiniproduktide määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning määrust (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 1).

⁽³⁷⁾ Komisjoni 5. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 27/2004, millega kehtestatakse üksikasjalikud üleminekueeskirjad nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999 kohaldamiseks seoses Tšehhi Vabariigis, Eestis, Küprosel, Lätis, Leedus, Ungaris, Maltal, Poolas, Sloveenias ja Slovakkias EAGGF tagatistrahastust rahastatavate maaelu arendamise meetmetega (ELT L 5, 9.1.2004, lk 36).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 2. detsember 2021

Euroopa Parlamendi nimel
president
D. M. SASSOLI

Nõukogu nimel
eesistuja
J. VRTOVEC

LISA

VASTAVUSTABEL

Määrus (EL) nr 1306/2013	Käesolev määrus	Määrus (EL) 2021/2115	Määrus (EL) nr 1308/2013
Artikkel 1	Artikkel 1	–	–
Artikkel 2	Artiklid 2 ja 3	–	–
Artikkel 3	Artikkel 4	–	–
Artikkel 4	Artikkel 5	–	–
Artikkel 5	Artikkel 6	–	–
Artikkel 6	Artikkel 7	–	–
Artikli 7 lõiked 1, 2 ja 3	Artikkel 9	–	–
Artikli 7 lõiked 4 ja 5	Artikkel 10	–	–
Artikli 7 lõige 6	–	–	–
Artikkel 8	Artikkel 11	–	–
Artikkel 9	Artikkel 12	–	–
Artikkel 10	Artikli 37, punkt a	–	–
Artikkel 11	Artikli 44 lõige 1	–	–
Artikkel 12	–	Artikli 15 lõiked 1, 2 ja 4	–
Artikkel 13 lõige 1	–	Artikli 15 lõige 3	–
Artikli 13 lõiked 2 ja 3	–	–	–
Artikkel 14	–	–	–
Artikkel 15	–	–	–
Artikkel 16	Artikkel 14	–	–
Artikkel 17	Artikkel 20	–	–
Artikkel 18	Artikkel 21	–	–
Artikkel 19	Artikkel 22	–	–
Artikkel 20	Artikkel 23	–	–
Artikkel 21	Artikkel 24	–	–
Artikkel 22	Artikkel 25	–	–
Artikkel 23	Artikkel 26	–	–
Artikkel 24	Artikkel 15	–	–
Artikkel 25	Artikkel 16	–	–
Artikkel 26	Artikkel 17	–	–
Artikkel 27	Artikkel 18	–	–
Artikkel 28	Artikkel 19	–	–
Artikkel 29	–	–	–
Artikkel 30	Artikkel 36	–	–
Artikkel 31	Artikkel 27	–	–

Artikkel 32	Artikkel 28	–	–
Artikkel 33	Artikkel 29	–	–
Artikkel 34	Artikkel 30	–	–
Artikkel 35	Artikkel 31	–	–
Artikkel 36	Artikkel 32	–	–
Artikkel 37	Artikkel 33	–	–
Artikkel 38	Artikkel 34	–	–
Artikkel 39	Artikkel 35	–	–
Artikkel 40	Artikkel 38	–	–
Artikkel 41	Artikkel 39	–	–
Artikkel 42	–	–	–
Artikkel 43	Artikkel 45	–	–
Artikkel 44	Artikli 43 lõige 1	–	–
Artikkel 45	Artikkel 46	–	–
Artikkel 46	Artikli 43 lõige 2 ja artikkel 47	–	–
Artikkel 47	Artikkel 49	–	–
Artikkel 48	Artikkel 50	–	–
Artikkel 49	Artikli 51 lõiked 1 ja 2	–	–
Artikkel 50	Artikli 51 lõige 3 ja artikkel 52	–	–
Artikkel 51	Artikkel 53	–	–
Artikkel 52	Artikkel 55	–	–
Artikkel 53	–	–	–
Artikkel 54	–	–	–
Artikkel 55	Artikkel 56	–	–
Artikkel 56	Artikkel 57	–	–
Artikkel 57	Artikkel 58	–	–
Artikkel 58	Artikkel 59	–	–
Artikkel 59	–	–	–
Artikkel 60	Artikkel 62	–	–
Artikkel 61	Artikkel 63	–	–
Artikkel 62	Artikkel 60	–	–
Artikli 63 lõike 1 esimene lõik ja lõiked 2–5	–	–	–
Artikli 63 lõike 1 teine lõik	Artikkel 61	–	–
Artikkel 64	–	–	–
Artikkel 65	–	–	–
Artikkel 66	Artikkel 64	–	–
Artikkel 67	Artikkel 65	–	–

Artikkel 68	Artikkel 66	–	–
Artikli 69 lõike 1 esimene lõik	Artikli 67 lõike 1 teine lõik	–	–
Artikli 69 lõike 1 teine lõik	–	–	–
Artikli 69 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 67 lõike 1 neljas lõik	–	–
Artikli 69 lõige 2	Artikli 67 lõige 2	–	–
Artikkel 70	Artikkel 68	–	–
Artikkel 71	Artikkel 73	–	–
Artikkel 72	Artikkel 69	–	–
Artikkel 73	Artikkel 71	–	–
Artikli 74 lõige 1	Artikkel 72	–	–
Artikli 74 lõiked 2, 3 ja 4	–	–	–
Artikkel 75	Artikli 44 lõiked 2, 3 ja 5	–	–
Artikkel 76	Artikkel 74	–	–
Artikkel 77	–	–	–
Artikkel 78	Artikkel 75	–	–
Artikkel 79	Artikkel 76	–	–
Artikkel 80	Artikli 77 lõiked 1, 2 ja 5	–	–
Artikkel 81	Artikli 78 lõiked 1, 2 ja 3	–	–
Artikli 82 lõiked 1 ja 2	Artikli 78 lõiked 4 ja 5	–	–
Artikli 82 lõiked 3 ja 4	–	–	–
Artikli 83 lõige 1	Artikkel 79	–	–
Artikli 83 lõiked 2 ja 3	–	–	–
Artikli 84 lõiked 1, 2, 3 ja 4	Artikkel 80	–	–
Artikli 84 lõige 5	–	–	–
Artikli 84 lõige 6	Artikli 77 lõige 4	–	–
Artikli 85 lõiked 1, 3 ja 4	–	–	–
Artikli 85 lõige 2	Artikli 77 lõige 3	–	–
Artikli 86 lõige 1	Artikli 80 lõike 2 punkt b	–	–
Artikli 86 lõige 2	–	–	–
Artikkel 87	Artikkel 81	–	–
Artikkel 88	Artikkel 82	–	–
Artikkel 89	–	–	Artikkel 90a
Artikkel 90	–	–	Artikkel 116a
Artikkel 91	–	Artikkel 12	–

Artikkel 92	–	Artikkel 12	–
Artikkel 93	–	Artikkel 12	–
Artikkel 94	–	Artikkel 14	–
Artikkel 95	–	–	–
Artikkel 96	Artikkel 83	–	–
Artikkel 97	Artikkel 84	–	–
Artikkel 98	–	–	–
Artikkel 99	Artikkel 85	–	–
Artikkel 100	Artikkel 86	–	–
Artikli 101 lõige 1	–	–	–
Artikli 101 lõige 2	Artikli 85 lõige 7	–	–
Artikkel 102	Artikkel 90	–	–
Artikkel 103	Artikkel 91	–	–
Artikkel 104	Artikkel 92	–	–
Artikkel 105	Artikkel 93	–	–
Artikkel 106	Artikkel 94	–	–
Artikkel 107	Artikkel 95	–	–
Artikkel 108	Artikkel 96	–	–
Artikkel 109	Artikkel 97	–	–
Artikkel 110	–	Artikkel 128	–
Artikkel 111	Artikli 98 lõiked 1, 2 ja 3	–	–
Artikkel 112	Artikli 98 lõige 4	–	–
Artikkel 113	Artikkel 99	–	–
Artikkel 114	Artikkel 100	–	–
Artikkel 115	Artikkel 102	–	–
Artikkel 116	Artikkel 103	–	–
Artikkel 117	Artikkel 101	–	–
Artikkel 118	–	–	–
Artikkel 119	Artikkel 104	–	–
Artikkel 119a	–	–	–
Artikkel 120	Artikkel 105	–	–
Artikkel 121	Artikkel 106	–	–
I lisa	–	–	–
II lisa	–	III lisa	–
III lisa	Lisa	–	–